

Crna Gora
Uprava carina

Adresa: Oktobarske revolucije 128
81000 Podgorica, Crna Gora
tel. +382 20 442 000
fax: +382 20 620 459
www.gov.me/upravacarina

Broj: I/1-4203/1-24

Podgorica, 09.04.2024.god.

SEKTOR ZA USMJERAVANJE I NADZOR NAD RADOM CARINARNICA
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA PODGORICA
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA BIJELO POLJE
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA KOTOR
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA BAR

PREDMET: Obavještenje o stavljanju robe u tranzitni postupak korišćenjem NCTS-a (Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema)

U cilju jednoobrazne primjene odredbi Carinskog zakona ("Sl. list CG", broj 86/22) i Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", broj 26/23), koje se odnose na sprovođenje tranzitnog postupka korišćenjem NCTS-a, a u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 5 Zakona o carinskoj službi ("Sl. list CG" broj 3/16) Uprava carina dostavlja ovo obavještenje.

1. Uvod i opšte odredbe

1.1 Opšte odredbe

Svrha ovog obavještenja je da obezbijedi jedinstveno postupanje svih carinskih organizacionih jedinica koje vrše carinski nadzor nad robom stavljenom u nacionalni tranzitni postupak ili u zajednički tranzitni postupak korišćenjem NCTS-a, kao i uslove za sprovođenje pojednostavljenja. NCTS je IT sistem za tranzit, zasnovan na razmjeni elektronskih poruka. Ove poruke zamjenjuju papirne dokumente i određene formalnosti starog sistema zasnovanog na papirnim dokumentima. Osnovni princip tranzitnog postupka je da se dozvoli kretanje robe iz jedne carinske ispostave u drugu na istom carinskom području ili drugom carinskom području, bez naplate dažbina i pdv-a koji se mogu primijeniti na uvezenu ili izvezenu robu i bez primjene ekonomskih zabrana ili ograničenja, pod uslovom da su ispunjeni svi zahtjevi koji se odnose na carinske plombe, rokove ili garanciju.

Nacionalni tranzitni postupak (NT) je tranzitni postupak koji se primjenjuje samo na carinskom području Crne Gore, polazna carinska ispostava i odredišna carinska ispostava se nalaze na carinskom području Crne Gore. Potrebna garancija za ovaj postupak odnosi se samo na carinsko područje Crne Gore. Nacionalni tranzitni postupak može biti unutrašnji i spoljni. Međunarodni tranzitni postupak je tranzitni postupak koji se primjenjuje kada su tranzitna kretanja dio jedinstvene carinske tranzitne operacije tokom koje se prelazi jedna ili više graničnih tačaka u skladu sa bilateralnim ili multilateralim sporazumima i polazna carinska ispostava i odredišna carinska ispostava se nalaze na različitim carinskim teritorijama. Ovaj sporazum generalno utvrđuje formu carinske deklaracije za „međunarodni carinski tranzitni postupak” i, ako je potrebno, garanciju prihvatljivu u svakoj od ugovornih strana ovog sporazuma. Zajednički tranzitni postupak, koji se primjenjuje nakon pristupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku, odnosno tranzitni postupak započet i završen na različitim carinskim teritorijama ugovornih strana, može se smatrati primjerom međunarodnog tranzitnog postupka. Drugi primjeri međunarodnih carinskih tranzitnih postupaka su TIR postupak, ATA postupak, i tranzit na osnovu obrasca 302. TIR postupak se takođe evidentira i obrađuje korišćenjem NCTS-a.

Zbog povećanog nivoa trgovine i radi lakšeg kretanja robe u Evropi, zaključene su dvije konvencije između Evropske Unije i zemalja Evropskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA). Jedna konvencija je uspostavila zajednički tranzitni postupak (Konvencija o zajedničkom tranzitnom postupku), dok druga predviđa pojednostavljenje uvoznih, izvoznih i tranzitnih formalnosti uvođenjem jedinstvene carinske isprave (JCI) (Konvencija o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom). Ugovorne strane Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i Konvencije o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom su: Evropska unija, tri zemlje EFTA-e (Švajcarska Konfederacija, Norveška i Island), Velika Britanija, Turska, Sjeverna Makedonija, Srbija i Ukrajina. Konvencija se takođe primjenjuje na Kneževinu Lihtenštajn sve dok ta Kneževina ostaje vezana za Švajcarsku Konfederaciju ugovorom o carinskoj uniji.

1.2 Predmet obavještenja

Ovo obavještenje se odnosi na nacionalni tranzitni postupak i na zajednički tranzitni postupak. Carinska deklaracija za tranzitni postupak (nacionalni ili zajednički) treba biti podnijeta elektronskim putem, tj. formalnosti predviđene carinskim propisima koje se obavljaju tehnikama obrade podataka moraju biti u skladu sa članom 8 stav 1 Carinskog zakona za nacionalni tranzitni postupak ili članom 4 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku za zajednički tranzitni postupak. Struktura i detalji elektronskih tranzitnih deklaracija propisani su u Prilogu A1a Dodatka IIIa Konvencije za zajednički tranzitni postupak, i u Prilozima 17 i 18 Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije i drugih obrazaca koji se upotrebljavaju u carinskom postupku, za nacionalni tranzitni postupak.

Evropska komisija i sve države članice EU i sve zemlje zajedničkog tranzita razvile su kompjuterizovani sistem za tranzitni postupak, koji se naziva Novi kompjuterizovani tranzitni sistem - NCTS. Uslovi korišćenja NCTS aplikacije u Crnoj Gori objavljeni su na sajtu Uprave carina Crne Gore (link: <https://www.ecarina.me/NCTS>).

Carinska deklaracija za tranzitni postupak (nacionalni tranzitni postupak ili zajednički tranzitni postupak) u pisanom obliku iz člana 418 Uredbe, podnijeta ili putem obrasca jedinstvene carinske isprave (JCI) odštampanog na običnom papiru od strane kompjuterizovanog sistema nosioca postupka ili putem tranzitnog/sigurnosnog pratećeg dokumenta T(S)AD) dopunjenog spiskom naimenovanja (LoI), biće u upotrebi kada se koristi postupak osiguravanja kontinuiteta poslovanja (POKP). POKP označava postupak koji se zasniva na korišćenju pisane tranzitne deklaracije (papirni dokumenti) uspostavljen kako bi se omogućilo podnošenje, kontrola tranzitne deklaracije i praćenje tranzitne operacije kada nije moguće sprovesti tranzitni postupak elektronskim putem. POKP je opisan u Obavještenju o sprovođenju postupka osiguravanja kontinuiteta poslovanja za tranzit.

Elektronsku razmjenu podataka, između kompjuterskog sistema privrednog subjekta i Uprave carina i obrnuto, odobrava Uprava carina. Privredni subjekt je dužan da podnese Zahtjev za izdavanje odobrenja za elektronsku razmjenu podataka u tranzitnom postupku u skladu sa članom 8 stav 6 Carinskog zakona, na obrascu iz Priloga 1 ovog obavještenja sa dokazom o elektronskom potpisu koji će se koristiti u elektronskoj razmjeni podataka. Uprava carina izdaje Odobrenje za elektronsku razmjenu podataka u tranzitnom postupku na obrascu iz Priloga 2 ovog obavještenja i evidentira odobrenje u Sistemu za upravljanje autorizacijom i autentifikacijom spoljnjih korisnika (eAMS). Više informacija o ovom odobrenju možete naći na <https://ecarina.me/ncts/elektronska-komunikacija>.

Elektronska deklaracija za zajednički i nacionalni tranzitni postupak je obavezna u skladu s članom 4 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, članom 8 stav 1 Carinskog zakona, sa izuzetkom deklaracija na papiru kada robu prevoze putnici koji nemaju direktan pristup kompjuterizovanom sistemu carine u skladu sa članom 26 stav 1 tačka a) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i članom 312 stav 1 Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ili kad se

sprovodi postupak osiguravanja kontinuiteta poslovanja, pod uslovima i prema metodama definisanim u Prilogu II Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, odnosno u Prilogu 60 Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti.

1.3 Pravni osnov

Postupak tranzita regulisan je u skladu sa:

- Carinskim zakonom Crne Gore ("Sl. list CG", br. 086/22), u daljem tekstu Zakon;
- Uredbom o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", br. 026/23), u daljem tekstu Uredba;
- Konvencijom o zajedničkom tranzitnom postupku od 20. maja 1987. godine, objavljena u Službenom listu Unije L 226, 13.8.1987., u koju je uključeno nekoliko izmjena i dopuna, u daljem tekstu Konvencija;
- Konvencijom o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom od 20. maja 1987. godine, objavljena u Službenom listu Unije L 134, 22.5.1987, u koju je uključeno nekoliko izmjena i dopuna;

Za potrebe ovog objašnjenja date su sljedeće definicije:

- "**organizaciona jedinica**" predstavlja organizacione jedinice Uprave carina
- "**tranzitni postupak**" označava nacionalni i zajednički tranzitni postupak;
- "**nacionalni tranzitni postupak**" označava postupak po kome se roba pod carinskim nadzorom prevozi od polazne carinske ispostave do druge odredišne carinske ispostave unutar carinskog područja Crne Gore. Nacionalni tranzitni postupak može biti unutrašnji i spoljni, kako je definisano čl. 155 i 156 Carinskog zakona;
- "**zajednički tranzitni postupak**" označava postupak u okviru kojeg se roba prevozi pod carinskim nadzorom od carinske ispostave jedne ugovorne strane u drugu carinsku ispostavu te ili druge ugovorne strane u skladu sa Konvencijom o zajedničkom tranzitnom postupku, prelazeći najmanje jednu državnu granicu i koji se, u zavisnosti od slučaja, naziva postupak T1 ili T2;
- "**T1ME**" Spoljni nacionalni postupak tranzita (član 155 Carinskog zakona);
- "**T2ME**" Unutrašnji nacionalni postupak tranzita (član 156 Carinskog zakona);
- "**TIRME**" Nacionalni TIR Karnet postupak;
- "**T1 postupak**", označava postupak zajedničkog tranzita po kome se prevozi roba koja ima carinski status robe koja nije roba Unije, u skladu sa članom 2 stav 2 Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku (roba za koju se ne koristi postupak T2 ili T2F);

- **“T2 postupak”** označava unutrašnji postupak zajedničkog tranzita po kome se prevozi roba koja ima carinski status robe Unije, u skladu sa članom 2 stav 3 Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku;
- **“T2F postupak”** označava postupak, u kojem se roba stavlja u postupak unutrašnjeg tranzita Unije za koji se roba kreće u ili sa određene poreske teritorije. Ovaj postupak se ne primjenjuje u Crnoj Gori do pristupanja EU;
- **“T2SM”** označava robu stavljenju u postupak unutrašnjeg tranzita Unije, u skladu sa članom 2 Odluke br. 4/92 Komiteta za saradnju Evropske ekonomske zajednice - San Marino od 22. decembra 1992. godine. Ovaj postupak se ne primjenjuje u Crnoj Gori do pristupanja EU;
- **“zajednička tranzitna zemlja”** označava svaku zemlju, osim države članice EU, koja je ugovorna strana Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku;
- **“ugovorna strana”** označava svaku ugovornu stranu Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku ili Konvencije o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom;
- **„treća zemlja“** označava svaku zemlju koja nije ni potpisnica Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku ni potpisnica Konvencije o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom.
- **“carinski status”** robe je utvrđivanje statusa robe u smislu carinskih propisa kao domaće ili strane robe i definisan je odredbama člana 7, stav 1, tač. 18, 19 i 20 Carinskog zakona;
- **“domaća roba“** je:
 - roba koja je u potpunosti dobijena na carinskom području Crne Gore, a koja ne uključuje robu uvezenu iz država ili teritorija van carinskog područja Crne Gore,
 - roba unijeta u carinsko područje Crne Gore iz država ili sa teritorija van tog područja i stavljena u slobodan promet,
 - roba dobijena ili proizvedena na carinskom području Crne Gore samo od robe iz druge tačke ili od robe iz prve i druge tačke;
- **“strana roba”** označava svu robu osim domaće robe ili roba koja je izgubila svoj carinski status kao domaća roba;
- **„roba Unije“** je roba koja je stigla u Crnu Goru u zajedničkom tranzitnom postupku po postupku T2 i ponovo se otprema pod posebnim uslovima iz paragrafa 1.5.3 ovog obavještenja,
- **“nosilac tranzitnog postupka”** (u daljem tekstu nosilac postupka) označava lice koje podnosi tranzitnu deklaraciju ili lice u čije ime se deklaracija podnosi;
- **“carinska ispostava”** označava carinsku ispostavu u okviru Uprave carina koja je nadležna je za sprovođenje tranzitnog postupka;

- “**polazna carinska ispostava**” je carinska ispostava u kojoj je prihvaćena carinska deklaracija kojom se roba stavlja u tranzitni postupak;
- “**odredišna carinska ispostava**” je carinska ispostava u kojoj se roba stavlja u tranzitni postupak podnosi radi završetka tog postupka. Carinska ispostava koju nosilac postupka inicijalno navodi u deklaraciji je deklarirana odredišna carinska ispostava. U slučaju da je roba konačno isporučena drugoj odredišnoj carinskoj ispostavi, a ne deklariranoj odredišnoj carinskoj ispostavi, tada je ta carinski ispostava stvarna odredišna carinska ispostava;
- “**tranzitna carinska ispostava**” je carinska ispostava nadležna za mjesto ulaska u carinsko područje ugovorne strane kada se roba kreće u zajedničkom tranzitnom postupku, ili carinska ispostava nadležna za mjesto istupa iz carinskog područja ugovorne strane u momentu kada roba napušta to carinsko područje u toku tranzitne operacije preko granice između te ugovorne strane i treće zemlje;
- “**carinska ispostava za registraciju incidenta**” je carinska ispostava koja je teritorijalno nadležna za evidentiranje incidenata u tranzitnom postupku;
- “**organizaciona jedinica za garancije i obezbjeđenje carinskog duga**” je organizaciona jedinica gdje se podnose garancije;
- “**izlazna carinska ispostava za tranzit**” je carinska ispostava nadležna za mjesto istupa iz sigurnosnog područja i odgovorna za procjenu sigurnosti i podatke o sigurnosti. Uloga ove carinske ispostave se ne primjenjuje u Crnoj Gori do pristupanja Uniji;
- “**tranzitna deklaracija**” je carinska deklaracija koja obuhvata izjavu ili radnju kojom lice zahtijeva, u propisanom obliku i na propisan način, da stavi robu u carinski postupak tranzita;
- “**tranzitni prateći dokument (TPD)**” je dokument koji je sačinjen u NCTS-u, koji prati robu i zasniva se na podacima iz tranzitne deklaracije, dopunjen spiskom naimenovanja (Lol). Obvazac tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) i obrazac spiska naimenovanja (Lol) navedeni su u Prilozima A3a i A4a Dodatka IIIa Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i Prilozima 20 i 21 Pravilnika;
- “**EDI (elektronska razmjena podataka)**” je način prenosa elektronskih podataka tranzitne deklaracije, strukturiranih u skladu sa dogovorenim standardima poruka, između dva elektronskog sistema;
- “**Glavni referentni broj (MRN)**” je jedinstveni referentni broj tranzitne operacije koji dodjeljuje polazna carinska ispostava koristeći NCTS;
- “**Sistem upravljanja garancijama**” (GMS) je programski sistem za evidentiranje i praćenje garancija u tranzitnom postupku;
- “**Referentni broj garancije (GRN)**” je referentni broj koji dodjeljuje, organizaciona jedinica za garancije i obezbjeđenje carinskog duga, koristeći Sistem upravljanja garancijama (GMS), za identifikaciju garancije;

- “**standardna elektronska poruka**” predstavlja unaprijed definisanu strukturu prepoznatu za elektronski prenos podataka;
- **tranzitni prateći dokument (TPD)**, prati robu od polaska do odredišta. U slučaju da deklaracija ne sadrži podatke o bezbjednosti i sigurnosti, koristi se tranzitni prateći dokument (TPD): kada deklaracija sadrži podatke o bezbjednosti i sigurnosti, koristi se tranzitni/sigurnosni prateći dokument (TSPD). U daljem tekstu ovog obavještenja, skraćenica T(S)PD će se koristiti u svim slučajevima;
- “**Tranzitni/sigurnosni prateći dokument (TSPD)**” je dokument koji je sačinjen u NCTS-u, koji prati robu i zasniva se na podacima iz tranzitne deklaracije i bezbjedonosnih/sigurnosnih podataka iz ulazne ili izlazne sažete tranzitne deklaracije; Tranzitni/sigurnosni prateći dokument (TSPD) je dopunjen spisak naimenovanja (LoI). Tranzitni/sigurnosni prateći dokument (TSPD) i spisak naimenovanja (LoI) navedeni su u Prilozima 22 i 23 Pravilnika;
- “**standardni postupak**” je postupak kojim se formalnosti u tranzitnom postupku sprovode obradom podataka korišćenjem informacionih tehnologija i računarskih mreža;
- “**Postupak osiguravanja kontinuiteta poslovanja (POKP)**” predstavlja postupak zasnovan na korišćenju propisanih pisanih dokumenata samo u slučajevima kada se standardni postupak ne može koristiti;
- “**tranzitna operacija**” je transport robe u tranzitnom postupku na osnovu elektronske ili papirne tranzitne deklaracije;
- “**ovlašćena lokacija**” je mjesto na kojem se, u pojednostavljenom postupku na polasku (ovlašćeni pošiljalac) ili u pojednostavljenom postupku na odredištu (ovlašćeni primalac), roba može staviti u tranzitni postupak pod uslovima navedenim u odobrenju datom od strane nadležnog carinskog organa;
- “**odobrena lokacija**” je mjesto na kome nosilac postupka može, u redovnom postupku, na osnovu odobrenja, da pokaže svoju robu umesto da je fizički podnese u prostorijama carinske ispostave

1.4 Osnovne poruke koje se koriste u NCTS-u

Glavne poruke i termini koji se koriste u NCTS sistemu su:

- **elektronska carinska tranzitna deklaracija** neophodna za nacionalni tranzitni postupak ili zajednički tranzitni postupak (ME015 - Podaci iz deklaracije);
- **glavni referentni broj (MRN)** predstavlja jedinstveni registracioni broj, koji carinski sistem dodjeljuje deklaraciji za identifikaciju cijelog kretanja, od njegovog početka pa do samog kraja (ME028 – MRN dodijeljen);
- **obavještenje o odluci o kontroli** koji polazna carinska ispostava šalje nosiocu postupka, pod uslovom da ima status AEO, kada carinska ispostava odluči da izvrši kontrolu robe (ME060 - obavještenje o odluci o kontroli);

- **poruka o puštanju u tranzit** koju polazna carinska ispostava šalje nosiocu postupka (ME029 – puštanje robe u tranzit);
- **obavještenje o očekivanom dolasku – AAR**, poruka koju polazna carinska ispostava šalje deklariranoj odredišnoj carinskoj ispostavi navedenoj u deklaraciji (CD001 - obavještenje o očekivanom dolasku);
- **obavještenje o očekivanom tranzitu – ATR**, poruka koju polazna carinska ispostava šalje deklariranoj tranzitnoj ispostavi, čime obavještava o predviđenom graničnom prelasku pošiljke (CD050 - Obavještenje o očekivanom tranzitu);
- **obavještenje o prelasku granice – NCF**, poruka koju stvarna tranzitna carinska ispostava šalje polaznoj carinskoj ispostavi, i koja se koristi nakon provjere pošiljke (CD118 - obavještenje o prelasku granice);
- **obavještenje o dolasku**, poruka koju nosilac postupka na odredištu šalje odredišnoj carinskoj ispostavi po prijemu tranzitnog kretanja u svojim prostorijama (u pojednostavljenom postupku) ili u odredišnoj carinskoj ispostavi (u redovnom postupku) (ME007 - obavještenje o dolasku);
- **dozvola za istovar**, poruka koju šalje odredišna carinska ispostava ovlašćenom primaocu kada je on ovlašten za istovar robe (ME043 - dozvola za istovar);
- **napomene uz istovar**, poruka koju šalje ovlašćeni primalac odredišnoj carinskoj ispostavi, u kojoj navodi rezultate svojih nalaza tokom istovara robe (ME044 - napomene uz istovar);
- **obavještenje o dolasku**, poruka koju stvarna odredišna carinska ispostava šalje polaznoj carinskoj ispostavi kada je roba podnesena (CD006 - obavještenje o dolasku);
- **rezultati kontrole na odredištu**, poruka koju šalje stvarna odredišna carinska ispostava polaznoj carinskoj ispostavi nakon što je roba kontrolisana, u slučajevima kada je to potrebno (CD018 - rezultati kontrole na odredištu);
- **obavještenje o puštanju robe u naredni postupak**, poruka koju šalje odredišna carinska ispostava nosiocu postupka na odredištu, omogućavajući mu da sa primljenom robom nastavi carinski postupak (ME025 - obavještenje o puštanju robe u naredni postupak);
- **obavještenje o okončanju tranzitnog postupka**, poruka koju polazna carinska ispostava šalje nosiocu postupka, obavještavajući ga da se tranzit smatra okončanim, osim ako se drugi dokazi ne pojave kasnije (ME045 - obavještenje o okončanju tranzitnog postupka);

Spisak elektronskih poruka nalazi se u Prilogu 3 ovog obavještenja.

1.5 Obim tranzitnog postupka

1.5.1 Spoljni nacionalni postupak tranzita

Nacionalni tranzitni postupak može biti spoljni i unutrašnji.

Sljedeća roba može se staviti u spoljni nacionalni tranzitni postupak, za koji se koristi šifra T1ME:

- strana roba koja nakon stavljanja u ovaj postupak ne podliježe plaćanju uvoznih dažbina i drugih naknada ili mjera komercijalne politike koje se primjenjuju na puštanje u slobodan promet, ili
- domaća roba, kako bi se spriječilo da proizvodi obuhvaćeni ili koji imaju koristi od izvoznih mjera, izbjegavaju ili neopravdano ostvaruju koristi od takvih mjera, samo u slučajevima kada je to navedeno u Uredbi, odnosno operacija izvoza domaće robe za koju je izvozni postupak sproveden u slučajevima i pod uslovima utvrđenim u Uredbi (npr. izvoz domaće robe praćen nacionalnim tranzitnim postupkom sa TIR karnetom ili zajedničkim tranzitnim postupkom).

Nacionalni spoljni tranzitni postupak (T1ME) omogućava, kako je predviđeno članom 155 Carinskog zakona, da se strana roba premješta sa jednog mjesta na drugo unutar carinskog područja Crne Gore, a da ne podliježe:

- uvoznim dažbinama,
- drugim dažbinama koje se naplaćuju pri uvozu,
- mjerama komercijalne politike, ako ne zabranjuju ulazak ili izlazak sa carinskog područja Crne Gore.

Prevoz strane robe u nacionalnom spoljnom tranzitnom postupku (T1ME) obavlja se na jedan od sljedećih načina:

- u skladu sa spoljnim nacionalnim postupkom tranzita;
- u skladu sa Konvencijom TIR, pod uslovom:
 - da počinje van carinskog područja Crne Gore ili se završava van njega,
 - da se vrši između dvije tačke na carinskom području Crne Gore preko države ili teritorije van carinskog područja Crne Gore;
- u skladu sa Konvencijom ATA/Istanbulskom konvencijom, u dijelu koji se odnosi na tranzit;
- na osnovu obrasca 302 predviđenog Sporazumom između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, koji je potpisan u Londonu 19. juna 1951. godine;
- primjenom poštanskog sistema u skladu sa aktima Svjetskog poštanskog saveza, ako robu prevoze lica koja su nosioci prava i obaveza ili se roba prevozi za njih.

Spoljni nacionalni tranzitni postupak (T1ME) se, u skladu sa članom 159 stav 1 Carinskog zakona, primjenjuje na robu koja se prevozi kroz državu ili teritoriju van carinskog područja Crne Gore, ako je ispunjen bilo koji od sledećih uslova:

- takva mogućnost je predviđena na osnovu međunarodnog sporazuma,
- prevoz kroz tu državu ili teritoriju se vrši na osnovu jedinstvenog transportnog dokumenta koji je sačinjen unutar carinskog područja Crne Gore

U slučaju da se prevoz kroz državu ili teritoriju van carinskog područja Crne Gore vrši na osnovu jedinstvenog transportnog dokumenta sastavljenog na carinskom području Crne Gore, obustavlja se primjena spoljnog nacionalnog tranzitnog postupka dok se roba nalazi van carinskog područja Crne Gore.

1.5.2 Unutrašnji nacionalni tranzitni postupak

U skladu s članom 156 Uredbe, u postupku unutrašnjeg tranzita domaća roba se može kretati od jedne do druge tačke unutar carinskog područja Crne Gore i proći kroz državu ili teritoriju van tog carinskog područja, bez promjene carinskog statusa.

Kretanje domaće robe vrši se na jedan od sljedećih načina:

- u unutrašnjem nacionalnom postupku tranzita - pod uslovom da je takva mogućnost predviđena međunarodnim sporazumom;
- u skladu sa Konvencijom TIR;
- u skladu sa Konvencijom ATA/Istanbulskom konvencijom, u dijelu koji se odnosi na tranzit;
- na osnovu obrasca 302 predviđenog Sporazumom između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, koji je potpisan u Londonu 19. juna 1951. godine;
- primjenom poštanskog sistema u skladu sa aktima Svjetskog poštanskog saveza, ako robu prevoze nosioci prava i obaveza ili se roba prevozi za njih u skladu sa tim aktima.

1.5.3 Zajednički tranzitni postupak

Zajednički tranzitni postupak može biti T1 i T2, u zavisnosti od statusa robe, u skladu sa članom 2 Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku.

T2 postupak obuhvata kretanje robe Unije, suspendujući mjere koje se uobičajeno primjenjuju na nju pri uvozu u zemlju potpisnicu Konvencije, dok je roba u T2 postupku.

U skladu sa članom 2 stav 3 Konvencije, T2 postupak primjenjuje se na robu koja se prevozi:

- u Uniji, kada se radi o robi Unije. Pod "robom Unije" podrazumijeva se roba:
 - u cjelosti dobijena na carinskom području Unije, bez dodavanja robe iz trećih zemalja ili teritorija koje nijesu dio carinskog područja Unije;
 - iz zemalja ili teritorija koje nisu dio carinskog područja Unije, a koja je stavljena u slobodan promet u državi članici EU;
 - dobijena ili proizvedena na carinskom području Unije od robe navedene isključivo u drugoj alineji ili u prvoj i drugoj alineji.

Međutim, ne dovodeći u pitanje Konvenciju o zajedničkom tranzitnom postupku, ili druge sporazume koje je zaključila Unija, roba koja se, iako ispunjava uslove propisane u jednoj od prethodne tri alineje, ponovo unosi na carinsko područje Unije, nakon što je izvezena van tog područja, neće se smatrati robom Unije.

- U zemlji zajedničkog tranzita, kada je roba stigla u tu zemlju u postupku T2 i ponovo se šalje pod posebnim uslovima utvrđenim u članu 9 Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku. U ovom slučaju roba ostaje cijelo vrijeme pod nadzorom carinskog organa te zemlje kako bi se osiguralo da nema promjena u njenom identitetu ili stanju.

Ako se takva roba ponovo šalje iz zemlje zajedničkog tranzita, nakon što je u toj zemlji zajedničkog tranzita stavljena u carinski postupak koji nije tranzitni postupak ili postupak skladištenja, postupak T2 se ne može primijeniti.

Ova odredba se ne primjenjuje na robu koja je privremeno uvezena za izlaganje na izložbi, sajmu ili sličnom javnom izlaganju i koja nije podvrgnuta nikakvom tretmanu osim onom potrebnom za njeno očuvanje u izvornom stanju ili za dijeljenje pošiljki.

Ako se roba ponovo šalje iz zemlje zajedničkog tranzita nakon stavljanja u postupku skladištenja, postupak T2 može se primijeniti pod sljedećim uslovima:

- roba nije bila uskladištena u periodu dužem od pet godina; međutim, u pogledu robe koja je obuhvaćena u glave 1 do 24 Carinske tarife, taj period će biti ograničen na šest mjeseci,
- da je roba bila uskladištena u posebnim prostorima i nije bila podvrgnuta nikakvom tretmanu osim onom potrebnom za očuvanje u izvornom stanju ili za dijeljenje pošiljki bez zamjene pakovanja (ambalaže),
- da je postupanje sa robom obavljeno pod carinskim nadzorom.

Svaka prihvaćena deklaracija T2 ili bilo koji dokument koji potvrđuje carinski status robe Unije koji je izdao nadležni organ zemlje zajedničkog tranzita mora sadržavati referencu na odgovarajuću deklaraciju T2 ili dokument koji potvrđuje carinski status robe Unije pod kojim je roba stigla u tu zajedničku tranzitnu zemlju i uključivaće sve posebne oznake koje se tamo pojavljuju.

1.6 Obaveze nosioca tranzitnog postupka, prevoznika i primaoca

Nosilac postupka tranzita odgovoran je za:

- podnošenje robe u nepromijenjenom stanju i dostavljanje zahtijevanih podataka odredišnom carinskom organu u propisanom roku i u skladu sa mjerama koje je preduzeo carinski organ kako bi obezbijedio identifikaciju robe;
- poštovanje carinskih odredbi koje se odnose na postupak;
- polaganje obezbjeđenja kako bi se osiguralo plaćanje iznosa uvoznih ili izvoznih dažbina koji odgovaraju carinskom dugu ili iznosa drugih dažbina koje mogu nastati za robu, u skladu sa zakonom.

Obaveza nosioca postupka ispunjena je, a postupak tranzita završava se kad su roba stavljena u postupak i zahtijevani podaci dostupni odredišnoj carinskoj ispostavi u skladu sa zakonom.

Prevoznik ili primalac robe koji prihvati robu, a zna da se ona kreće u postupku tranzita odgovoran je i za dostavljanje robe u nepromijenjenom stanju odredišnoj carinskoj ispostavi u propisanom roku i u skladu sa mjerama koje je preduzeo carinski organ kako bi obezbijedio njenu identifikaciju.

1.7 Carinski status domaće robe – dokument T2L-ME

Razlikovanje carinskog statusa robe (carinski status domaće robe) određuje da li će deklarirana roba biti stavljena u tranzitni postupak T1ME ili T2ME.

Opšta pravila o carinskom statusu kao i korišćenju dokumenta T2L-ME utvrđena su čl. 114 do 116 Carinskog zakona i čl. 271 do 303 Uredbe.

T2L-ME je dokument kojim se dokazuje carinski status robe, upotrebom obrasca jedinstvene carinske isprave (JCI), list broj 4 ili 4/5 čiji primjer je naveden u Pravilniku.

Roba za koju se ne može dokazati carinski status domaće robe, smatraće se stranom robom.

2. Postupak primjene tranzitnog postupka korišćenjem NCTS-a

Primjena tranzitnog postupka korišćenjem NCTS-a uključuje postupke u polaznoj carinskoj ispostavi, odredišnoj carinskoj ispostavi i u određenim slučajevima, postupke u tranzitnoj carinskoj ispostavi, izlaznoj carinskoj ispostavi i carinskoj ispostavi za registraciju incidenata.

2.1 Postupak u polaznoj carinskoj ispostavi prije puštanja robe u tranzitni postupak

2.1.1 Utovar robe

Utovar robe predstavlja stavljanje robe u jedno prevozno sredstvo, kontejner ili ambalažu koja se otprema iz polazne carinske ispostave u odredišnu carinsku ispostavu.

U skladu s odredbama člana 24 stava 2 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, člana 422, stav 3, Uredbe prevozno sredstvo smatra se jednim prevoznim sredstvom, ako se roba koja se prevozi otprema zajedno, i to:

- 1) drumskim vozilom sa prikolicom ili poluprikolicom,
- 2) kompozicijom željezničkih kola ili vagona,
- 3) brodom koji čini jedinstveni lanac.

Ukoliko je pošiljka podijeljena između dva prevozna sredstva, potrebna je posebna tranzitna deklaracija za svako prevozno sredstvo, iako se sva roba prevozi između iste polazne carinske ispostave i iste odredišne carinske ispostave.

Svaka tranzitna deklaracija obuhvata samo robu stavljenu u tranzitni postupak koja se prevozi ili treba da bude prevezena iz polazne carinske ispostave u odredišnu carinsku ispostavu u jednom prevoznom sredstvu, u kontejneru ili u paketu.

Međutim, jedna tranzitna deklaracija može uključivati robu koja se prevozi ili treba da bude prevezena iz jedne polazne carinske ispostave u jednu odredišnu carinsku ispostavu u više od jednog kontejnera ili u više od jednog pakovanja gdje se kontejneri ili paketi utovaruju na jedno prevozno sredstvo.

2.1.2 Podnošenje tranzitne deklaracije

U skladu s članom 8 stav 1 Carinskog zakona, nosilac postupka je dužan da podnese tranzitnu deklaraciju polaznoj carinskoj ispostavi putem elektronske poruke - „Podaci iz deklaracije“ (ME015). Podnošenje tranzitne deklaracije elektronskim putem (NCTS) uključuje odgovornost nosioca tranzitnog postupka za tačnost i potpunost informacija datih u tranzitnoj deklaraciji, autentičnost, tačnost i valjanost bilo kojeg dokumenta koji se dostavlja uz tranzitnu deklaraciju i poštovanje svih obaveza u vezi sa stavljanjem predmetne robe u tranzitni postupak.

Nosilac postupka navodi hoće li se tranzitna deklaracija koristiti u bezbjedonosne i sigurnosne svrhe ('Sigurnost' je postavljena na "1-ENS" ili "2-EXS" ili "3-ENS i EXS") ili ne ('Sigurnost' je na "0 - ne koristi se"). U tom slučaju, dodatnu bezbjedonosnu i sigurnosnu analizu rizika sprovodi NCTS, koji automatski pokreće proces analize rizika.

Ako putnici koji nemaju pristup NCTS-u predaju papirnu tranzitnu deklaraciju polaznoj carinskoj ispostavi, carinski službenik polazne carinske ispostave će unijeti podatke deklaracije u NCTS. Ako se tranzitna deklaracija na papiru podnosi u slučaju POKP, polazna carinska ispostava je dužna i njih evidentirati u NCTS kada se sistem ponovo uspostavi. Podatke o deklaraciji nosilac postupka dostavlja slanjem elektronske poruke ME015 iz svog sistema korišćenjem ECC GW ili dostavljanjem elektronske poruke ME015 na prenosivom mediju koji carinski službenik polazne carinske ispostave može učitati u NCTS-u. Carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi takođe može ručno da unese podatke deklaracije u NCTS.

Nosilac postupka, u skladu sa članom 124 Carinskog zakona / član 29a Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, može podnijeti tranzitnu deklaraciju prije očekivanog podnošenja robe polaznoj carinskoj ispostavi, koristeći šifru „D“ za element podatka „dodatna vrsta deklaracije“ u tranzitnoj deklaraciji (ME015). Tranzitna deklaracija je u stanju „prethodno podnešeno“. Ako roba nije podnešena u roku od 30 dana od podnošenja tranzitne deklaracije, smatraće se da ta deklaracija nije podnijeta. Status tranzitne deklaracije se mijenja u „poništeno“.

U slučaju prethodno podnijete tranzitne deklaracije i prije podnošenja robe polaznoj carinskoj ispostavi, nosiocu postupka je dozvoljeno da izmijeni ili poništi prethodno podnijetu tranzitnu deklaraciju. Ako nosilac postupka poništi prethodno podnijetu deklaraciju, status tranzitne deklaracije se mijenja u „poništeno“.

Kada se tranzitna deklaracija podnosi korišćenjem pojednostavljenog postupka, NCTS automatski provjerava da li je nosilac postupka, koji je odgovoran za deklaraciju, zaista ovlašćen da koristi pojednostavljeni postupak u toj polaznoj carinskoj ispostavi i provjerava validnost ostalih informacija u vezi sa pojednostavljenim postupkom (npr. vrsta lokacije, šifra ovlašćene lokacije, informacije o plombama, krajnji rok za podnošenje robe u odredišnoj carinskoj ispostavi).

NCTS automatski provjerava podnešenu tranzitnu deklaraciju, u skladu sa definisanim uslovima i pravilima. Kada se tranzitna deklaracija podnosi korišćenjem redovnog postupka, ako je tranzitna deklaracija validna, sistem obavještava nosioca postupka porukom „pozitivno prihvaćeno“ (ME928), tj. da je deklaracija prošla logičku provjeru i da je status deklaracije u polaznoj carinskoj ispostavi "podnešeno". Tranzitna deklaracija može ostati u statusu "podnešeno" najviše 30 dana. Ako polazna carinska ispostava ne prihvati ili odbije deklaraciju u ovom roku, NCTS je automatski odbija. Poruka "pozitivno prihvaćeno" se ne koristi kada se tranzitna deklaracija podnosi korišćenjem pojednostavljenog postupka. Ako je prošla logičku provjeru deklaracija će biti odmah prihvaćena.

Polazna carinska ispostava će odbiti tranzitnu deklaraciju u sljedećim slučajevima:

- 'podaci iz deklaracije' (CD015) se smatraju nevažećim u smislu sintakse ili pravila i uslova, tranzitna deklaracija je podnešena korišćenjem pojednostavljenog postupka, ali: nosilac postupka nema status ovlašćenog pošiljaoca ili je deklarirao nevažeću „ovlašćenu lokaciju robe“ ili nevažeću polaznu carinsku ispostavu.
- nosilac postupka ne dostavlja podatke o plombama u slučaju kada je upotreba plombi posebne vrste, na osnovu odobrenja, obavezna.
- nosilac postupka podnosi tranzitnu deklaraciju sa manjim brojem podataka, bez za to potrebnog odobrenja, tranzitna deklaracija je podnijeta korišćenjem redovnog postupka, a polazna carinska ispostava ne odobrava naznačenu lokaciju robe. Validaciju odobrene lokacije izvršiće ručno carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi.
- tajmer (obavještenje o čekanju na podnošenje) ističe u roku od trideset dana, a roba još nije podnešena polaznoj carinskoj ispostavi (tj. nema prijema obavještenja o podnošenju za prethodno podnešenu deklaraciju).

Kada se tranzitna deklaracija podnese prije podnošenja robe, NCTS interno pokreće proces analize rizika. Rezultati analize rizika se automatski registruju u NCTS.

U toku statusa „prethodno podnešeno“ i nakon analize rizika, pod uslovom da je nosilac postupka ovlašćen privredni subjekt, polazna carinska ispostava može odlučiti da kontroliše tranzitnu operaciju. Iz tog razloga, polazna carinska ispostava može obavijestiti nosioca postupka o „namjeri kontrole“ porukom "Obavještenje o odluci o kontroli" - (ME060).

U vrijeme podnošenja robe, nosilac postupka dostavlja poruku „Obavještenje o podnošenju robe za prethodno podnešenu deklaraciju“ - (ME170) polaznoj carinskoj ispostavi. Nakon prihvatanja deklaracije, MRN broj se saopštava nosiocu postupka porukom „MRN dodijeljen“ - (ME028). U slučaju da je poruka „Obavještenje o podnošenju robe za prethodno

podnešenu deklaraciju“ - (ME170) nevažeća, ona se odbija porukom o grešci „Odbijanje iz polazne carinske ispostave“ - (ME056).

U slučaju kada je poruka 'Obavještenje o podnošenju robe za prethodno podnešenu deklaraciju' - (ME170) odbijena, nosilac postupka može više puta ponovo poslati istu, osim ako je rok od 30 dana prošao. Međutim, nakon isteka tajmera „čeka se obavještenje o podnošenju za prethodno podnešenu deklaraciju“, prihvatanje poruke „Obavještenje o podnošenju za prethodno podnešenu deklaraciju“ - (ME170) nije moguće.

Trajanje tajmera „čeka se obavještenje o podnošenju“ 30 dana označava vremenski rok do kada se roba mora podnijeti polaznoj carinskoj ispostavi. U slučaju da roba nije podnešena do isteka ovog tajmera, tranzitna deklaracija se odbija, a nosilac postupka dobija poruku „odbijanje iz polazne carinske ispostave“ - (ME056).

2.1.3 Prihvatanje tranzitne deklaracije u polaznoj carinskoj ispostavi

Polazna carinska ispostava će prihvatiti tranzitnu deklaraciju na papiru u skladu s članom 8 stav 8 tačka 2 Carinskog zakona, članom 418 Uredbe, i po odobrenju od HD, u slučajevima privremenog kvara:

- NCTS-a;
- elektronskog sistema koji upotrebljavaju nosioci postupka za podnošenje deklaracija za tranzit tehnikama elektronske obrade podataka;
- elektronske veze između elektronskog sistema koji upotrebljavaju nosioci postupka za podnošenje deklaracije za tranzit tehnikama elektronske obrade podataka i NCTS-a.

U redovnom postupku, nakon što je poruka “pozitivno prihvatanje” poslata nosiocu postupka, deklarirana roba, zajedno sa dokumentima koji prate tranzitnu deklaraciju, treba da se podnese polaznoj carinskoj ispostavi. Carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi provjerava tranzitnu deklaraciju sa svim pratećim dokumentima i odlučuje da li će deklaraciju da prihvati, da zatraži izmjenu deklaracije nosiocu postupka ili da odbije podnešenu tranzitnu deklaraciju.

U skladu sa članom 12 Carinskog zakona lica koja su uključena u obavljanje carinskih formalnosti ili u carinsku kontrolu, na zahtjev carinske ispostave, i u roku koji odredi carinska ispostava, dostavlja toj ispostavi tražene isprave i informacije.

Polazna carinska ispostava prihvata deklaraciju pod uslovom da deklaracija sadrži sve neophodne podatke, da je praćena svim potrebnim dokumentima i da je roba navedena u deklaraciji podnijeta polaznoj carinskoj ispostavi.

Carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi koristi dugme „prihvati tranzitnu deklaraciju“ i NCTS prikazuje ekran „prihvatanje tranzitne deklaracije“, gdje će se donijeti odluka o prihvatanju ili odbijanju tranzitne deklaracije. Carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi može da:

- prihvati tranzitnu deklaraciju;

- ne prihvati tranzitnu deklaraciju, pri čemu o tome mora da evidentira obrazloženje takve odluke;
- sprovede carinski postupak van prostorija polazne carinske ispostave ("carinjenje van prostorija"), ako je prihvaćen zahtjev za odobrenu lokaciju od strane nosioca postupka (tip lokacije = C) u pisanoj formi;
- zatraži od nosioca postupka da dopuni dokumentaciju.

U trenutku prihvatanja tranzitne deklaracije, ista prelazi u status „prihvaćeno“, čime započinje postupak tranzita, osim ako se ne ukaže potreba za kontrolom na osnovu analize rizika.

Ako modul za analizu rizika ne odredi pošiljku za carinsku kontrolu, prihvaćena tranzitna deklaracija, MRN ostaje u stanju „prihvaćeno“. Ako je prihvaćena tranzitna deklaracija ocijenjena kao „rizična“ od strane modula za analizu rizika, prihvaćena tranzitna deklaracija, MRN se premješta u status „pod kontrolom“.

2.1.4 Kontrola robe i rezultati kontrole

Kontrola robe se vrši u polaznoj carinskoj ispostavi, u okviru radnog vremena carinske ispostave, u skladu sa upustvom za lokalnu analizu rizika i uputstvom za RMS (Risk Management System, Sistem za upravljanje rizikom). Polazna carinska ispostava može, na osnovu pismenog zahtjeva i o trošku nosioca postupka, izvršiti pregled robe na drugom mjestu ili van redovnog radnog vremena.

U zavisnosti od rezultata analize rizika i konkretnih zapažanja i nalaza, polazna carinska ispostava će odlučiti da li će pustiti robu bez kontrole ili će preuzeti odgovarajuću kontrolu. Carinski službenik mora da poštuje nivo kontrole određen analizom rizika. On može povećati nivo kontrole, ali ga ne može smanjiti. Ako analiza rizika nije odredila preduzimanje mjera u polaznoj carinskoj ispostavi, ali carinski službenik odluči na osnovu upustva za lokalnu analizu rizika da izvrši kontrolu, onda mora da evidentira u sistemu šta je bio razlog za odluku o kontroli.

Ako je roba puštena bez kontrole, nakon registracije upotrebe garancije, koju sistem automatski pokreće kada carinski službenik pušta robu u tranzit, i registracije upotrebe plombi, polazna carinska ispostava obavještava nosioca postupka porukom "puštanje u tranzit" (ME029). Ukoliko se polazna carinska ispostava odluči za kontrolu robe, obavještava nosioca postupka koji ima status AEO porukom "obavještenje o odluci o kontroli" (ME060), a deklaracija prelazi u status "pod kontrolom".

Za vršenje kontrole carinski službenik koristi kopiju tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) iz NCTS-a. Po obavljenoj kontroli robe ili dokumenata, carinski službenik, bez odlaganja, evidentira rezultate kontrole u NCTS.

Ako fizičkom kontrolom robe i prevoznog sredstva nisu utvrđena neslaganja između podataka u tranzitnoj deklaraciji i podnešene robe, carinski službenik popunjava rezultat kontrole "zadovoljavajuće" označen šifrom "A1".

Ako je obavljena samo kontrola dokumenata i nisu uočena neslaganja između podataka iz tranzitne deklaracije i podnešenih dokumenata, carinski službenik popunjava rezultat kontrole „smatra se zadovoljavajućim” označen šifrom „A2”. Ako su detaljnom ili djelimičnom kontrolom utvrđena manja neslaganja (neslaganja koja ne dovode do pokretanja prekršajnog postupka ili nemaju uticaja na mogući carinski dug), carinski službenik će ta neslaganja evidentirati u sistemu šifrom A5 manja neslaganja.

Nosilac postupka treba da se izjasni o manjim neslaganjima. Ako nosilac postupka prihvati izmjene u tranzitnoj deklaraciji, tada carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi revidira podatke deklaracije na osnovu rezultata kontrole, i “zadovoljavajuće” šifra rezultata kontrole (A1 ili A2) se evidentiraju. Status deklaracije je postavljen na “garancija pod registracijom”. Registraciju korišćenja garancije sistem automatski pokreće kada carinski službenik pušta robu u tranzit.

Nosilac postupka odmah nakon kontrole, treba da se izjasni da li se slaže sa nalazom kontrole putem poruke „zahtjev za puštanje” (ME054) u roku od 24 sata definisanog vremenskog roka koji je podešen od strane tajmera „T_Deklaracija čeka zahtjev za puštanje”.

Ako nosilac postupka izrazi protivljenje (tj. ne prihvati izmjene u tranzitnoj deklaraciji) ili je protivljenje izraženo u poruci „zahtjev za puštanje” (ME054) (šifra 0 za „element podataka „zahtjev za puštanje”) ili ne pošalje poruku „zahtjev za puštanje” (ME054) u roku od 24 sata, onda deklaracija postaje „neaktivna” i šef polazne carinske ispostave ili carinski službenik kojeg on odredi odlučuje da li će se proces obrade deklaracije nastaviti ili neće biti dozvoljeno puštanje robe u tranzit.

Ako su fizičkom ili dokumentarnom kontrolom utvrđena „veća neslaganja”, šef polazne carinske ispostave ili carinski službenik kojeg on odredi će odlučiti da se roba ne može pustiti u tranzit. Carinski službenik popunjava rezultate kontrole 'nezadovoljavajuće' označene šifrom “B1”. U ovom slučaju, deklarirana roba se ne može pustiti u tranzitni postupak.

Ako se kontrolom utvrde veća neslaganja, polazna carinska ispostava obavještava nosioca postupka da roba nije puštena u tranzit porukom ME051 i evidentira rezultat kontrole i deklaracija ima status „nije pušteno u tranzit”.

Rezultati kontrole koje je unijela polazna carinska ispostava sa porukom „obavještenje o očekivanom dolasku” (CD001) dostupni su i odredišnoj carinskoj ispostavi, a sa porukom „obavještenje o očekivanom tranzitu” (CD050) dostupni su deklariranim tranzitnim carinskim ispostavama.

Oznake rezultata kontrole u porukama CD001 i CD050 mogu biti:

- „A1” (zadovoljava): ako je roba puštena u tranzit nakon fizičke kontrole (detaljna ili djelimična) i nisu uočene neslaganja;
- „A2” (smatra se zadovoljavajućim): ako je roba puštena u tranzit samo nakon provjere isprava (bez fizičke kontrole) te nisu uočena neslaganja ili kontrola uopšte nije izvršena;
- „A3” (pojednostavljeni postupak): kad ovlašćeni pošiljalac pusti robu u tranzit.

U slučaju kontrole, carinski službenik mora sačiniti zapisnik o kontroli. O nalazu kontrole carinski službenik je dužan da upozna nosioca postupka i omogući mu izjašnjenje.

2.1.5 Kontrola garancije za carinski dug i druga plaćanja

Carinski dug i druga plaćanja po osnovu tranzita robe moraju uvijek biti obezbijeđena, osim u slučajevima kada je oslobođanje od polaganja obezbjeđenja odobreno od strane organizacione jedinice za obezbjeđenje carinskog duga, ili u konkretnom slučaju garancija nije propisana Carinskim zakonom.

U skladu s članom 158 stav 2 tačka 3 Carinskog zakona (član 10 stav 1 Dodatka I Konvencije), nosilac postupka polaže obezbjeđenje kako bi osigurao plaćanje duga koji može nastati u vezi sa robom stavljenom u tranzitni postupak.

Ako nosilac postupka koristi pojedinačno obezbjeđenje, iznos duga koji može nastati obračunava se na osnovu najviših stopa carine koje se primjenjuju na robu iste vrste. Iznos garancije treba da bude jednak iznosu mogućeg duga, a utvrđuje se u skladu s članom 208 Uredbe (član 18 Dodatka I Konvencije). Sa robom carinskog statusa domaća roba koja se prevozi u skladu sa Konvencijom postupa se, za ove potrebe, kao s robom koja nije domaća roba.

Ako nosilac postupka koristi zajedničko obezbjeđenje ili oslobođenje od polaganja obezbjeđenja kao instrument obezbjeđenja za mogući carinski dug i druga plaćanja po osnovu prevoza robe u tranzitnom postupku, iznos mogućeg duga za određenu tranzitnu operaciju će se odrediti na jedan od sljedećih načina:

- a. ako nosilac postupka ima sve neophodne podatke o vrsti robe, njenoj količini i vrijednosti, na osnovu tih podataka izračunava se odgovarajući iznos mogućeg duga (primjenjujući najvišu primjenjivu stopu iz Carinske tarife),
- b. za pošiljke kod kojih je poznata ukupna vrijednost robe, ali nisu poznati neki od podataka od kojih zavisi obračun mogućeg duga, utvrđuje se iznos mogućeg duga u iznosu od 30% vrijednosti robe, ukoliko nije akcizna roba,
- c. za pošiljke za koje nisu poznati ni vrijednost ni drugi potrebni podaci od kojih zavisi obračun mogućeg duga, iznos mogućeg duga može se utvrditi kao paušalni iznos od 10.000 eura po pošiljci, pod uslovom da nije akcizna roba i da polazna carinska ispostava ne smatra da treba veći iznos.

Nosilac tranzitnog postupka treba da pruži informacije o mogućem dugu i drugim plaćanjima koristeći element podataka "iznos koji se mora platiti" u poruci "podaci iz deklaracije" (ME015). Carinski službenik treba da provjeri prijavljeni iznos mogućeg duga. Ukoliko iznos mogućeg duga nije pravilno obračunat, treba da traži od nosioca postupka da taj iznos izmijeni. Nosilac postupka mora izmijeniti iznos mogućeg duga uz pomoć poruke "izmjena deklaracije" (ME013). Ako nosilac postupka ne izmijeni iznos mogućeg duga na traženi, tranzitna deklaracija neće biti puštena u tranzit.

Elektronski tipovi garancija, čije prihvatanje odobrava organizaciona jedinica za obezbjeđenje carinskog duga (zajedničko obezbjeđenje - tip 1, oslobođenje od polaganja obezbjeđenja - tip 0, pojedinačno obezbjeđenje u obliku garancije od strane garanta - tip 2, pojedinačno obezbjeđenje u obliku vaučera - tip 4 i pojedinačno obezbjeđenje sa višestrukom upotrebom - tip 9) automatski provjerava sistem za upravljanje garancijama (GMS). Ostale garancije provjerava polazna carinska ispostava (gotovinski depozit, oslobođenja po zakonu, oslobođenja po ugovorima, itd.).

Dug koji može nastati u jednoj tranzitnoj operaciji može se obezbijediti kombinovanjem više važećih garancija. U tom slučaju, polazna carinska ispostava prvo provjerava i potvrđuje validnost svih garancija iz svoje nadležnosti, a ukoliko su sve date garancije validne, provjerava se validnost garancija iz GMS-a.

Za deklaracije koje koriste elektronske tipove garancija (šifre 0, 1, 2, 4 i 9), u trenutku kada carinski službenik pušta robu u tranzit, automatski se podnosi zahtjev preko NCTS-a sistemu za upravljanje garancijama (GMS) za registraciju korišćenja garancije (CD203). GMS evidentira upotrebu elektronskih tipova garancija i automatski obavještava polaznu carinsku ispostavu (CD205) putem NCTS-a.

Ukoliko data garancija nije važeća, GMS šalje negativan odgovor na zahtjev za registraciju korišćenja garancije (negativna poruka CD205). NCTS automatski obavještava nosioca tranzitnog postupka porukom "garancija ne važi" (ME055) i daje mu rok od 3 sata da dostavi podatke o novoj garanciji. Nakon slanja poruke ME055, status deklaracije u polaznoj carinskoj ispostavi je "garancija pod izmjenama". Podaci o novoj garanciji se dostavljaju porukom "izmjena deklaracije" (ME013). Nakon prijema poruke ME055, porukom ME013 ne mogu se zahtijevati bilo kakve promjene drugih podataka u deklaraciji, osim podataka o garanciji.

Roba neće biti puštena u tranzit ako nosilac postupka ne dostavi podatke za novu ispravnu garanciju u roku od 3 sata, o čemu NCTS automatski obavještava nosioca postupka porukom "nije pušteno u tranzit" (ME051).

Ako nosilac postupka izmijeni tranzitnu deklaraciju uz dostavljanje podataka za validnu garanciju u predviđenom roku i ako novu garanciju prihvati GMS, carinski službenik može da nastavi sa puštanjem robe u tranzitni postupak.

Bliže informacije o načinu i obliku davanja garancija definisani su objašnjenjem Uprave carina Crne Gore kojim se uređuju garancije za carinski dug i druga plaćanja u tranzitnom postupku.

Osim za postupak osiguravanja kontinuiteta poslovanja, polazna carinska ispostava ne zahtijeva podnošenje u papirnom obliku:

- d. "Uvjerenje o zajedničkom obezbjeđenju TC 31" (u daljem tekstu "TC 31"), čiji je primjer naveden u Prilogu 36 Uredbe.
- e. "Uvjerenje o oslobođenju od polaganja obezbjeđenja TC 33" (u daljem tekstu "TC 33"), čiji je primjer naveden u Prilogu 37 Uredbe.

Ako se papirna tranzitna deklaracija podnese u slučaju postupka osiguravanja kontinuiteta poslovanja (POKP), carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi provjerava da li je uvjerenje propisno popunjeno, potpisano i ovjereno, provjerava valjanost uvjerenja i osigurava da se upućivanje na registarski broj navodi u rubrici 52 tranzitne deklaracije (tj. broj iz polja 2 uvjerenja TC 31 ili TC 33). Ako je uvjerenje važeće i ispravno popunjeno, carinski službenik koji odlučuje o puštanju robe u tranzitni postupak upoređuje potpis ovlaštenog predstavnika na tranzitnoj deklaraciji sa uzorkom potpisa na poledini uvjerenja. Ako potpisi odgovaraju, roba se stavlja u carinski tranzitni postupak. Original uvjerenja se vraća nosiocu postupka.

Osim za POKP, polazna carinska ispostava ne zahtjeva podnošenje uvjerenja "pojedinačnog obezbjeđenja u obliku kupona", čiji primjer je naveden u Prilogu br. 34 Uredbe.

U slučaju POKP, carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi će, kada se koristi uvjerenje o pojedinačnom obezbjeđenju u obliku kupona za obezbjeđivanje mogućeg carinskog duga, provjeriti formalnu ispravnost dokumenta. Neophodan broj kupona mora biti dovoljan da obezbijedi puni iznos mogućeg duga. Jedan kupon dovoljan je za obezbjeđenje iznosa do 10.000 EUR.

Carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi provjereva sljedeće elemente dokumenta obezbjeđenja u obliku kupona, prije stavljanja robe u POKP:

- f. da li je uvjerenje izdato na propisanom obrascu,
- g. datum važenja uvjerenja, koji je prikazan na naslovnoj strani nakon teksta: "... počinje najkasnije do ...",
- h. da li uvjerenje čitko prikazuje nosioca postupka na naslovnoj strani nakon teksta: "...nosilac carinskog postupka je...", navodeći ime i adresu fizičkog lica ili ime i adresu privrednog subjekta,
- i. da li je propisno popunjeno, potpisano i ovjereno od strane garanta.

Nedostatak potpisa nosioca postupka ne utiče na validnost uvjerenja o pojedinačnom obezbjeđenju u obliku kupona, a potpis garanta na kuponu ne mora biti svojeručni.

Ako uvjerenje o pojedinačnom obezbjeđenju u obliku kupona ima propisane detalje, polazna carinska ispostava stavlja robu u tranzitni postupak. Na poledini uvjerenja, carinski službenik jasno naznačava datum kada je roba stavljena u tranzitni postupak, MRN tranzitne operacije i podatke o polaznoj carinskoj ispostavi. Carinski službenik ovjerava uvjerenje pečatom i potpisom, zadržava original uvjerenja i prilaže ga uz kopiju tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) ili tranzitnog sigurnosnog pratećeg dokumenta (TSPD) ili lista br. 1 jedinstvene carinske isprave (JCI), sa kopijama pratećih dokumenata i ostavlja na čuvanje u evidenciji carinske ispostave.

2.1.6 Puštanje robe u tranzitni postupak

Prije puštanja robe u tranzitni postupak važno je omogućiti identifikaciju iste. U načelu se identifikacija takve robe osigurava plombiranjem. U skladu s članom 428 Uredbe, roba koja je plombirana ili u odnosu koje su preduzete alternativne mere identifikacije u skladu sa članom 425 Uredbe će biti stavljena u tranzitni postupak. Polazna carinska ispostava će osigurati da roba bude označena stavljanjem carinske plombe i unijeti podatke o plombi u NCTS, u slučaju redovnog postupka, a u slučaju POKP u polju „D. kontrola polazne carinske ispostave” tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) / Tranzitnog sigurnosnog pratećeg dokumenta (TSPD) ili lista br. 1 jedinstvene carinske isprave (JCI) uz broj i identifikacione oznake plombi.

U skladu s članom 425 stav 3 Uredbe polazna carinska ispostava će, u posebnim slučajevima, primjenjivati mjere identifikacije osim plombiranja, pod uslovom da je opis robe dovoljno precizan i omogućava da se roba, količina i vrsta robe, kao i svi specifični elementi kao što su serijski brojevi robe lako identifikuju. Poteškoće pri plombiranju se mogu smatrati posebnim slučajevima, naročito zbog:

- a. vrste pakovanja - npr. pošiljke koje prenosi kurirska služba, rasuta roba, roba sa serijskim proizvodnim brojevima kao što su putnički automobili, veći uređaji sa serijskim brojevima itd.,
- b. način transporta - npr. raspodjela više komada sa više tranzitnih deklaracija u jednom prevoznom sredstvu - kurirske službe itd.

U polju “D. - kontrola polazne carinske ispostave” tranzitne deklaracije, oznaka “--” će biti dodata za označavanje “oslobađanja-99201” na mjestu identifikacionih oznaka.

Osim ako polazna carinska ispostava ne odluči drugačije, plomba se neće stavljati ni na prevozno sredstvo niti na pojedinačna pakovanja koja sadrže robu u sljedećim slučajevima:

- a. ako se roba prevozi vazdušnim putem i stavljaju se naljepnice na svaku pošiljku sa brojem pratećeg vazduhoplovnog tovarnog lista ili pošiljka čini jedinicu tereta na kojoj se navodi broj pratećeg vazduhoplovnog tovarnog lista,
- b. ako se roba prevozi željeznicom i mjere identifikacije primjenjuju željezničke kompanije,
- c. roba se prevozi morem i pozivanjem na prateću teretnicu navodi se u elektronskoj prevoznj ispravi koja se upotrebljava kao carinska deklaracija za stavljanje robe u nacionalni postupak tranzita, u skladu sa članom 158 stav 5 tačka 5 Zakona.

Ako se roba koja nije u tranzitnom postupku prevozi zajedno sa robom u tranzitnom postupku na istom prevoznom sredstvu, vozilo se neće plombirati, pod uslovom da je identifikacija robe obezbijeđena plombiranjem pojedinačnih pakovanja ili davanjem preciznog opisa robe. Roba mora biti jasno odvojena i označena kako bi se lako identifikovalo koja je roba dio tranzitnog postupka, a koja nije.

Ako se identitet robe ne može osigurati stavljanjem plombe, preciznim opisom ili na drugi način, polazna carinska ispostava neće staviti robu u tranzitni postupak.

Plombe se ne mogu ukloniti bez odobrenja nadležnog carinskog organa.

Ako je vozilo plombirano u polaznoj carinskoj ispostavi i prevozi robu do više odredišnih carinskih ispostava na osnovu više tranzitnih deklaracija, a uzastopni istovar se vrši u više odredišnih carinskih ispostava, carinske ispostave gdje se plombe uklanjaju radi istovara dijela robe moraju staviti nove plombe i registrovati promjenu plombi u sistemu kao carinska ispostava za registraciju incidenata. U slučaju postupka osiguravanja kontinuiteta poslovanja, promjena plombi će biti naznačena u polju F svih tranzitnih pratećih dokumenta (TPD) i jedinstvenih carinskih isprava (JCI).

Roba se prevozi od polazne do odredišne carinske ispostave na ekonomski opravdan način. Polazna carinska ispostava može, kada smatra da je potrebno ili na zahtjev nosioca postupka, odrediti propisani put kretanja robe.

Propisani put kretanja robe može se mijenjati u toku tranzitnog postupka. Ako dođe do promjene puta kretanja robe, prevoznik je dužan da bez odlaganja dostavi robu i MRN carinskoj ispostavi na čijoj se teritoriji nalazi prevozno sredstvo. Nadležna carinska ispostava odlučuje da li će se tranzitni postupak nastaviti, preduzima sve potrebne mjere, a ukoliko smatra da se predmetni tranzitni postupak može nastaviti, evidentira promjenu puta kretanja u NCTS-u. U slučaju nedostupnosti NCTS-a, nadležna carinska ispostava evidentira i potvrđuje izmjenu puta kretanja u polju G tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) ili Tranzitnog sigurnosnog pratećeg dokumenta (TSPD).

Polazna carinska ispostava određuje rok u kome se roba podnosi u odredišnu carinsku ispostavu, uzimajući u obzir:

- put kretanja,
- prevozno sredstvo,
- propise kojima se uređuje saobraćaj,
- informacije koje dostavi nosilac postupka.

Rok koji odredi polazna carinska ispostava je obavezujući za sve carinske organe ugovornih strana na čiju teritoriju roba ulazi tokom tranzitnog postupka, i ti organi ne mogu mijenjati taj rok. Carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi unosi rok u NCTS-u.

Na zahtjev nosioca postupka, polazna carinska ispostava može štampati tranzitni prateći dokument (TPD) iz NCTS-a koji sadrži MRN. Primjer obrasca tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) dat je u Prilogu 20 Pravilnika. Tranzitni prateći dokument (TPD) je dopunjen spiskom naimenovanja, čiji je obrazac dat u Prilogu 21 Pravilnika. Ukoliko tranzitna deklaracija sadrži podatke iz ulazne ili izlazne sažete deklaracije, tada polazna carinska ispostava štampa iz NCTS-a tranzitni sigurnosni prateći dokument (TSPD) propisan Prilogom 22 Pravilnika i spisak naimenovanja propisan Prilogom 23 Pravilnika.

Tranzitni prateći dokument (TPD) ili Tranzitni sigurnosni prateći dokument (TSPD) prati robu od polazne do odredišne carinske ispostave. Polazna carinska ispostava ne potpisuje niti ovjerava tranzitni prateći dokument (TPD) / tranzitni/sigurnosni prateći dokument (TSPD).

Polazna carinska ispostava zadržava kopije dokumenata navedenih u grupi podataka "propratna dokumenta" i grupi podataka "transportni dokumenti" (polje Dokumenti izrađeni u spisku naimenovanja ili polju 44 jedinstvene carinske isprave (JCI)), a originale vraća nosiocu postupka ili licu koje on ovlasti da preuzme tranzitni prateći dokument (TPD) / tranzitni/sigurnosni prateći dokument (TSPD). Naročito, isprave koje izdaju nadležni organi u vezi sa odobrenjem ulaska ili izlaska robe na ili sa carinskog područja Crne Gore, zadržava polazna carinska ispostava.

U skladu s odredbama člana 12 Carinskog zakona, nosilac postupka je dužan da ove isprave čuva i pokaže na zahtjev carinske ispostave u rokovima propisanim članom 33 Carinskog zakona, najmanje tri godine:

- 1) od posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj je prihvaćena deklaracija za stavljanje robe u slobodan promet, odnosno izvozna deklaracija;
- 2) od posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj je okončan carinski nadzor nad robom, u slučaju robe stavljene u slobodan promet bez plaćanja carine ili sa smanjenom stopom carine zbog njene upotrebe u posebne svrhe;
- 3) od posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj je okončan drugi carinski postupak, odnosno privremeni smještaj;
- 4) nakon isteka roka od tri godine kada je carinska kontrola u pogledu carinskog duga utvrdila da se određeno knjiženje mora ispraviti i ako je lice obaviješteno o tome.

Ako je uložena žalba ili ako je započet sudski postupak, isprave i podaci čuvaju se u navedenom roku ili dok se žalbeni ili sudski postupak ne okonča, koji god da se završi kasnije.

Carinski službenik koji stavlja robu u tranzitni postupak, u slučaju fizičke kontrole, može naznačiti obim izvršene kontrole na poledini tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) / tranzitnog/sigurnosnog pratećeg dokumenta (TSPD), i ovjeriti carinskim pečatom i zajedno sa pratećom dokumentacijom upisati u odgovarajući kontrolnik.

Kada se roba stavi u predloženi tranzitni postupak, polazna carinska ispostava će automatskim putem poslati podatke o tranzitnoj operaciji:

- a. deklarisanomj odredišnoj carinskoj ispostavi koristeći CD001 poruku - "Obavještenje o očekivanom dolasku";
- b. svakomj deklarisanomj tranzitnoj carinskoj ispostavi koristeći CD050 poruku - "Obavještenje o očekivanom tranzitu";
- c. svakomj izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit, čije tranzitne deklaracije sadrže bezbjedonosne i sigurnosne podatke, koristeći CD160 poruku - "obavještenje o očekivanom izlazu za tranzit". Poruka CD160 će se koristiti nakon ulaska Crne Gore u EU.

Ove poruke se zasnivaju na podacima koji proizlaze iz tranzitne deklaracije, po potrebi izmijenjene i dopunjene. Ove poruke moraju odgovarati strukturama dogovorenim za NCTS.

Kada carinski službenik u polaznoj carinskoj ispostavi provjerava sve informacije vezane za kretanje, službenik odlučuje hoće li pustiti robu u tranzitni postupak. Nakon potvrde, tranzitna

deklaracija će se premjestiti u status “kretanje pušteno” i NCTS će poslati poruku ME029 nosiocu postupka i obavještenje o očekivanom dolasku odredišnoj carinskoj ispostavi (CD001) i u slučaju unutrašnjeg tranzitnog postupka ili zajedničkog tranzitnog postupka svim deklariranim tranzitnim carinskim ispostavama (CD050) i/ili deklariranoj izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit (CD160).

2.1.7 Detalji isporuke robe od strane ovlaštenog pošiljaoca

Ovlašćeni pošiljalac je lice koje je ovlašćeno da stavi robu u tranzitni postupak bez podnošenja robe polaznoj carinskoj ispostavi. Uslov za dobijanje statusa ovlaštenog pošiljaoca je da je lice ovlašćeno da koristi zajedničko obezbjeđenje ili oslobođenje od polaganja obezbjeđenja, da svoje tranzitne deklaracije dostavi polaznoj carinskoj ispostavi putem NCTS-a i da ispunjava uslove definisane članom 449 Uredbe:

- podnosilac zahtjeva ima sjedište na carinskom području Crne Gore
- podnosilac zahtjeva izjavi da će redovno koristiti postupak tranzita
- podnosilac zahtjeva u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, nije počinio teže ili više puta kršio carinske i poreske propise, uključujući krivično djelo koje se odnosi na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva, izvršene od strane:
 - lica na koje se odluka odnosi;
 - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
 - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi.
- posjedovanje visokog nivoa kontrole aktivnosti i protoka robe od strane podnosioca zahtjeva, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole
- praktični standardi stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

Kada se koriste elektronski dokumenti (po pojednostavljenom kao i po redovnom postupku), tada nosilac postupka mora koristiti lokalni referentni broj (LRN) koji omogućava carinskom službeniku u polaznoj carinskoj ispostavi da se poziva na podatke u NCTS-u, koji provjerava da li je dati LRN jedinstveno identifikovan.

Kada se tranzitna deklaracija preda po pojednostavljenom postupku, NCTS provjerava da li je nosilac postupka koji je odgovoran za deklaraciju zaista ovlašćen (kao ovlašćeni pošiljalac) da koristi pojednostavljeni postupak u toj polaznoj carinskoj ispostavi, i da li se svi uslovi, navedeni u odobrenju za korišćenje pojednostavljenog postupka, koji su registrovani u AMS-u, pravilno koriste.

Kada je u odobrenju za status ovlaštenog pošiljaoca naznačeno korišćenje plombi, NCTS provjerava da li su podaci o plombi unijeti u tranzitnoj deklaraciji. NCTS takođe provjerava robu kako bi se uvjerio da nijedna od njih nije isključena iz odobrenja. NCTS provjerava i ovlašćenu lokaciju robe na kojoj carinski organ može da kontroliše pošiljku.

Ako nosilac postupka nije ovlašten za korišćenje pojednostavljenog postupka ili je deklarirao nevažeću 'lokaciju robe', nije deklarirao plombe a upotreba plombi je propisana kao obavezna u odobrenju, ili je deklarirao robu van odobrene liste, NCTS odbija deklaraciju i porukom (ME056) obavještava nosioca postupka da je tranzitna deklaracija nevažeća, navodeći razlog odbijanja.

Kada je deklaracija važeća, polazna carinska ispostava prihvata deklaraciju i automatski se generiše novi MRN. MRN se dodjeljuje tranzitnoj operaciji i prenosi (ME028) porukom nosiocu postupka (poruka ME928 se ne šalje u pojednostavljenom postupku).

Nakon prihvatanja tranzitne deklaracije po pojednostavljenom postupku, tajmer „čeka se automatsko puštanje“, koji je registrovan u AMS-u, se aktivira a roba se pušta u tranzit nakon isteka tajmera.

Dakle, ovlašćeni pošiljalac prije puštanja robe podnosi tranzitnu deklaraciju polaznoj carinskoj ispostavi, pri čemu se sprovode opisane procedure za redovni postupak, s tom razlikom što deklaraciju automatski prihvata NCTS. Ako se deklaracija ne kontroliše automatski se šalje upit GMS-u, garancija se provjerava i roba će biti puštena bez akcije polazne carinske ispostave. Međutim, postoji razlika u sprovođenju kontrole, kada polazna carinska ispostava donese odluku o kontroli robe na osnovu analize rizika, a sistem analize rizika pusti robu bez kontrole (tzv. zeleni kanal), za vrijeme trajanja tajmera propisanog u odobrenju mora se evidentirati odluka o kontroli u NCTS. Zaustavljanjem "tajmera" zaustavlja se automatsko slanje poruke "puštanje u tranzit" (ME029). "Tajmer" zaustavlja carinski službenik polazne carinske ispostave u NCTS-u inicirajući akciju „za provjeru“. U tom slučaju, pojednostavljeni postupak se prekida, a postupak se nastavlja kao redovni postupak, pri čemu carinski službenik odlučuje da li će pustiti robu ili ne. Ako je sistem analize rizika odredio kontrolu (tzv. crveni kanal), roba se tretira kao da je podnijeta po redovnom postupku i carinska ispostava nastavlja da postupa kako je opisano u tački 2.1.4. *Kontrola robe i rezultati kontrole ovog objašnjenja.* Ovlašćeni pošiljalac se obavještava o odluci o kontroli porukom "obavještenje o odluci o kontroli" (ME060), ako ima odobren status AEO, i deklaracija prelazi u status "Pod kontrolom".

Kada je kontrola završena i rezultati kontrole su zadovoljavajući ili su otklonjena manja neslaganja (rezultati kontrole A1 ili A5), polazna carinska ispostava pušta robu u tranzit i sistem kreira poruku "obavještenje o očekivanom dolasku" (CD001), koju šalje odredišnoj carinskoj ispostavi (i odgovarajuću poruku (CD050) tranzitnoj carinskoj ispostavi - ako postoji) i šalje poruku (CD029) - "pušteno u tranzit" ovlašćenom pošiljaocu. U slučaju da nema kontrole, puštanje robe se vrši automatski od strane NCTS-a.

Ovlašćeni pošiljalac štampa tranzitni prateći dokument (TPD) iz svog informacionog sistema. Tranzitni prateći dokument (TPD) se predaje prevozniku i roba se pušta u tranzit.

2.1.8 Izmjene i dopune deklaracije

Izmjene i dopune koje izvrši nosilac postupka omogućavaju promjene podataka deklaracije sve do puštanja robe u tranzit. Nijesu dozvoljeni zahtjevi za izmjene i dopune od strane nosioca postupka:

- prije nego što deklaraciju prihvati carinska ispostava (podaci se mogu izmijeniti tako što nosilac postupka pošalje poruku ME013 prije prihvatanja, ali s pravnog gledišta, to još uvijek nije „izmjena i dopuna“),
- nakon što carinska ispostava odluči da kontrolišu robu
- nakon što carinska ispostava utvrdi da su podaci čija se izmjena traži netačni i
- nakon puštanja robe u tranzit.

Podatke deklaracije nosilac postupka može mijenjati slanjem poruke ME013 onoliko puta koliko je potrebno, prije prihvatanja tranzitne deklaracije, međutim, sa pravne tačke gledišta, ovo još uvijek nije izmjena i dopuna deklaracije.

Nosilac postupka može zahtijevati da se deklaracija izmijeni i dopuni nakon što je prihvati carinska ispostava. Izmjena i dopuna ne smije imati efekat da se deklaracija odnosi na drugu robu u odnosu na robu koja je prvobitno deklarirana. Nosilac postupka dostavlja izmjenu i dopunu deklaracije porukom - (ME013) polaznoj carinskoj ispostavi, a NCTS automatski odlučuje da li je tražena izmjena i dopuna prihvaćena (ME004 poruka) ili odbijena (ME056 poruka).

Zahtijevana izmjena neće biti prihvaćena za sljedeće:

- grupe podataka:
 - nosilac postupka
 - zastupnik
 - polazna carinska ispostava
- stavke podataka:
 - tranzitna operacija / dodatni tip deklaracije
 - tranzitna operacija / tip deklaracije
 - tranzitna operacija / MRN
 - tranzitna operacija / LRN
 - pošiljka - kućna pošiljka - jedinica pošiljke - šifra robe/šifra podnaslova usklađenog sistema (moguća je izmjena i dopuna ako je izvrši carinski službenik)
 - tranzitna operacija/sigurnost

Izmjena i dopuna tranzitne deklaracije nije dozvoljena ako je polazna carinska ispostava već obavijestila nosioca postupka da namjerava da pregleda robu ili je utvrdila da su podaci netačni ili je roba već puštena u tranzit.

Zahtjev nosioca postupka za izmjenu i dopunu deklaracije može prouzrokovati donošenje odluke o kontroli robe u polaznoj carinskoj ispostavi. Nakon prihvatanja izmjene i dopune, status deklaracije se vraća na „prihvaćeno“ i u zavisnosti od rezultata analize rizika, polazna carinska ispostava će odlučiti da li će kontrolisati robu.

Nema ograničenja u broju izmjena i dopuna koje je moguće poslati. Međutim, istovremeno se može primiti samo jedan zahtjev za izmjenu i dopunu, što znači da polazna carinska ispostava treba prvo prihvatiti ili odbiti trenutni zahtjev za izmjenu i dopunu, prije nego što se može primiti novi zahtjev za izmjenu i dopunu. U suprotnom, ako postoji zahtjev za izmjenu i dopunu na čekanju, dok još nema odluke, svaki novi zahtjev za izmjenu i dopunu automatski se odbija.

Polazna carinska ispostava može zahtijevati podnošenje nove tranzitne deklaracije kada smatra potrebnim. U tom slučaju, prethodna tranzitna deklaracija se poništava i novoj deklaraciji se dodjeljuje novi MRN.

U slučaju da nosilac postupka ima tehničkih problema pri podnošenju poruke ME013, u posebnim okolnostima, i ukoliko polazna carinska ispostava to odobri, nosilac postupka može pisanim putem zatražiti izmjenu i dopunu tranzitne deklaracije sa statusom „prihvaćeno“. S obzirom na status deklaracije, carinski službenik odlučuje o izmjeni ili dopuni podataka deklaracije ili odbijanju zahtjeva (npr. u slučaju kada su u toku carinske kontrole ili u slučaju kada su utvrđena neslaganja ili dr.).

2.1.9 Poništavanje deklaracije

Na zahtjev nosioca postupka (ME014 - poruka „zahtjev za poništenje deklaracije“), polazna carinska ispostava može poništiti tranzitnu deklaraciju pod uslovom da roba nije puštena u tranzit, ili se carinska ispostava nije već odlučila za kontrolu robe. Carinska ispostava obavještava nosioca postupka porukom o “odluci o poništavanju” (ME009).

U slučaju postupka osiguravanja kontinuiteta poslovanja, važno je da svaka tranzitna deklaracija koja je unesena u NCTS, ali nije dalje obrađena zbog kvara sistema, mora biti poništena. Nosilac postupka je dužan da carinskoj ispostavi pruži informacije kad god se deklaracija podnese u NCTS, ali se nakon toga vraća u postupak osiguravanja kontinuiteta poslovanja.

Ako je carinski organ obavijestio deklaranta o svojoj namjeri da pregleda robu, zahtjev za poništavanje deklaracije neće se prihvatiti dok se ne obavi pregled.

Nakon poništenja, nisu moguće dalje radnje za tranzitnu operaciju u polaznoj carinskoj ispostavi.

2.2 Postupak u polaznoj carinskoj ispostavi nakon puštanja robe u tranzitni postupak

2.2.1 Poništavanje nakon puštanja robe

Nosilac postupka može zatražiti od polazne carinske ispostave da poništi tranzitnu deklaraciju nakon što je roba puštena u tranzit samo u nekim izuzetnim slučajevima:

- domaća roba je greškom deklarirana za tranzitni postupak koji se primjenjuje samo na stranu robu, a status robe se tada nedvosmisleno dokazuje dokumentima kojima se dokazuje domaća roba, ili

- roba je pogrešno deklarirana za više od jedne tranzitne deklaracije, ili
- ako je tranzitna deklaracija povezana sa izvoznom deklaracijom i ako su utvrđene nepravilnosti u vezi sa izvoznom deklaracijom, i izvoznu deklaraciju treba poništiti, ili
- ako prevozno sredstvo nije napustilo carinski terminal.

Tranzitna deklaracija može biti poništena u strogo određenim slučajevima ako:

- nije primljen “Obavještenje o napuštanju sigurnosne zone ” (CD168) od izlazne carinske ispostave za tranzit; ili
- “Obavještenje o prelasku granice ” (CD118) nije primljeno od tranzitne carinske ispostave; ili
- “Obavještenje o dolasku” (CD006) nije primljeno od odredišne carinske ispostave.

Zahtjev za poništenje nakon puštanja robe ne može se podnijeti elektronski putem (poruka ME014). U ovom slučaju nosilac postupka podnosi zahtjev za poništavanje van NCTS sistema.

Kada polazna carinska ispostava odluči da poništi tranzitnu operaciju, carinske ispostave uključene u kretanje robe se obavještavaju o poništenju deklaracije. Odredišna carinska ispostava, tranzitna carinska ispostava i izlazna carinska ispostava za tranzit primaju “Obavještenje o poništenju deklaracije” (CD010). Status u svim uključenim carinskim ispostavama je postavljen na “poništeno”.

Nakon poništenja, nikakve dalje radnje nisu moguće za operaciju tranzita u polaznoj carinskoj ispostavi, kao ni u tranzitnoj/izlaznoj carinskoj ispostavi (ako su takve carinske ispostave uključene u tranzitno kretanje), niti u odredišnoj carinskoj ispostavi.

2.2.2 Registracija obavještenja o napuštanju sigurnosne zone

Tranzitno kretanje stiže u deklarisanu izlaznu carinsku ispostavu za tranzit gdje je “Obavještenje o očekivanom izlazu za tranzit” (CD160) poslato nakon puštanja, i napušta sigurnosnu zonu. Polazna carinska ispostava prima poruku o napuštanju sigurnosne zone (CD168) od izlazne carinarnice za tranzit. Razmjene poruka CD160 i CD168 mogu se koristiti samo u Crnoj Gori nakon pristupanja EU.

2.2.3 Registracija obavještenja o prelasku granice

Prilikom podnošenja robe u tranzitnoj carinskoj ispostavi, prevoznik je dužan da podnese MRN ili tranzitni prateći dokument (TPD) i spisak naimenovanja, sa pratećom dokumentacijom. Poruka “obavještenje o očekivanom tranzitu” (CD050), koja je već dostupna u NCTS-u u deklariranoj tranzitnoj carinskoj ispostavi, automatski će biti locirana kada se unese MRN i nakon toga se potvrđuje podnošenje deklaracije i kretanje može biti odobreno za prelazak.

Nakon provjere kretanja i evidentiranja odobravanja prelaska granice u NCTS, tranzitna carinska ispostava šalje poruku “obavještenje o prelasku granice” (CD118) polaznoj carinskoj ispostavi.

Ako se roba podnese tranzitnoj carinskoj ispostavi koja nije deklarirana, a koja se nalazi u istoj zemlji (nacionalno preusmjeravanje: kretanje je preusmjereno u drugu tranzitnu carinsku ispostavu, ali u istoj zemlji u kojoj je jedna od deklariranih tranzitnih carinskih ispostava), poruka CD050 koja je prvobitno poslata deklariranoj tranzitnoj carinskoj ispostavi postaje dostupna stvarnoj tranzitnoj carinskoj ispostavi.

2.2.4 Postupak u vezi s ATR (obavještenje o očekivanom tranzitu) zahtjevom od strane tranzitne carinske ispostave

Ako se roba podnese tranzitnoj carinskoj ispostavi koja nije deklarirana (međunarodno preusmjeravanje: kretanje je preusmjereno u drugu zemlju u odnosu na onu koja je deklarirana kao tranzitna) ili u izuzetnim situacijama kada deklarirana tranzitna carinska ispostava nema pristup poruci CD050. U ovom slučaju, stvarna tranzitna carinska ispostava će poslati poruku CD114 polaznoj carinskoj ispostavi, tražeći ATR podatke (tj. poruku "odgovor o očekivanom tranzitu" CD115), tako da može pristupiti relevantnim informacijama, a poruka CD050 koja je inicijalno poslata deklariranoj tranzitnoj carinskoj ispostavi se ne koristi.

NCTS traži informacije o kretanju koje identifikuje porukom CD114 i automatski šalje nazad potrebne ATR podatke (CD115) o kretanju ili razlogu za njihovo odbijanje. Ako se dostavljeni zahtjev (CD114) odnosi na tranzitno kretanje koje se također koristi za bezbjednost i sigurnost, i ako su traženi podaci dostupni u polaznoj carinskoj ispostavi, tada odgovor (CD115) mora sadržavati relevantne dodatne elemente bezbjedonosnih i sigurnosnih podataka.

Prije slanja poruke CD115 "odgovor o očekivanom tranzitu", NCTS komunicira sa GMS-om kako bi provjerio validnost garancije za stvarnu tranzitnu carinsku ispostavu. Ako garancija nije važeća za stvarnu tranzitnu carinsku ispostavu, zahtjev za ATR podatke se odbija uz navođenje šifre razloga za odbijanje zahtjeva u CD115.

Ako dođe do promjene tranzitne carinske ispostave, poruka CD050 koja je poslata deklariranoj carinskoj ispostavi se ne koristi i ostaje otvorena. U tu svrhu, nakon što primi poruku CD118 od stvarne tranzitne carinske ispostave ili poruku CD006 od stvarne ili deklarirane odredišne carinske ispostave, NCTS na polasku će automatski poslati poruku IE024 "prosljeđeno obavještenje o dolasku" deklariranim tranzitnim carinskim ispostavama koje još nisu poslale poruku CD118, koja ih obavještava gdje i kada je roba podnesena. Ovaj proces se izvodi automatski u NCTS-u.

2.2.5 Postupak u vezi s AAR (obavještenje o očekivanom dolasku) zahtjevom od strane odredišne carinske ispostave

Ako informacije o kretanju nisu dostupne u odredišnoj carinskoj ispostavi, bilo u slučaju međunarodnog preusmjeravanja (kretanje je preusmjereno u drugu državu koja nije država deklarirane odredišne carinske ispostave), odnosno u slučaju nacionalnog preusmjeravanja

(kretanje je preusmjereno u drugu odredišnu carinsku ispostavu, ali u istoj zemlji kao deklarirana odredišna carinska ispostava), ili u izuzetnim situacijama kada deklarirana odredišna carinska ispostava nema pristup poruci CD001, stvarna odredišna carinska ispostava traži od polazne carinske ispostave (CD002) informacije o kretanju. NCTS preuzima informacije o kretanju na koje upućuje podneseni MRN.

Ako je tokom kretanja došlo do incidenta ili preusmjeravanja, odgovor (CD003) će sadržavati ažurirane podatke CD001, izmijenjene ili dopunjene informacijama o incidentu/preusmjeravanju uključenim u CD180. NCTS automatski šalje stvarnoj odredišnoj carinskoj ispostavi tražene informacije o kretanju (CD003). Ako se navedeni zahtjev (CD002) odnosi na tranzitno kretanje koje se takođe koristi za bezbjednost i sigurnost (CD001. TRANSIT OPERACIJA. Sigurnost = '1' (ENS), '2' (EXS) i '3' (ENS i EXS)), tada će odgovor (CD003) sadržavati relevantne dodatne elemente bezbjednosnih i sigurnosnih podataka, ako su traženi podaci dostupni u polaznoj carinskoj ispostavi.

Ako Polazna carinska ispostava ne pronađe postupak pomoću broja MRN, mora navesti razloge u poruci IE003 (šifre od 1 do 4) zbog kojih se poruka CD001 ne može poslati. NCTS odbija dolazak. Razlozi odbijanja mogu biti sljedeći:

- roba i TPD su podneseni kod druge odredišne carinske ispostave;
- postupak je poništila polazna carinska ispostava;
- MRN je nepoznat (ili zbog tehničkih razloga ili zbog nepravilnosti); ili
- drugih razloga.

Rezultati analize bezbjednosnih i sigurnosnih rizika dostavljaju se samo u CD003 nakon pristupanja Crne Gore EU, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- (stvarna) odredišna carinska ispostava koja je podnijela zahtjev nalazi se u državi članici EU i
- polazna carinska ispostava nalazi se u državi članici EU.

2.2.6 Čuvanje i prosljeđivanje obavještenja o dolasku

Polazna carinska ispostava je obavještena o dolasku (CD006) od strane odredišne carinske ispostave. Na osnovu MRN-a iz obavještenja o dolasku, NCTS evidentira dolazak ili preusmjeravanje pošiljke.

NCTS automatski obavještava (CD024) deklarisanu odredišnu carinsku ispostavu (u slučaju preusmjeravanja) i deklarirane tranzitne carinske ispostave (koje nisu poslale obavještenje da je pošiljka prešla granicu) u vezi sa prispjjećem u stvarnu odredišnu carinsku ispostavu.

U slučaju upotrebe šifri garancije „0”, „1” i „9”, NCTS traži od GMS-a da kreditira referentni iznos.

Kada je provjera završetka tranzitnog postupka u toku, NCTS evidentira otkazivanje provjere i obavještava (CD059) sve uključene carinske ispostave (osim one koja je poslala obavještenje o dolasku).

Ako, tokom provjere završetka tranzitnog postupka, polazna carinska ispostava bude obaviještena putem poruke CD143 sa šifrom 3 (povratna kopija vraćena) o dolasku od strane odredišne carinske ispostave, polazna carinska ispostava čeka dolazak alternativnog dokaza, a NCTS evidentira dolazak pošiljke. Kada polazna carinska ispostava primi alternativni dokaz, poruka CD024 se šalje svim uključenim carinskim ispostavama.

Poruka "Proslijeđeno obavještenje o dolasku" (CD024) se ne šalje deklariranoj odredišnoj carinskoj ispostavi, ako se ona nalazi u istoj zemlji kao i deklarirana odredišna carinska ispostava koja je poslala poruku "obavještenje o dolasku" (CD006). Ovaj proces se izvodi automatski u NCTS-u.

2.2.7 Postupak u vezi s rezultatima kontrole na odredištu

Polazna carinska ispostava prima poruku "Rezultati kontrole na odredištu" (CD018) od odredišne carinske ispostave. Na osnovu MRN-a unešenog u rezultate kontrole, NCTS evidentira ove rezultate kontrole, a tajmer "čeka se prijem rezultata kontrole" se zaustavlja.

Kada su otkrivena manja neslaganja (CD018 - Tip rezultata kontrole je jednak „A5“), onda:

- NCTS evidentira završetak postupka;
- NCTS traži od GMS-a oslobađanje garancije;
- NCTS obavještava (ME045) nosioca postupka da je tranzitna operacija okončana;
- ako je u toku postupak provjere, NCTS evidentira otkazivanje provjere i o tome obavještava (CD059) sve uključene carinske ispostave (osim one koja je poslala rezultate kontrole), od kojih je zatraženo da odgovore na provjeru. Nakon ovog nadležni organ za provjeru i naplatu obavještava nosioca postupka i garanta da je tranzitna operacija završena.

Status tranzitne deklaracije, MRN se mijenja prema rezultatu kontrole iz statusa „prispjelo“ u status:

- "Okončanje postupka" - u slučaju kada je rezultat zadovoljavajućih kontrola dobijen od strane odredišne carinske ispostave - nema neslaganja (šifra „A1 – zadovoljavajuće“ ili „A2 – smatra se zadovoljavajućim“) ili manjih neslaganja (šifra „A5 - manja neslaganja“).
- "Rješavanje nedosljednosti" - u slučaju kada je nezadovoljavajući rezultat kontrole (šifra "B1 - ne zadovoljava") primljen od odredišne carinske ispostave. Kretanja čekaju na rješavanje neslaganja u polaznoj carinskoj ispostavi ili na pokretanje postupka naplate.

Ako se u tranzitnoj deklaraciji koriste elektronske vrste garancije (tipovi 0, 1, 2, 4 i 9), kada se tranzitni postupak okonča u polaznoj carinskoj ispostavi, NCTS šalje GMS-u poruku "oslobođeno korišćenje obezbjeđenja po naznačenom postupku" (CD204) koja uzrokuje da se zaduženje garancije oslobodi od strane GMS-a.

Nosilac postupka se porukom “obavještenje o okoćanju tranzitnog postupka” (ME045) obavješta da je tranzitni postupak okonćan i da je osloboćena upotreba korišćenje garancije za ovaj tranzitni postupak. Slanje poruke ME045 ne sprijećava carinski organ da zapoćne postupak naplate, ako se utvrdi da postupak zaista nije okonćan ili su u kasnijoj fazi otkrivene nepravilnosti u vezi sa pojedinim tranzitnim postupcima.

2.2.8 Rješavanje nedosljednosti otkrivenih u odredišnoj carinskoj ispostavi

Kada su otkrivena veća neslaganja (CD018 - rezultat kontrole je “B1”), tada:

- NCTS obavješta polaznu carinsku ispostavu o rezultatu kontrole B1. Dalji proces kretanja robe je obustavljen do potpunog razjašćenja neslaganja;
- polazna carinska ispostava obavješta nosioca postupka o činjenici da su u rezultatima kontrole odredišta prijavljena veća neslaganja (CD018 - tip rezultata kontrole je "B1") porukom “obavještenje o neslaganjima” (ME019). Rješavanje neslaganja je postupak na papiru koji se obraćuje izvan NCTS-a. Odluku o rješavanju neslaganja treba donijeti u najkraćem roku, kako bi se omogućilo puštanje robe u odredišnu carinsku ispostavu.
- kada polazna carinska ispostava otkloni neslaganja u rezultatima kontrole odredišta, polazna carinska ispostava tada obavješta odredišnu carinsku ispostavu slanjem poruke “obavještenje o rješavanju neslaganja ” (CD049) koristeći šifru “1 - neslaganja riješena u polaznoj carinskoj ispostavi” za element podataka “neslaganja riješena”. To znaći da se tranzitna operacija završava u polaznoj carinskoj ispostavi, a moće se završiti i u odredišnoj carinskoj ispostavi. NCTS evidentira okonćanje postupka, obavješta (ME045) nosioca postupka da je tranzitni postupak okonćan i traći oslobaćanje garancije, pri ćemu se šalje poruka CD204.
- kada polazna carinska ispostava potvrdi neslaganja i ako se utvrdi da je dug nastao, polazna carinska ispostava obavješta odredišnu carinsku ispostavu slanjem poruke CD049 koristeći šifru '2 - Neslaganja potvrćena od strane polazne carinske ispostave. Proces naplate će biti pokrenut”. Status MRN-a u polaznoj carinskoj ispostavi postavljen je na “naplata preporućena”, dok je status u odredišnoj carinskoj ispostavi postavljen na “u toku odluka o naplati”.
- ako polazna carinska ispostava još uvijek nije odlučila o rješavanju većih neslaganja tokom vremenskog perioda od 13 dana od prijema rezultata kontrole B1, sistem automatski šalje poruku CD049 odredišnoj carinskoj ispostavi koristeći šifru “3 - Tajmer (13 dana) je istekao i polazna carinska ispostava još nije riješila neslaganja”. Status u polaznoj carinskoj ispostavi ostaje "rješavanje nedosljednosti", dok je status u odredišnoj carinskoj ispostavi postavljen na "u toku odluke o naplati". Kada polazna carinska ispostava riješi ili potvrdi neslaganja, nova poruka CD049 biće poslata odredišnoj carinskoj ispostavi koristeći šifru 1 ili 2 za element podataka „nedosljednosti riješene”.

Postupak naplate sastoji se od razmjene podataka između odredišne carinske ispostave i organizacione jedinice za tranzit. Dokumenta koja se odnose na tranzitnu operaciju provjeravaju se u odnosu na podatke iz NCTS-a. Tokom provjere i postupka naplate, poruka "informacija u vezi sa provjerom završetka tranzitnog postupka" (CD144) i poruka "zahtjev za informacije o provjeri završetka tranzitnog postupka" (CD145) mogu se koristiti za razmjenu informacija ili pitanja (CD144 šalje samo polazna carinska ispostava, a CD145 šalje samo odredišna carinska ispostava). Ovu razmjenu informacija može započeti polazna ili odredišna carinska ispostava, nije potreban odgovor jer se može poslati samo informacija, a ne pitanje.

Kada je odredišna carinska ispostava obavijestila da će poslati i druge službene dokumente, polazna carinska ispostava može odlučiti da sačeka te dokumente kako bi riješila neslaganja.

2.2.9 Ručno okončanje postupka na osnovu alternativnih dokaza

Kada poruke "obavještenje o dolasku" (CD006) i "rezultati kontrole na odredištu" (CD018) nisu primljene od strane odredišne carinske ispostave, nosilac postupka može dostaviti alternativni dokaz polaznoj carinskoj ispostavi da je pošiljka stigla u svoje konačno odredište. Nakon toga, nadležni organ za provjeru pri polasku (u Crnoj Gori je organizaciona jedinica za tranzit) može ručno okončati tranzitni postupak. Provjera alternativnog dokaza i ručno okončanje tranzitnog postupka vrši se u skladu sa internim objašnjenjem o postupku provjere završetka tranzitnog postupka i sprovođenja naplate.

2.3 Incidenti za vrijeme kretanja robe u postupku tranzita

U tranzitnom postupku može doći do incidenta (svaka nepredviđena okolnost za vrijeme kretanja robe u postupku tranzita) koji onemogućuju nosiocu postupka ili prevozniku da ispuni uslove tranzitnog postupka. U skladu sa članom 429 Uredbe, prevoznik podnosi robu bez odlaganja nakon nezgode, zajedno sa MRN tranzitne deklaracije, najbližoj carinskoj ispostavi nadležnoj prema mjestu gdje se prevozno sredstvo nalazi, ako:

- 1) je prevoznik primoran da odstupi od propisanog puta u skladu sa članom 424 Uredbe, usljed okolnosti na koje taj prevoznik nije mogao da utiče;
- 2) su plombe polomljene ili neovlašćeno izmijenjene u toku prevoza, a prevoznik na to nije mogao da utiče;
- 3) je roba pretovarena iz jednog prevoznog sredstva u drugo prevozno sredstvo, pod nadzorom carinske ispostave;
- 4) je zbog neposredne opasnosti, potrebno djelimično ili potpuno istovariti prevozno sredstvo;
- 5) je došlo do nezgode koja može da utiče na sposobnost nosioca postupka ili prevoznika da ispuni obaveze;
- 6) se zamijeni element koji čini jedno prevozno sredstvo iz člana 422 Uredbe.

Ako je najbliža carinska ispostava za registraciju incidenata takođe uključena u kretanje robe kao tranzitna carinska ispostava ili kao odredišna carinska ispostava, tada ova carinska ispostava djeluje prvo kao carinska ispostava za registraciju incidenata, a zatim kao uključena tranzitna carinska ispostava. Glavni razlog je taj što incident može biti takav da carinska ispostava za registraciju incidenata može odlučiti da tranzitna operacija ne može nastaviti svoj put. To znači da nakon registracije incidenta u carinskoj ispostavi za registraciju incidenata, kretanje može prestati, i ova carinska ispostava postaje stvarna odredišna carinska ispostava.

Carinska ispostava za registraciju incidenata uvijek traži informacije o pošiljci od polazne carinske ispostave slanjem poruke “upit o kretanju robe” - CD027, kako bi bila obaviještena o najnovijem statusu i detaljima tranzitne operacije od strane polazne carinske ispostave.

Ako polazna carinska ispostava ne može pronaći informacije o kretanju robe ili ako je tranzitna deklaracija već poništena, odgovara carinskoj ispostavi za registraciju incidenata negativnom porukom “odgovor na upit o kretanju robe” - CD038. Carinska ispostava za registraciju incidenta mora kontaktirati Helpdesk i sačekati dalja uputstva.

Ako se pronađu informacije o kretanju robe, polazna carinska ispostava ih šalje carinskoj ispostavi za registraciju incidenata pozitivnom porukom “odgovor na upit o kretanju” - CD038, koja sadrži najnoviji status i detalje o tranzitnoj operaciji. Nakon toga, carinski službenik u carinskoj ispostavi za registraciju incidenata odlučuje da li tranzitna operacija može da se nastavi.

Ukoliko se operacija može nastaviti, carinska ispostava za registraciju incidenata će evidentirati podatke o incidentima u NCTS i dostaviti ih porukom “obavještenje o incidentu” - CD180 polaznoj carinskoj ispostavi. Tranzitna deklaracija u carinskoj ispostavi za registraciju incidenata prebacuje se u status „incident registrovan”. Polazna carinska ispostava prosljeđuje podatke o incidentu drugim carinskim ispostavama koje su uključene u tranzitnu operaciju (CD181 - „prosljeđeno obavještenje o incidentu u zajedničkom domenu”) i nosiocu postupka (CD182 - “prosljeđeno obavještenje o incidentu u spoljnom domenu”).

Ako nosilac postupka ili prevoznik u ime nosioca postupka dostavi relevantne podatke carinskoj ispostavi za registraciju incidenata, on nije u obavezi da dostavi robu i tranzitni prateći dokument (TPD) carinskoj ispostavi u sljedećim slučajevima:

- ako se roba pretovara iz neplombiranog prevoznog sredstva,
- ako su jedna ili više kola ili vagona isključeni iz sastava spojenih željezničkih kola ili vagona zbog tehničkih problema ili
- ako je vučno vozilo drumskog vozila promijenjeno bez zamjene prikolice ili poluprikolice.

U slučaju da zbog nedostupnosti NCTS-a (POKP), carinska ispostava za registraciju incidenta nije u mogućnosti da evidentira podatke o incidentu direktno u NCTS, prevoznik je dužan da podatke o incidentu unese u tranzitni prateći dokument (TPD), u polje 7/1 “pretovar” ili polje 7/19 “druge nezgode u toku prevoza - pojednosti i preduzete mjere”. Polje se popunjava čitko, rukom, mastilom i velikim slovima. Po potrebi, carinska ispostava

ovjerava polje F „potvrda nadležnih organa” na tranzitnom pratećem dokumentu (TPD). Ako se izvrše dva ili više pretovara i stoga se popuni polje F, prevoznik unosi potrebne podatke u polje 7/19 „druge nezgode u toku prevoza - pojedinosti i preduzete mjere“ u tranzitnom pratećem dokumentu (TPD).

Ako su plombe oštećene bez krivice prevoznika, carinska ispostava za registraciju incidenata pregleda robu i prevozno sredstvo. Ako carinska ispostava dopusti nastavak tranzitne operacije, nadležna carinska ispostava će staviti nove plombe i shodno tome evidentirati podatke u NCTS-u ili, u slučaju POKP, unijeti u polje F “uvjerenje nadležnih organa” u tranzitnom pratećem dokumentu (TPD).

Pretovar robe na drugo prevozno sredstvo moguć je samo uz dozvolu carinske ispostave za registraciju incidenata.

U slučaju da NCTS nije dostupan (POKP) u carinskoj ispostavi za registraciju incidenata, relevantne podatke o incidentima tokom tranzitne operacije u NCTS unosi tranzitna carinska ispostava ili odredišna carinska ispostava.

U slučaju neposredne opasnosti koja zahtijeva djelimični ili potpuni istovar prevoznog sredstva, prevoznik bez odlaganja obavještava carinsku ispostavu za registraciju incidenata i upisuje potrebne podatke u polje 7/19 “druge nezgode u toku prevoza - pojedinosti i preduzete mjere” u tranzitnom pratećem dokumentu (TPD). Carinska ispostava ovjerava polje G tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) i podatke unosi u NCTS.

Prevoznik će bez odlaganja obavijestiti nadležnu carinsku ispostavu u slučaju bilo kakvog drugog incidenta koji utiče na sposobnost nosioca postupka ili prevoznika da ispuni svoje obaveze koje proizilaze iz korišćenja tranzitnog postupka.

Svako dijeljenje pošiljke dozvoljeno je samo pod carinskim nadzorom, a prvobitni tranzitni postupak mora biti okončan. Nova tranzitna deklaracija mora sadržavati svaki dio prvobitne pošiljke.

2.4 Postupak u tranzitnoj carinskoj ispostavi

Tranzitna carinska ispostava je carinska ispostava koja se nalazi na mjestu ulaska u carinsko područje ugovorne strane kada se roba kreće u okviru zajedničkog tranzitnog postupka ili na mjestu izlaza iz carinskog područja ugovorne strane kada roba napušta tu teritoriju u toku tranzitne operacije preko granice između te ugovorne strane i treće zemlje ili carinske ispostave koja se nalazi na mjestu izlaska ili ponovnog ulaska robe koja prolazi kroz stranu carinsku teritoriju kao dio unutrašnjeg tranzitnog postupka (T2ME).

Kada je roba puštena u tranzitni postupak u polaznoj carinskoj ispostavi, poruka “obavještenje o očekivanom tranzitu” (CD050) se šalje svim deklariranim tranzitnim carinskim ispostavama. Podaci o tranzitnoj deklaraciji uključeni u poruku CD050 korišće se od strane tranzitne carinske ispostave za planiranje potrebnih aktivnosti.

Prilikom podnošenja robe tranzitnoj carinskoj ispostavi, prevoznik je dužan da tranzitnoj carinskoj ispostavi dostavi robu, MRN, tranzitni prateći dokument (TPD) sa spiskom naimenovanja i pratećom dokumentacijom. Poruka "obavještenje o očekivanom tranzitu"

(CD050), koja je već dostupna u NCTS-u u tranzitnoj carinskoj ispostavi, automatski će biti locirana kada se unese MRN, a nakon toga, operacija tranzita može biti odobrena. Poruka "obavještenje o prelasku granice" (CD118) šalje se iz stvarne tranzitne carinske ispostave u polaznu carinsku ispostavu, tako što se evidentira podnošenje robe i odobrenje prelaska granice.

Kada je roba podnesena u tranzitnoj carinskoj ispostavi koja nije deklarirana tranzitna carinska ispostava, poruka CD050 koja je prvobitno poslata deklariranoj tranzitnoj carinskoj ispostavi se ne koristi. Stvarna tranzitna carinska ispostava će zatražiti od polazne carinske ispostave detalje tranzitne operacije (pomoću CD114 poruke) i obavijestiti polaznu carinsku ispostavu da je roba prešla granicu.

U polaznoj carinskoj ispostavi, NCTS provjerava informacije o kretanju robe koju je identifikovao porukom CD114 i automatski šalje (CD115) nazad tražene ATR informacije o kretanju ili razlogu za njihovo odbijanje. Ako se dostavljeni zahtjev (CD114) odnosi na tranzitno kretanje koje se koristi za bezbjednost i sigurnost, i ako su traženi podaci dostupni na polasku, tada će odgovor (CD115) sadržavati i relevantne dodatne elemente bezbjedonosnih i sigurnosnih podataka.

Polazna carinska ispostava će uvijek rješavati preusmjeravanja. Opšti princip je da će (nedeklarirana) tranzitna carinska ispostava otkriti preusmjeravanje i odmah o tome obavijestiti polaznu carinsku ispostavu da donese odluku. Preusmjeravanje će biti prihvaćeno (poruka CD118 poslata) ili odbijeno (CD115 sadrži „šifru razloga odbijanja”).

Tranzitna carinska ispostava ima pravo da pregleda robu, ako smatra da je to neophodno. Sve kontrole robe se uglavnom vrše na osnovu informacija o tranzitnom postupku dobijenih u ATR podacima od polazne carinske ispostave. Nakon pristupanja Crne Gore EU, ukoliko polazna carinska ispostava saopštava rezultate analize rizika, rezultati će se evidentirati, a tranzitna carinska ispostava ih ili prihvata ili uzima u obzir prilikom vršenja sopstvene analize rizika, a do pristupanja EU koristi se nacionalni RMS za automatsku analizu rizika.

Posjedujući detaljne podatke o predviđenoj tranzitnoj operaciji od polazne carinske ispostave, tranzitna carinska ispostava može odlučiti ili da ne izvrši kontrolu robe koja prolazi kroz tranzitnu carinsku ispostavu i nije određena za kontrolu od strane RMS-a.

Ukoliko tranzitna carinska ispostava utvrdi manje nepravilnosti u tranzitnoj deklaraciji i nema daljih znakova zloupotrebe, tranzitni postupak se ne prekida, već se podaci evidentiraju u tranzitnom pratećem dokumentu (TPD), na uvid odredišnoj carinskoj ispostavi. Ovo se posebno odnosi na:

- ispravku rukom ispisanog registarskog broja prevoznog sredstva (polje 7/7-7/8);
- nepostojanje bilo kog registarskog broja prevoznog sredstva (polje 7/7-7/8) ili identifikacionog broja kontejnera (polje 7/10);
- nepostojanje informacija koje se tiču tranzitne carinske ispostave.

Ako, kao rezultat pregleda robe, tranzitna carinska ispostava utvrdi veće nepravilnosti u vezi sa predmetnom tranzitnom operacijom (nedostaje roba ili ima neprijavljene robe), okončaće postupak tranzita postupajući kao odredišna carinska ispostava i pokrenuti provjeru. Kako ova carinska ispostava nema poruku "obavještenje o očekivanom dolasku" (CD001),

zatražiće od polazne carinske ispostave da dostavi podatke i obavijestiće polaznu carinsku ispostavu o rezultatima kontrole porukom ME018.

Ako je tranzitna carinska ispostava istovremeno i ispostava za registraciju incidenata prilikom transporta robe, ona u tom slučaju prvo djeluje kao carinska ispostava za registraciju incidenata, a zatim kao tranzitna carinska ispostava.

Ako iz tehničkog razloga (POKP) nije moguće evidentirati pošiljku koja se kreće po standardnom tranzitnom postupku na gore opisani način, tranzitna carinska ispostava je dužna koristiti obrazac TC10 Obavještenje o tranzitu (Prilog 24 Pravilnika). Obrazac TC10 se može koristiti ako je tranzitna carinska ispostava u tranzitnom pratećem dokumentu (TPD) deklarirana kao tranzitna carinska ispostava.

Tranzitna carinska ispostava ovjerava 3 primjerka TC10, od kojih se jedan predaje prevozniku, drugi se šalje polaznoj carinskoj ispostavi, a treći čuva i arhivira tranzitna carinska ispostava. Pored ostalih podataka, na obrazac se upisuje šifra papirnog kontrolnik i redni broj pod kojim je evidentiran tranzit, a svi primjerci moraju biti potpisani i ovjereni službenim pečatom. Tranzitna carinska ispostava je dužna da vodi evidenciju o svim tranzitnim operacijama na ulazu i svim tranzitnim operacijama na izlazu iz carinskog područja potvrđene dokumentom TC10.

Dostavljanje MRN-a i evidentiranje tranzitne operacije ne odnosi se na prevoz robe željeznicom, pod uslovom da tranzitna carinska ispostava može provjeriti prelazak robe na drugi način. Takva provjera će se izvršiti samo ako je potrebno i može se izvršiti naknadno.

2.5 Postupak u izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit (važi nakon pristupanja Crne gore EU)

Ako se tranzitna deklaracija takođe koristi u svrhu bezbjednosti i sigurnosti, polazna carinska ispostava obavještava izlaznu carinsku ispostavu za tranzit porukom "obavještenje o očekivanom izlazu za tranzit" (CD160) koja sadrži podatke o tranzitnoj deklaraciji zajedno sa bezbjednosnim i sigurnosnim podacima, i rezultate analize rizika.

Po dolasku robe u izlaznu carinsku ispostavu za tranzit, vrši se automatska analiza rizika kako bi se odlučilo da li roba ispunjava uslove za izlaz iz Crne Gore. U skladu s raspoloživim podacima i upustvom za lokalnu analizu rizika carinski službenik odlučuje da li će dozvoliti dalje kretanje robe.

Nakon provjere rezultata analize rizika, izlazna carinska ispostava za tranzit dozvoljava pošiljci da napusti sigurnosnu zonu i na taj način pošiljka može nastaviti put prema svom odredištu. Budući da je pošiljci dozvoljeno da napusti sigurnosnu zonu, poruka "obavještenje o napuštanju sigurnosne zone" (CD168) šalje se polaznoj carinskoj ispostavi.

Kada pošiljka stigne u nedeklarisanu izlaznu carinsku ispostavu za tranzit (koja se naziva stvarna izlazna carinska ispostava za tranzit), to se naziva preusmjeravanjem u izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit.

Budući da ova carinska ispostava nema informacije o detaljima pošiljke, ona koristi MRN pošiljke i traži informacije o pošiljci od polazne carinske ispostave slanjem poruke „zahtjev

za obavještenje o očekivanom izlazu za tranzit“ - (CD164). Polazna carinska ispostava odgovara ili pozitivnom ili negativnom porukom “očekivani odgovor na zahtjev za obavještenje o očekivanom izlazu za tranzit” - (CD165) izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit. U slučaju pozitivnog CD165, izlazna carinska ispostava za tranzit obavještava polaznu carinsku ispostavu slanjem poruke “obavještenje o napuštanju sigurnosne zone” - (CD168).

NCTS provjerava informacije o pošiljci identifikovane pomoću CD164 poruke i automatski šalje CD165 poruku nazad sa potrebnim informacijama o pošiljci iz evidencije predviđenog izlaza za tranzit ili razlogu za njeno odbijanje.

Polazna carinska ispostava će uvijek rješavati preusmjeravanja. Opšti princip je da će (nedeklarisana) izlazna carinska ispostava za tranzit otkriti preusmjeravanje i to odmah saopštiti polaznoj carinskoj ispostavi da donese odluku. Podrazumijeva se da će preusmjeravanje biti prihvaćeno (ali može biti i odbijeno).

Preusmjeravanje će biti prihvaćeno (poruka CD168 je poslata) ili odbijeno (CD165 sadrži šifru razloga odbijanja).

Kada izlazna carinska ispostava za tranzit primi informaciju o pošiljci iz evidencije predviđenog izlaza za tranzit (CD165) od polazne carinske ispostave, NCTS automatski evidentira informacije o pošiljci iz evidencije predviđenog izlaza za tranzit.

Ako polazna carinska ispostava saopštava rezultate analize rizika, rezultati se evidentiraju i prihvataju ili uzimaju u obzir prilikom vršenja sopstvene analize rizika u izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit.

NCTS obavještava carinskog službenika da su informacije za validaciju prolaza dostupne. Ako se utvrdi rizik, carinski službenik se upozorava i od njega se zahtijeva da evidentira podatke o kontroli.

Kada se roba podnese u izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit, prevoznik pokazuje carinskoj ispostavi tranzitni/sigurnosni prateći dokument (TSPD) i spisak naimenovanja. Poruka “obavještenje o očekivanom izlazu za tranzit” (CD160), koja je već dostupna u NCTS-u u izlaznoj carinskoj ispostavi, automatski će biti locirana kada se unese MRN, a nakon toga se može dozvoliti kretanje robe.

Imajući detaljne AXR informacije od polazne carinske ispostave, carinski službenik u izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit može odlučiti ili da ne vrši kontrolu robe (kada RMS nije odredio za kontrolu) ili da kontroliše robu koja napušta sigurnosnu zonu preko izlazne carinske ispostave za tranzit

Kada carinski službenik odluči da pošiljka može napustiti sigurnosnu zonu, polazna carinska ispostava će o tome biti obaviještena porukom CD168. Ako postoji potreba za registracijom incidenta (npr. pretovar je registrovan u tranzitnom/sigurnosnom pratećem dokumentu (TSPD) (rubrika 55)), izlazna carinska ispostava za tranzit će prvo obaviti ulogu carinske ispostave za registraciju incidenta, a zatim ulogu izlazne carinske ispostave za tranzit.

Ako deklarirana izlazna carinska ispostava za tranzit primi obavještenje o poništenju deklaracije od polazne carinske ispostave (CD010), već evidentirano obavještenje o očekivanom izlazu za tranzit se poništava.

2.6 Postupak u odredišnoj carinskoj ispostavi

Formalnosti u odredišnoj carinskoj ispostavi su propisane:

- Čl. 430 do 434 Uredbe;
- Čl. 45 do 47 Dodatka I Konvencije i Članu 9 Dodatka III Konvencije;
- Prilogu B10 Dodatka III Konvencije.

U skladu s članom 430 Uredbe, kada roba u postupku tranzita stigne u odredišnu carinsku ispostavu, taj carinskoj ispostavi podnosi se:

- roba;
- MRN tranzitne deklaracije;
- informacije koje zahtijeva odredišna carinska ispostava.

Pošiljka stiže u odredišnu carinsku ispostavu na deklarisanu ili odobrenu lokaciju. Međutim, ako je pošiljka upućena ovlašćenom primaocu, roba stiže na ovlašćenu lokaciju.

2.6.1 Podnošenje robe deklarisanog odredišnoj carinskoj ispostavi

U skladu s članom 158, stav 3 Carinskog zakona, obaveze nosioca postupka su ispunjene i tranzitni postupak se završava kada su, u skladu sa carinskim zakonodavstvom, roba koja se nalazi u ovom postupku, tranzitni prateći dokument (TPD) i druge potrebne informacije dostupne u odredišnoj carinskoj ispostavi.

U praksi, završetak postupka znači podnošenje robe, tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD) i drugih potrebnih podataka odredišnoj carinskoj ispostavi. Podnošenje robe se vrši u skladu sa zakonskim odredbama na osnovu vrste postupka koji se koristi (redovan ili pojednostavljen). Objekti su odgovornost i glavna obaveza nosioca postupka.

Kada se postupak okonča, prestaju i obaveze nosioca postupka u postupku. Neki naredni događaj ili nepoštovanje obaveza nakon tog datuma uključuje druga odredišta i druga carinska pravila, a ne ona koja se odnose na tranzit. Međutim, to ne znači da se odgovornost (finansijska ili druga) nosioca postupka ne može dovesti u pitanje nakon završetka postupka, u mjeri u kojoj se odnosi na prethodnu tranzitnu operaciju.

Pored nosioca postupka, obaveze u tranzitnom postupku imaju i druga lica. Prevoznik i svako lice koje primi robu znajući da je stavljena u tranzitni postupak takođe su odgovorni za podnošenje robe u odredišnoj carinskoj ispostavi u propisanom roku i uz poštovanje mjera koje je preduzela nadležna carinska ispostava kako bi se osigurala njena identifikacija.

Roba i MRN se podnose odredišnoj carinskoj ispostavi u toku redovnog radnog vremena te ispostave. Međutim, odredišna carinska ispostava može, na pismeni zahtjev i o trošku lica koje podnosi robu, odobriti podnošenje robe van redovnog radnog vremena i na bilo kojem drugom mjestu van službenih prostorija odredišne carinske ispostave. Uz tranzitni prateći dokument (TPD) i priloženu dokumentaciju, nosilac postupka na odredištu je dužan da priloži dokument za naredni carinski postupak za robu (deklaraciju za privremeno skladištenje, carinsko skladištenje, puštanje robe u slobodan promet i sl.).

Roba i dokumenti moraju biti podneseni odredišnoj carinskoj ispostavi prije isteka roka koji je odredila polazna carinska ispostava, a koji je naveden u poruci CD001 i u rubrici D tranzitnog pratećeg dokumenta (TPD). Rok za podnošenje robe koji odredi polazna carinska ispostava obavezuje carinske ispostave uključene u toku postupka, a odredišna carinska ispostava i tranzitne carinske ispostave ga ne mogu mijenjati.

Prema članu 430, stav 4 Uredbe, ako je roba podnijeta odredišnoj carinskoj ispostavi po isteku roka koji je odredila polazna carinska ispostava u skladu sa članom 423 Uredbe, a nepoštovanje tog roka proizlazi iz okolnosti za koje su odredišnoj carinskoj ispostavi dati opravdani razlozi i za koje nije odgovoran prevoznik ili nosilac postupka, smatra se da je roba podnijeta u roku.

Postojanje takvih okolnosti dokazuje se jednim od sljedećih dokumenata, a odluku o valjanosti dostavljenih dokaza donosi odredišna carinska ispostava:

- potvrde koje izdaje policija (u vezi sa nesrećama, krađama itd.),
- potvrde koje izdaje zdravstvena služba (u vezi sa medicinskom njegom i sl.),
- potvrde koje izdaje služba pomoći na putu (u vezi sa popravkom vozila, itd.)
- svaki dokaz o kašnjenju zbog štrajka ili bilo koje druge nepredviđene okolnosti.

Odredišna carinska ispostava će zadržati i arhivirati tranzitni prateći dokument (TPD) sa pratećom dokumentacijom. Odredišna carinska ispostava koristi podneseni MRN za dobijanje podataka iz NCTS-a koji se prenose putem "obavještenja o očekivanom dolasku " - CD001 poruke.

Automatska analiza rizika se izvršava u odredišnoj carinskoj ispostavi kada se primi poruka CD001. Carinski službenik mora da poštuje nivo kontrole određen analizom rizika, osim kada se po osnovu uputstva za lokalnu analizu rizika povećava nivo kontrole. Ako analiza rizika nije ukazala na potrebu preduzimanja mjera u odredišnoj carinskoj ispostavi, ali se carinski službenik odluči za kontrolu, onda carinski službenik mora da evidentira u sistemu šta je bio razlog za odluku o kontroli. Carinski službenik ima mogućnost da ažurira odluku o kontroli od strane sistema, da vidi uputstva za kontrolu koju je odredio sistem upravljanja rizikom, da doda praktične informacije... Nakon pristupanja Crne Gore EU, ako polazna carinska ispostava saopšti rezultate analize rizika, rezultati će biti evidentirani i prihvaćeni ili uzeti u obzir prilikom vršenja sopstvene analize rizika.

Pod statusom „Registrovani AAR“, odredišna carinska ispostava može primiti od polazne carinske ispostave poruku „proslijeđeno obavještenje o incidentu u zajednički domen“ (CD181) kada su se dogodili incidenti tokom kretanja robe.

Odredišna carinska ispostava je obaviještena (ME007) o dolasku pošiljke od strane ovlašćenog primaoca (kada se koristi pojednostavljeni postupak ovlašćenog primaoca) ili od primaoca ili njegovog zastupnika (kada se koristi redovni postupak na odredištu). Nakon prijema poruke obavještenja o dolasku (ME007), analiza rizika se ponovo vrši u odredišnoj carinskoj ispostavi.

Kada je obavještenje o dolasku (ME007) dostavljeno po pojednostavljenom postupku ovlašćenog primaoca (šifra 1 za pojednostavljeni postupak elementa podataka, šifra 522 za

vrstu odobrenja, poziv na broj odobrenja u grupi podataka AUTORIZACIJA i šifra ovlaštene lokacije) NCTS provjerava:

- da li je privredni subjekt koji saopštava dolazak zaista ovlašten (ovlašćeni primalac) da koristi pojednostavljeni postupak u toj odredišnoj carinskoj ispostavi,
- da se lokacija na kojoj se pošiljka može pregledati nalazi među ovlaštenim lokacijama navedenim u odobrenju.

Kada se obavještenje o dolasku (ME007) dostavi po redovnom postupku, tada je lokacija na kojoj se pošiljka može kontrolisati:

- u odredišnoj carinskoj ispostavi, kada je „tip lokacije = „A“ – naznačena lokacija,
- "C – Odobrena lokacija", kada je carinska ispostava to odobrila po zahtjevu, NCTS će obavijestiti carinskog službenika da treba ručno potvrditi lokaciju, nije predviđena dalja obrada u NCTS-u za upravljanje ovakvim lokacijama već se odobravanje zahtjeva evidentira u sistemu carinskih odluka.

Kada je informacija u obavještenju o dolasku (ME007) nevažeća, NCTS je odbija i obavještava (ME057) privrednog subjekta da je podnošenje robe nevažeće sa razlogom odbijanja. Kada je obavještenje o dolasku važeće, NCTS traži informacije o kretanju robe na koje upućuje MRN unešen obavještenjem o dolasku.

Ako informacija o kretanju robe nije dostupna ni u slučaju međunarodnog preusmjeravanja ili u izuzetnim situacijama, NCTS traži (CD002) tu informaciju od polazne carinske ispostave. Ako se uputi AAR zahtjev (CD002) polaznoj carinskoj ispostavi, tada se ovaj elektronski postupak završava evidentiranjem da je AAR zatražen. NCTS u polaznoj carinskoj ispostavi automatski šalje (CD003) nazad u odredišnu carinsku ispostavu zahtijevane informacije o kretanju robe.

Ako je došlo do preusmjeravanja, NCTS obavještava (CD006) polaznu carinsku ispostavu da je dolazak prihvaćen, a dolazak se evidentira u NCTS kao „dolazak prihvaćen“. U slučaju pojednostavljenog postupka ovlaštenog primaoca, pokreće se tajmer „čekanje dozvole za automatski istovar“, određen odobrenjem, tokom kojeg carinski službenik može odlučiti o kontroli robe.

Ako je nosilac postupka prisutan u odredišnoj carinskoj ispostavi, on carinskom službeniku pokazuje tranzitni prateći dokument sa MRN. Ako su se neki incidenti dogodili tokom kretanja, a nadležni organi (npr. policija ili carina) su dostavili prevozniku dodatne dokumente, tada se ovi dokumenti takođe dostavljaju odredišnoj carinskoj ispostavi. Carinski službenik evidentira incidente u NCTS-u, ako nisu prethodno evidentirani od strane carinske ispostave za registraciju incidenata. Odredišna carinska ispostava prvo djeluje kao carinska ispostava za registraciju incidenata (CD180), a zatim kao odredišna carinska ispostava (CD006/CD018).

Ako nosilac postupka nije prisutan u odredišnoj carinskoj ispostavi, NCTS pokreće tajmer „čekanje dokumenata“ radi zaštite od toga što dokumenta nisu primljena u dogovorenem vremenskom periodu.

U ovoj fazi analiza rizika pomaže carinskom službeniku da donese odluku o kontroli pošiljke. Nakon pristupanja Crne Gore EU, ukoliko su dostupni rezultati analize rizika koje je dostavila

polazna ili tranzitna carinska ispostava, oni će se ili prihvatiti ili uzeti u obzir prilikom vršenja analize rizika u odredišnoj carinskoj ispostavi. NCTS evidentira rezultate analize rizika.

Odredišna carinska ispostava šalje polaznoj carinskoj ispostavi poruku „obavještenje o dolasku“ - CD006 kada carinski službenik na odredištu zabilježi MRN u sistemu i potvrdi „Dolazak prihvaćen“, obavještavajući polaznu carinsku ispostavu o podnošenju pošiljke. Ova poruka se šalje automatski, po potvrđivanju podnošenja MRN i robe.

Ako je roba u polaznoj carinskoj ispostavi puštena u tranzit u NCTS-u, ali sistem nije dostupan po dolasku na odredište (POKP), odredišna carinska ispostava završava postupak na osnovu tranzitnog pratećeg dokumenta i unosi potrebne podatke u NCTS-u kada ponovo bude dostupan. U slučaju tehničke nemogućnosti okončanja postupka započetog u NCTS-u, odredišna carinska ispostava na kopiju tranzitnog pratećeg dokumenta, pečatira polje „I“ sa datumom, potpisom i službenom šifrom carinskog službenika i šalje primjerak carinskoj ispostavi za provjeru na odlasku. Ako se koristi ova metoda, rezultati kontrole i odgovarajuće šifre (npr. A1, A2 ili A5) upisuju se u polje "I" tranzitnog pratećeg dokumenta.

POKP u odredišnoj carinskoj ispostavi koristi se u sljedećim situacijama:

- Nedostupnost NCTS-a u zemlji polaska je ključna u slučaju preusmjeravanja, kada podaci o tranzitnoj deklaraciji (CD003) nisu dostupni. Carinski službenik će putem Helpdeska provjeriti kada će sistem ponovo biti operativan. Tada će carinski službenik odredišne carinske ispostave odlučiti ili da nastavi tranzitni postupak u POKP, ili da odloži potvrdu podnošenja i sačeka vrijeme kada će NCTS ponovo biti dostupan;
- Tranzitni postupak je bio otvoren u POKP u polaznoj carinskoj ispostavi ili u POKP koji je pokrenuo ovlašćeni pošiljalac pri polasku. Ako je tranzitni postupak započeo na polasku u POKP, ovaj postupak će se okončati u odredišnoj carinskoj ispostavi takođe u POKP. Dokaz na papiru da je tranzitna operacija završena na odredištu mora se poslati nadležnoj carinskoj ispostavi na polasku. Kao ovaj dokaz koristiće se ovjerena kopija tranzitnog pratećeg dokumenta;
- MRN ima netačan status zbog nepravilnog postupanja (npr. zbog ljudske greške u drugoj carinskoj ispostavi). Može se desiti da carinski službenik pogriješi i potvrdi dolazak za pogrešnu pošiljku. U ovom slučaju, kada roba stigne u odredišnu carinsku ispostavu u netačnom statusu, mora se koristiti POKP.

2.6.2 Izmjena odredišne carinske ispostave – preusmjeravanje

Tranzitni postupak se može završiti u carinskoj ispostavi koja nije navedena u tranzitnoj deklaraciji. Ta carinska ispostava će se tada smatrati stvarnom odredišnom carinskom ispostavom.

Kako stvarna odredišna carinska ispostava nije primila poruku „Obavještenje o očekivanom dolasku“ - CD001, na osnovu dostavljenog tranzitnog pratećeg dokumenta i MRN-a, zatražiće od polazne carinske ispostave da dostavi podatke slanjem poruke “Zahtjev za obavještenje o očekivanom dolasku” (CD002).

Kada polazna carinska ispostava primi ovu poruku i pronađe tranzitni postupak koristeći MRN, šalje poruku "odgovor o očekivanom dolasku" (CD003). Po prijemu ove poruke, stvarna odredišna carinska ispostava prihvata promjenu carinske ispostave ("Dolazak prihvaćen") i šalje poruku "Obavještenje o dolasku" polaznoj carinskoj ispostavi (CD006).

Po prijemu "obavještenje o dolasku" (CD006), polazna carinska ispostava obavještava deklarisanu odredišnu carinsku ispostavu i deklarisanu tranzitnu carinsku ispostavu (ili carinske ispostave) slanjem "Proslijeđeno obavještenje o dolasku" (CD024), obavještavajući ove carinske ispostave da je tranzitni postupak okončan.

Stvarna odredišna carinska ispostava provjerava rok za podnošenje robe, stanje plombi (ako ih ima) i usklađenost sa planom puta kretanja (ako je propisan), odlučuje o potrebnom nivou kontrole, unosi rezultate kontrole u NCTS-u, a rezultate kontrole šalje polaznoj carinskoj ispostavi (CD018) najkasnije trećeg dana od dana podnošenja robe, odnosno najkasnije šestog dana u slučaju pojednostavljenog postupka.

Međutim, ako polazna carinska ispostava ne pronađe MRN ili je MRN u neodgovarajućem statusu (npr. poništena deklaracija), odbija zahtjev za obavještenje o očekivanom dolasku i mora navesti razloge u poruci "odgovor o očekivanom dolasku" (CD003) zbog kojih ne može poslati traženo obavještenje o očekivanom dolasku.

Razlozi za odbijanje mogu biti sljedeći:

- Nepoznat MRN – šifra 1;
- Nevažeća deklaracija – šifra 2;
- Nema preusmjeravanja: obavezujući plan puta i nema obavještenja o incidentu – šifra 3;
- Drugi razlozi – šifra 4;
- Roba podnesena u odredišnu carinsku ispostavu – šifra 5.

U slučaju odbijanja promjene odredišne carinske ispostave (na primjer, odgovor o očekivanom dolasku je odbijen jer je pošiljka već stigla u drugu odredišnu carinsku ispostavu), stvarna odredišna carinska ispostava mora kontaktirati Helpdesk i sačekati dalja uputstva.

Poruke "Zahtjev za obavještenje o očekivanom dolasku" (CD002) i "Odgovor o očekivanom dolasku" (CD003) se koriste samo u slučaju zajedničkog tranzitnog postupka. U slučaju nacionalnog tranzitnog postupka, traženi podaci su uvijek dostupni odredišnoj carinskoj ispostavi bez razmjene navedenih poruka.

2.6.3 Kontrola u odredišnoj carinskoj ispostavi

Nakon podnošenja robe, tranzitnog pratećeg dokumenta i ostalih potrebnih podataka, odredišna carinska ispostava evidentira dolazak i unosi sljedeće podatke u NCTS sistem:

- MRN
- datum dolaska

- u slučaju incidenata tokom kretanja robe (tj. nove plombe ili pretovara...), sve potrebne informacije preuzete iz tranzitnog pratećeg dokumenta (ako ih prethodna carinska ispostava već nije evidentirala u NCTS-u).

Podnošenje robe se vrši u redovnom radnom vremenu carinske ispostave. Odredišna carinska ispostava može odobriti podnošenje robe i tranzitnog pratećeg dokumenta van redovnog radnog vremena i izvan službenih prostorija odredišne carinske ispostave. Nastale troškove snosi podnosilac zahtjeva.

U cilju okončanja postupka, odredišna carinska ispostava je dužna (pored "obavještenja o dolasku" - poruka CD006) poslati polaznoj carinskoj ispostavi poruku "rezultati kontrole na odredištu" - poruka CD018) najkasnije tri dana nakon podnošenja robe odredišnoj carinskoj ispostavi. U slučaju pojednostavljenog postupka, rok je šest dana. Poruka mora sadržati informacije o rezultatima kontrole robe na odredištu.

Odredišna carinska ispostava odlučuje, na osnovu sistema analize rizika i uputstva za lokalnu analizu rizika, da li će roba biti predmet carinske kontrole ili će biti puštena bez kontrole. Kontrola robe se vrši uz pomoć podataka iz poruke "obavještenje o očekivanom dolasku" - CD001 (ili CD003 ako je bilo preusmjeravanje), dobijenih od polazne carinske ispostave. Carinski službenik je dužan da sprovede nivo i preporuke o kontroli dobijene iz sistema analize rizika, osim u slučajevima kada na osnovu određenih indikatore treba povećati nivo kontrole.

Prije slanja poruke o rezultatima kontrole, odredišna carinska ispostava unosi odgovarajuće šifre rezultata kontrole u NCTS sistem, i to:

- a. Šifra "A1" (zadovoljavajuće) se evidentira kada je odredišna carinska ispostava izvršila fizičku kontrolu robe (detaljnu ili djelimičnu), i nisu uočena nikakva neslaganja. Osim fizičke kontrole robe, mora se provjeriti i:
 - registarski broj prevoznog sredstva na polasku i na odredištu upoređujući podatke deklaracije sa podacima dostupnim na odredištu;
 - stanje svih postavljenih plombi zajedno sa stanjem sajle i cerade;
 - ostalo u skladu sa internim aktima u vezi pregleda robe.
- b. Šifra "A2" (smatra se zadovoljavajućim) se evidentira u sljedećim slučajevima:
 - kada je odredišna carinska ispostava izvršila samo dokumentarnu kontrolu (bez fizičke kontrole robe) i nisu otkrivena nikakva neslaganja, ili kada carinska ispostava nije izvršila nikakvu kontrolu. Provjera stanja postavljenih plombi, bez fizičke kontrole robe, takođe se evidentira šifrom 'A2' pod uslovom da su plombe netaknute.
 - kada je roba isporučena ovlašćenom primaocu i odredišna carinska ispostava odluči da ne vrši nikakvu kontrolu robe i dokumenata, a poruka "Napomene uz istovar" (ME044) ne pokazuje nepravilnosti.
- c. Šifra "A5" (manja neslaganja) se evidentira u sljedećim slučajevima:
 - kada su uočena manja neslaganja, ali nisu dovela do carinskog duga, na primjer:
 - a. nedostajuće, polomljene ili oštećene plombe (obavezan detaljan pregled robe);

- b. roba isporučena nakon isteka roka;
 - c. netačan identitet ili zemlja porijekla prevoznog sredstva;
 - d. neupisivanje potrebnih podataka za incidente do kojih je došlo tokom tranzita;
 - e. nepravilnost u težini bez vidljivog manipulisanja robom (male razlike u težini, zaokruživanjem težine).
- o kada su otkrivena manja neslaganja koja ne obuhvataju slučajeve gore opisane, za koje je na osnovu nacionalnih propisa propisana kazna.
 - o kada je pronađen višak robe (iste ili druge vrste) kao neprijavljena roba i gdje se ne može utvrditi domaći status te robe. Činjenica da je pronađen višak robe ne sprečava polaznu carinsku ispostavu da okonča postupak. Roba koja je prvobitno deklarirana za tranzit može se tada pustiti. Za višak robe, odredišna carinska ispostava treba da razjasni situaciju. Odredišna carinska ispostava treba da pruži detaljan opis neslaganja u poruci IE018. Sve informacije unesene u polje za slobodan tekst treba da budu u što većoj mjeri na jeziku razumljivom polaznoj carinskoj ispostavi.
- d. Šifra "B1" (nezadovoljavajuće) označava velika neslaganja koja ne dozvoljavaju okončanje tranzitnog postupka. Operacija tranzita se ne okončava u NCTS-u, a nosilac postupka i garant i dalje odgovaraju do rješavanja slučaja. Šifra se treba koristiti samo u propisno opravdanim slučajevima kada roba nedostaje (u cjelosti ili djelimično a odredišna carinska ispostava sumnja da je to posljedica greške ili nemara na mjestu otpreme), ili u sličnim situacijama, kada se roba podnesena na odredištu značajno razlikuje od opisa u tranzitnoj deklaraciji (vrsta i količina). Šifra „B1” može se koristiti i u slučaju viška robe, ako odredišna carinska ispostava ne dozvoli stavljanje robe u naredni carinski postupak.

Odredišna carinska ispostava mora unijeti sve uočene nepravilnosti u poruku „Rezultati kontrole na odredištu“ (CD018), kako bi obavijestila polaznu carinsku ispostavu. Polazna carinska ispostava odlučuje na osnovu utvrđenih činjenica i određuje odgovarajuće neophodne mjere.

U slučaju da se tokom kontrole ne otkriju neslaganja (šifra rezultata kontrole = 'A1' ili 'A2') ili manja neslaganja (kod rezultata kontrole = "A5"), poruka 'Rezultati kontrole na odredištu' - (CD018) će se poslati polaznoj carinskoj ispostavi i roba će biti puštena u naredni postupak'. Poruka 'Obavještenje o puštanju robe u naredni postupak' (ME025) šalje se nosiocu postupka na odredištu i sva roba se pušta u naredni postupak. Status u odredišnoj carinskoj ispostavi će biti postavljen na „Roba puštena“.

U slučaju „viška robe“, koja nije uključena u originalnu deklaraciju (CD001/CD003), a koristi se šifra rezultata kontrole „A5 - Manja neslaganja“ nastaje carinski dug. Ukoliko je navedeni carinski dug naplaćen u odredišnoj carinskoj ispostavi, a to znači da se sva roba (deklarirana i isporučena) pušta iz tranzita u privremeno skladište ili drugi naredni carinski postupak, tranzitni postupak može biti okončan u polaznoj carinskoj ispostavi.

U slučaju da se prilikom kontrole u odredišnoj carinskoj ispostavi otkriju veće nepravilnosti zbog kojih se tranzitni postupak ne može okončati, carinski službenik unosi šifru B1 -

nezadovoljavajuće. Šifra B1 se koristi u slučaju potpunog ili djelimičnog nedostatka robe ili podnošenja robe u odredišnoj carinskoj ispostavi, koja se značajno razlikuje od opisa robe u tranzitnoj deklaraciji. Šifra B1 može se koristiti i u slučaju viška robe, ako odredišna carinska ispostava ne dozvoli puštanje iz tranzita u privremeno skladište ili naredni carinski postupak.

Nosiocu postupka na odredištu se šalje poruka 'Obavještenje o puštanju robe u naredni postupak' (ME025) kako bi ga obavijestila da tranzitni postupak nije pravilno završen u odredišnoj carinskoj ispostavi zbog postojanja velikih neslaganja. U rezultatima kontrole na odredištu, u navedenoj poruci, pokazatelj elementa podataka puštanja robe je postavljen na "2-Djelimično puštanje robe" ili "4-Nema puštanja". Status MRN-a u odredišnoj i polaznoj carinskoj ispostavi će biti postavljen na "Rješavanje nedosljednosti". Ako se u poruci ME025 koristi oznaka puštanja „2-djelimično puštanje robe“, ona treba da naznači koja pojedinačna pošiljka može biti puštena iz tranzita.

Odredišna carinska ispostava mora sačekati da polazna carinska ispostava otkloni neslaganja. Treba napomenuti da je razvrstavanje i rješavanje neslaganja postupak na papiru koji se obavlja izvan NCTS-a, polazna carinska ispostava odlučuje o rješavanju većih neslaganja i obavještava odredišnu carinsku ispostavu kako se neslaganja rješavaju slanjem poruke 'obavještenje o riješenim neslaganjima' (CD049) u roku od trinaest (13) dana od dana prijema poruke CD018 od odredišne carinske ispostave. Rješavanje neslaganja se vrši u koordinaciji sa organizacionom jedinicom za transit.

Status "Pod provjerom" će se promijeniti nakon prijema poruke 'obavještenje o riješenim neslaganjima' (CD049) od polazne carinske ispostave koja ukazuje da su neslaganja riješena (sa oznakom "Neslaganja su riješena" jednako "1-Neslaganja riješila polazna carinska ispostava") i tranzitni postupak je okončan u polaznoj carinskoj ispostavi. NCTS će porukom (ME045) automatski obavijestiti nosioca postupka da je predmetni tranzitni postupak okončan, a GMS porukom „Poništenje korišćenja obezbjeđenja“ (CD204) kako bi se oslobodila garancija korišćena za tranzitnu operaciju.

Osim toga šalje se 'Obavještenje o puštanju robe u naredni postupak' (ME025) nosiocu postupka na odredištu (osobi koja je poslala obavještenje o podnošenju robe) čija je vrijednost indikatora puštanja jednaka 1 - potpuno puštanje robe (prema deklaraciji) – kretanje robe završeno" ili „3 - djelimično puštanje robe – postupak završen“. Status će postati „roba puštena“. Ako se koristi indikator puštanja „3 - djelimično puštanje robe – postupak okončan“, u poruci ME025 treba naznačiti koja pojedinačna pošiljka može biti puštena iz tranzita, ukazujući i na pošiljke koje su djelimično puštene u prethodnoj poruci ME025.

Ako polazna carinska ispostava potvrdi neslaganja naznačena u rezultatima kontrole na odredištu i da ta velika neslaganja opravdavaju naplatu, polazna carinska ispostava obavještava odredišnu carinsku ispostavu slanjem 'Obavještenje o riješenim neslaganjima' CD049, sa oznakom „2: Neslaganja potvrđena od strane polazne carinske ispostave. Proces naplate će biti pokrenut“. Status kretanja robe u odredišnoj carinskoj ispostavi prelazi u „Predmet odluke o naplati“.

Po isteku tajmera za rješavanje neslaganja, polazna carinska ispostava u skladu sa tim obavještava odredišnu carinsku ispostavu porukom 'Obavještenje o riješenim neslaganjima' - CD049 koristeći oznaku '3- Tajmer (13 dana) je istekao i polazna carinska ispostava još nije riješila neslaganja', budući da još uvijek nema rješavanja većih neslaganja od strane odredišne carinske ispostave. Status MRN-a u polaznoj carinskoj ispostavi ostaje „Rješavanje nedosljednosti“, dok je status u odredišnoj carinskoj ispostavi postavljen na „Predmet odluke o naplati“. Ipak, očekuje se da će nakon isteka 13 dana, polazna carinska ispostava potvrditi neslaganja i pokrenuti postupak naplate. Kada polazna carinska ispostava riješi ili potvrdi neslaganja, nova poruka CD049 će biti poslata odredišnoj carinskoj ispostavi koristeći šifre 1 ili 2 za element podataka 'Neslaganja su riješena'.

2.6.4 Izdavanje potvrde o dolasku i alternativnog dokaza

Na zahtjev osobe koja podnosi robu u odredišnoj carinskoj ispostavi, ova ispostava će izdati potvrdu o podnošenju robe, koja uključuje i MRN tranzitne deklaracije. Potvrda se izdaje na obrascu „TC 11“ (u daljem tekstu „TC 11“), čiji primjer je dat u Prilogu 61 Uredbe.

Potvrda TC 11 se ne može koristiti kao alternativni dokaz o završetku tranzitnog postupka u smislu člana 436, stav 1 Uredbe, već ono prvenstveno služi kao informacija za nosioca postupka da je prevoznik predao dokumenta i robu odredišnoj carinskoj ispostavi. Ova informacija se koristi u slučajevima provjere završetka tranzitnog postupka, odnosno kada polazna carinska ispostava nije primila poruku o dolasku pošiljke (CD006) i nosilac postupka joj može dostaviti obavještenje o isporuci u kojoj je carinska ispostava kojoj je dostavljena prateća dokumentacija i roba.

Osoba koja traži izdavanje potvrde o isporuci TC11 mora popuniti ovaj obrazac prije podnošenja na ovjeru odredišnoj carinskoj ispostavi.

Nosilac postupka može zatražiti od odredišne carinske ispostave da mu izda alternativni dokaz o okončanju tranzitnog postupka. To može učiniti u trenutku podnošenja robe i pratećih dokumenata odredišnoj carinskoj ispostavi.

Ukoliko, kada se završi tranzitni postupak, odredišna carinska ispostava ne otkrije nikakvu nepravilnost i nosilac postupka podnese tranzitni prateći dokument ili tranzitni sigurnosni prateći dokument, ta carinska ispostava će na zahtjev nosioca postupka potvrditi taj dokument u svrhu pružanja alternativnog dokaza u skladu sa članom 436, stav 1 Uredbe. Potvrda se sastoji od službenog pečata i potpisa ovlašćenog carinskog službenika, datuma i sljedećih napomena: „Alternativni dokaz – 99202“.

Predstavnikom nosioca postupka smatra se lice koje podnosi alternativni dokaz uz robu i tranzitni prateći dokument, a ovjerenu kopiju mu dostavlja odredišna carinska ispostava.

2.6.5 Okončanje postupka od strane ovlašćenog primaoca

Ovlašćeni primalac je lice koje je ovlašćeno da u svojim prostorijama primi robu koja se kreće u tranzitnom postupku bez podnošenja iste odredišnoj carinskoj ispostavi. Lice kome je dodijeljen status ovlašćenog primaoca mora da primijeni sistem elektronske razmjene

podataka (NCTS) u komunikaciji sa nadležnom carinskom ispostavom.

Kada roba i tranzitni prateći dokument (najavljeni nadležnoj odredišnoj carinskoj ispostavi od strane polazne carinske ispostave (CD001)) stignu u prostorije ovlašćenog primaoca, ovlašćeni primalac treba odmah obavijestiti nadležnu odredišnu carinsku ispostavu porukom "Obavještenje o dolasku" (ME007), ukazujući na incidente tokom transporta, ako ih je bilo.

Po prijemu ovog obavještenja, NCTS vrši neophodne provjere u vezi sa validnošću pojednostavljenog postupka i provjerava da li je lokacija na kojoj se pošiljka može kontrolisati među ovlašćenim mjestima navedenim u odobrenju. Ako je sve ispravno, NCTS prihvata dolazak pošiljke i šalje poruku polaznoj carinskoj ispostavi (CD006). Tranzitna deklaracija u odredišnoj kancelariji dobija status „Dolazak prihvaćen“.

Nakon analize rizika, NCTS će pokrenuti tzv. „tajmer – čekanje dozvole za istovar“ u trajanju propisanom u odobrenju, u kojem nosilac odobrenja čeka dozvolu za istovar. Za vrijeme trajanja ovog tajmera, odredišna carinska ispostava odlučuje da li će pustiti robu bez kontrole ili će je kontrolisati. Ako carinska ispostava odluči da izvrši kontrolu robe, pošiljka se tretira kao da je predata u skladu sa redovnim postupkom i carinska ispostava nastavlja sa sprovođenjem postupka.

Ako je carinska ispostava odlučila da ne kontroliše pošiljku nakon isteka vremenskog roka, NCTS generiše poruku (ME043 – Dozvola za istovar) koja se šalje ovlašćenom primaocu i odobrava mu da istovari robu. Tranzitna deklaracija je u statusu "Istovar". Primanjem ove poruke, ovlašćeni primalac može skinuti plombe i započeti istovar robe. Po završetku istovara i izvršenih svih kontrolnih radnji, a najkasnije trećeg dana po dolasku robe, ovlašćeni primalac šalje odredišnoj carinskoj ispostavi „Napomene uz istovar“ - ME044, poruku kojom obavještava odredišnu carinsku ispostavu da li roba odgovara deklarisanom stanju.

Ukoliko stanje robe odgovara deklarisanom stanju, NCTS evidentira ove podatke i roba se pušta u naredni postupak. Roba mora biti predmet narednog carinskog postupka. Sistem automatski generiše poruku "Obavještenje o puštanju robe u naredni postupak" (ME025) koja obavještava ovlašćenog primaoca da može raspolagati robom i istovremeno šalje poruku (CD018) kojom obavještava polaznu carinsku ispostavu o rezultatima kontrole na odredištu. Status tranzitne deklaracije u odredišnoj carinskoj ispostavi je postavljen na „Roba puštena“.

Poruka „Rezultati kontrole na odredištu“ (CD018) sadrži šifru rezultata kontrole „A1-zadovoljavajuće“ ili šifru rezultata kontrole „A2- smatra se zadovoljavajućim' ili 'A5-manja neslaganja'.

Ovlašćeni primalac dostavlja odredišnoj carinskoj ispostavi kopiju tranzitnog pratećeg dokumenta, koji je pratio robu u skladu sa odredbama utvrđenim u odobrenju.

Ukoliko ovlašćeni primalac prilikom istovara robe uoči nepravilnosti u vezi sa robom, dužan je da o tome odmah obavijesti odredišnu carinsku ispostavu slanjem poruke „Napomene uz istovar“ (ME044).

Ovlašćeni primalac mora poslati odredišnoj carinskoj ispostavi poruku o istovaru (ME044) sa negativnom vrijednošću u oznaci „NAPOMENA UZ ISTOVAR/Conform = 0 (Ne)” i

tekstualnim opisom nepravilnosti u elementu podataka „NAPOMENA UZ ISTOVAR/Napomena uz istovar”.

Ovlašćeni primalac može koristiti negativnu vrijednost u oznaci „NAPOMENA UZ ISTOVAR/Završetak istovara“ u slučaju da istovar još nije završen, kao zahtjev za brzu reakciju odredišne carinske ispostave. Odredišna carinska ispostava treba da odluči da li će kontrolisati kretanje robe. U slučaju da se odluči da nema kontrole, odredišna ispostava šalje novu poruku „Dozvola za istovar“ (ME043), a status kretanja robe je postavljen na „Istovar“.

Po prijemu poruke „Napomene uz istovar“ (ME044) u kojoj se navode nepravilnosti, carinski službenik odredišne carinske ispostave odlučuje:

- o da se dozvoli ovlašćenom primaocu da nastavi i završi istovar robe. U tom slučaju carinski službenik će odlučiti da neslaganja ne zahtijevaju preduzimanje bilo kakvih radnji od strane odredišne carinske ispostave;
- o da izvrši kontrolu u okviru koje se provjeravaju dostavljeni podaci o nepravilnostima, po potrebi i fizički pregled robe i da utvrdi vrstu neslaganja (manja ili veća). Kontrola se vrši ili u prostorijama ovlašćenog primaoca ili u odredišnoj carinskoj ispostavi, u zavisnosti od odluke odredišne carinske ispostave.

Ako carinski službenik u odredišnoj carinskoj ispostavi odluči da izvrši kontrolu, status kretanja robe je postavljen na „U procesu kontrole“.

Ovlašćeni primalac će sačekati odgovor odredišne carinske ispostave. Ovlašćeni primalac će, u zavisnosti od odgovora carinske ispostave, nastaviti sa istovarom robe ili prijaviti sva neslaganja, odnosno postupati u skladu s zahtjevima carinske ispostave tokom kontrole.

U slučaju manjih neslaganja (one koje ne dovode do pokretanja prekršajnog postupka) ili nepravilnosti koje za posljedicu imaju nastanak carinskog duga, ali je odredišna carinska ispostava preuzela obavezu da to naplati, carinski službenik odredišne carinske ispostave kao rezultat kontrole unosi šifru A5 - "Manja neslaganja" u NCTS.

NCTS šalje poruku ovlašćenom primaocu o puštanju robe u naredni postupak (ME025) kojom se roba pušta iz tranzitnog postupka i poruku „Rezultat kontrole na odredištu“ (CD018) polaznoj carinskoj ispostavi.

U slučaju većih nepravilnosti, carinski službenik odredišne carinske ispostave unosi šifru B1 - "Velika neslaganja" u NCTS, a NCTS šalje poruku polaznoj carinskoj ispostavi "Rezultat kontrole na odredištu" (CD018).

3. POJEDNOSTAVLJENI TRANZITNI POSTUPAK

Pojednostavljeni postupci, koji se koriste u tranzitnom postupku, su propisani odredbama:

- Člana 158 stav (5) Carinskog zakona,
- Čl. 437 do 454 Uredbe,
- Čl. 55 do 111 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku.

Carinski organ, postupajući po zahtjevu, može izdati odobrenje za pojednostavljenja u vezi sa stavljanjem robe u postupak tranzita ili završetkom tog postupka:

- status ovlašćenog pošiljaoca, koji dozvoljava nosiocu odobrenja da stavlja robu u postupak tranzita bez dostavljanja robe carinskoj ispostavi;
- status ovlašćenog primaoca, koji dozvoljava nosiocu odobrenja da prima robu koja se kreće u postupku tranzita na ovlašćenom mjestu, kako bi se postupak završio;
- upotrebu plombi posebne vrste, ako se plombiranje zahtijeva da bi se obezbijedila identifikacija robe koja je stavljena u postupak tranzita;
- upotrebu deklaracije sa manjim brojem podataka za stavljanje robe u postupak tranzita;
- upotrebu elektronskog transportnog dokumenta kao deklaracije za stavljanje robe u postupak tranzita.

Zahtjev za odobrenje pojednostavljenog tranzitnog postupka, sa pratećom dokumentacijom, u pisanoj formi se dostavlja arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom tog Sistema. Podnosilac zahtjeva koji traži upotrebu pojednostavljenog postupka snosi odgovornost za tačnost datih podataka i za vjerodostojnost priloženih dokumenata.

Carinski organ provjerava sve podatke, kompletnost priloženih dokumenata i preduzima potrebne korake za verifikaciju podnosioca zahtjeva u skladu s opštim uslovima za izdavanje odobrenja iz člana 449 Uredbe. Ukoliko carinski organ prilikom formalne provjere zahtjeva utvrdi da nedostaju neki od potrebnih podataka ili pratećih dokumenata, zatražiće od podnosioca zahtjeva da dopuni zahtjev u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva. Zahtjev će biti odbijen ukoliko ne bude dopunjen u propisanom roku. Carinski organ donosi odluku i o tome obavještava podnosioca zahtjeva bez odlaganja, a najkasnije u roku od 120 dana od dana prihvatanja zahtjeva, ako nije drugačije propisano. Ako carinski organ nije u mogućnosti da ispoštuje rok za donošenje odluke, obavještava podnosioca zahtjeva o tome prije isteka propisanog roka, uz navođenje razloga i uz određivanje dodatnog roka koji smatra neophodnim za donošenje odluke. Carinski organ može produžiti rok za donošenje odluke, ako podnosilac zahtjeva traži produženje roka radi prilagođavanja, kako bi obezbijedio ispunjavanje određenih uslova i kriterijuma. Ukoliko zahtjev ne sadrži formalne nedostatke, provjerava se da li je privredni subjekat u prethodne 3 godine od dana podnošenja zahtjeva bio kršilac carinskih propisa i stanje carinskog duga podnosioca zahtjeva, a zatim i druge kontrole ispunjenosti uslova za izdavanje odobrenja. Kada se na osnovu nalaza provjere utvrdi da podnosilac zahtjeva ispunjava sve uslove i kriterijume

propisane Uredbom, priprema se odobrenje za pojednostavljeni tranzitni postupak. U slučaju odbijanja zahtjeva, u skladu s članom 16 stav 11 Carinskog zakona u vezi s čl. 9 do 11 Uredbe donosi rješenje kojim obrazlaže svoju odluku.

3.1 Ovlašćeni pošiljalac

Status ovlaštenog pošiljaoca u smislu člana 158, stav 5, tačka 1 Carinskog zakona (član 55, tačka c Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku) dodjeljuje se licima koja žele staviti robu u tranzitni postupak bez podnošenja u polaznoj carinskoj ispostavi. Status ovlaštenog pošiljaoca iz člana 158 stav 5 tačka 1 Carinskog zakona carinski organ može da odobri samo podnosiocu zahtjeva kome je odobreno polaganje zajedničkog obezbjeđenja u skladu s članom 66 stav 6 Carinskog zakona ili je oslobođen od polaganja obezbjeđenja u skladu s članom 72 stav 2 Carinskog zakona.

3.1.1 Uslovi za davanje ovlašćenja

Opšti uslovi koje podnosilac zahtjeva mora da ispuni da bi dobio status ovlaštenog pošiljaoca su:

- podnosilac zahtjeva ima sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnosilac zahtjeva je izjavio da će redovno koristiti postupak tranzita;
- podnosilac zahtjeva u poslednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, nije počinio teže ili više puta kršio carinske i poreske propise, uključujući krivično djelo koje se odnosi na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva, izvršene od strane:
 - lica na koje se odluka odnosi;
 - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
 - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi
- podnosilac zahtjeva posjeduje visok nivo kontrole aktivnosti i protoka robe, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole
- podnosilac zahtjeva dokazuje posjedovanje praktičnih standarda stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

3.1.2 Sadržaj i pojedinosti zahtjeva

Obrazac zahtjeva za dodjelu statusa ovlaštenog pošiljaoca dat je u prilogu 62 Uredbe i obuhvata sljedeće:

- ime i tačnu adresu sjedišta podnosioca zahtjeva
- poreski identifikacioni broj

- ime i podatke o kontaktu za zahtjev, kao i kontakt za carinske poslove podnosioca zahtjeva
- detalje o postojećem odobrenju za pojednostavljene postupke (ako je izdato)
- informacije o glavnom knjigovodstvu podnosioca zahtjeva
- podaci o evidenciji o postupku sa detaljima o drugim pojednostavljenim postupcima koje podnosilac zahtjeva koristi po odobrenju carinskih organa za postupak izvoza ili tranzita (nazivi, oznake, datumi izdavanja ovlašćenja)
- izjavu podnosioca da će redovno koristiti tranzitni postupak (sa naznakom predviđenog obima, tj. broja tranzitnih postupaka)
- naziv carinskih ispostava koje će biti polazne ispostave
- naziv i adresu za lokaciju robe, ili ako još nije izdat, lokacije otpremanja robe, njihov naziv i tačnu adresu, onako kako će biti navedeno u rubrici "ovlašćena lokacija robe" na elektronskoj tranzitnoj deklaraciji na kojoj polazna carinska ispostava može, prema potrebi, izvršiti pregled robe prije njenog otpremanja
- registarski broj odobrenja za upotrebu plombi posebne vrste, ako je izdat, ili upućivanje na zahtjev za upotrebu plombi posebne vrste, ako ovlašćenje još nije izdato
- saglasnost podnosioca zahtjeva za davanje neograničenog pristupa carinskim organima za sve dokumente i evidencije u cilju kontrole robe i postupka, kao i saglasnost da će pružiti svu potrebnu pomoć
- mjesto, datum, potpis i ovjeru zahtjeva od strane podnosioca.

3.1.3 Prilozi uz zahtjev

Uz zahtjev za odobrenje korišćenja pojednostavljenog postupka, se prilažu dokumenti koji su potrebni za provjeru ispunjenosti uslova a ne postoje u službenim evidencijama carinskog organa.

Kada je podnosilac zahtjeva ovlašćeni privredni subjekt (AEO) sa ovlašćenjem za pojednostavljene postupke, nema potrebe za ponovnim ispitivanjem; za privrednog subjekta koji je nosilac ovlašćenja za bezbjednost i sigurnost, carinski organ će provjeriti samo profesionalnu sposobnost.

3.1.4 Sadržaj i pojedinosti odobrenja

Obrazac odobrenja za dodjelu statusa ovlašćenog pošiljaoca dat je u prilogu 63 Uredbe i obuhvata sljedeće:

- naziv imaooca i broj odobrenja
- datum od kog odobrenje počinje da važi
- definisanje vrste tranzitnog postupka za koji je imaoocu izdato odobrenje
- ovlašćenje za upotrebu plombi posebne vrste
- obavezu čuvanja svih dokumenata za slučajeve naknadne kontrole i/ili istrage i postupka naplate duga

- mjesto gdje se vodi knjigovodstvena evidencija i evidencija o tranzitnom postupku
- odobrene lokacije, tajmer i nadzornu carinsku ispostavu
- posebne obaveze imaoaca odobrenja pri okončanju tranzitnog postupka
- nadležni organ može isključiti prevoz određene robe po pojednostavljenom postupku
- posebne napomene, obrazloženje i ovjeru od strane izdavaoca odobrenja

3.1.5 Stavljanje robe u postupak tranzita od strane ovlašćenog pošiljaoca

Ovlašćeni pošiljalac, stavlja robu u postupak tranzita tako što podnosi tranzitnu deklaraciju polaznoj carinskoj ispostavi. Ovlašćeni pošiljalac u elektronski tranzitni sistem treba da unese informacije o: putu kretanja, ako je taj put propisan članom 424 Uredbe, roku za podnošenje u kome se roba podnosi određenoj carinskoj ispostavi, broju plombi i jedinstvenoj identifikacionoj oznaci plombi. Ovlašćeni pošiljalac treba da odštampa tranzitni prateći dokument ili tranzitni sigurnosni prateći dokument nakon prijema obavještenja o puštanju robe u postupak tranzita od polazne carinske ispostave.

3.2 Ovlašćeni primalac

Status ovlašćenog primaoca u smislu člana 158, stav 5, tačka 2 Carinskog zakona (član 55, tačka d) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku) dodjeljuje se licima koja žele da prime robu koja se prevozi u tranzitnom postupku ili prema TIR postupku na ovlašćenom mjestu, kako bi se tranzitni postupak propisno završio.

Tranzitni postupak u smislu člana 158, stav 3 Carinskog zakona takođe se smatra okončanim, a obaveze nosioca postupka ispunjenim, ako se roba, zajedno s pratećom dokumentacijom, dostavi u propisanom roku i u nepromijenjenom stanju ovlašćenom primaocu.

3.2.1 Uslovi za davanje ovlašćenja

Opšti uslovi koje podnosilac zahtjeva treba da ispuni da bi dobio status ovlašćenog primaoca su:

- podnosilac zahtjeva ima sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnosilac zahtjeva je izjavio da će redovno koristiti postupak tranzita;
- podnosilac zahtjeva u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, nije počinio teže ili više puta kršio carinske i poreske propise, uključujući krivično djelo koje se odnosi na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva, izvršene od strane:
 - lica na koje se odluka odnosi;
 - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
 - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi

- podnosilac zahtjeva posjeduje visok nivo kontrole aktivnosti i protoka robe, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole
- podnosilac zahtjeva dokazuje posjedovanje praktičnih standarda stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

3.2.2 Sadržaj i pojedinosti zahtjeva

Obrazac zahtjeva za dodjelu statusa ovlašćenog primaoca dat je u prilogu 64 Uredbe i obuhvata sljedeće:

- ime i tačnu adresu sjedišta podnosioca zahtjeva
- poreski identifikacioni broj
- ime i podatke o kontaktu u vezi zahtjeva, kao i kontaktu u vezi carinskih poslova podnosioca zahtjeva
- detalje o postojećem odobrenju za pojednostavljene postupke (ako je izdato)
- informacije o glavnom knjigovodstvu podnosioca zahtjeva
- detalje o drugim pojednostavljenim postupcima koje podnosilac zahtjeva koristi po odobrenju carinskih organa za postupak uvoza ili tranzita (nazivi, oznake, datumi izdavanja ovlašćenja, carinski postupci po kojima će se roba puštati nakon tranzitnog postupka)
- izjavu podnosioca da će redovno koristiti tranzitni postupak (sa naznakom predviđenog obima, tj. broja tranzitnih postupaka)
- naziv carinskih ispostava koje će biti odredišne ispostave
- naziv i adresu za lokaciju robe, ili ako još nije izdat, lokacije prijema robe, njihov naziv i tačna adresa, onako kako će biti navedeno u rubrici "ovlašćena lokacija robe" na elektronskoj tranzitnoj deklaraciji na kojoj odredišna carinska ispostava može, prema potrebi, izvršiti pregled robe nakon njenog prispjeća
- saglasnost podnosioca zahtjeva za davanje neograničenog pristupa carinskim organima za sve dokumente i evidencije u cilju kontrole robe i postupka, kao i saglasnost da će pružiti svu potrebnu pomoć
- mjesto, datum, potpis i ovjeru zahtjeva od strane podnosioca

3.2.3 Prilozi uz zahtjev

Uz zahtjev za odobrenje korišćenja pojednostavljenog postupka, se prilažu dokumenti koji su potrebni za provjeru ispunjenosti uslova a ne postoje u službenim evidencijama carinskog organa.

Kada je podnosilac zahtjeva ovlašćeni privredni subjekt (AEO) sa ovlašćenjem za pojednostavljene postupke, nema potrebe za ponovnim ispitivanjem; za privrednog subjekta koji je nosilac ovlašćenja za bezbjednost i sigurnost, carinski organ će provjeriti samo profesionalnu sposobnost.

3.2.4 Sadržaj i pojedinosti odobrenja

Obrazac odobrenja za dodjelu statusa ovlaštenog primaoca dat je u prilogu 65 Uredbe i obuhvata sljedeće:

- naziv imaoca i broj odobrenja
- datum od kog odobrenje počinje da važi
- definisanje vrste tranzitnog postupka za koji je imaocu izdato odobrenje
- mjesto gdje se vodi knjigovodstvena evidencija i evidencija o tranzitnom postupku
- odobrene lokacije, tajmer i nadzornu carinsku ispostavu
- način kojim se vrši obavještenje o dolasku robe
- obavezu čuvanja svih dokumenata za slučajeve naknadne kontrole i/ili istrage i postupka naplate duga
- posebne obaveze imaoca odobrenja pri okončanju tranzitnog postupka
- nadležni organ može isključiti prevoz određene robe po pojednostavljenom postupku
- posebne napomene, obrazloženje i ovjeru od strane izdavaoca odobrenja

3.2.5 Formalnosti za robu stavljen u postupak tranzita koju prima ovlašćeni primalac

Kada se roba podnese na mjesto navedeno u odobrenju ovlašćeni primalac treba bez odlaganja da obavijesti odredišnu carinsku ispostavu o podnošenju robe i o nepravilnostima ili incidentima koje su se dogodile za vrijeme prevoza. Nakon dobijanja dozvole odredišne carinske ispostave, istovara robu i unosi, bez odlaganja, rezultate pregleda posle istovara i informacije u vezi sa istovarom u evidenciju. Takođe, obavještava odredišnu carinsku ispostavu o rezultatima pregleda robe i nepravilnostima, najkasnije trećeg dana od dana kada je primio dozvolu za istovar robe.

Odredišna carinska ispostava, kada primi obavještenje o podnošenju robe u prostorije ovlaštenog primaoca, treba da obavijesti polaznu carinsku ispostavu o podnošenju robe. Odredišna carinska ispostava, kada primi rezultate pregleda, treba da pošalje rezultate provjere polaznoj carinskoj ispostavi, najkasnije šestog dana, od dana kada je roba isporučena ovlašćenom primaocu.

Smatra se da je nosilac postupka ispunio obaveze i da je postupak tranzita završen kada je roba podnijeta neoštećena ovlašćenom primaocu u roku i na mjesto navedenim u odobrenju.

Ovlašćeni primalac, na zahtjev prevoznika, treba da izda potvrdu kojom se potvrđuje podnošenje robe na mjesto navedeno u odobrenju koja sadrži upućivanje na MRN tranzitne operacije. Potvrdu ovlašćeni primalac izdaje na obrascu iz Priloga 61 Uredbe.

3.3 Pojednostavljeni postupak za upotrebu plombi posebne vrste

Nadležni carinski organ može izdati odobrenje nosiocu postupka za upotrebu plombi posebne vrste. Karakteristike plombi posebne vrste moraju biti u skladu s uslovima navedenim u čl. 427 i 446 Uredbe i čl. 38 i 82 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku. Plombe posebne vrste treba da sadrže ime lica kome je odobreno da ih upotrebljava i odgovarajuću skraćenicu ili šifru na osnovu koje polazna carinska ispostava može da identifikuje lice kojem je odobrena upotreba plombi posebne vrste.

Uslovi za izdavanje ovog odobrenja su:

- podnosilac zahtjeva ima sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnosilac zahtjeva je izjavio da će redovno koristiti postupak tranzita;
- podnosilac zahtjeva u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, nije počinio teže ili više puta kršio carinske i poreske propise, uključujući krivično djelo koje se odnosi na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva, izvršene od strane:
 - lica na koje se odluka odnosi;
 - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
 - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi
- podnosilac zahtjeva posjeduje visok nivo kontrole aktivnosti i protoka robe, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole
- podnosilac zahtjeva dokazuje posjedovanje praktičnih standarda stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

Nakon provjere ispunjenosti uslova za izdavanje odobrenja za pojednostavljenje postupke, izdaje se odobrenje, kojim se utvrđuju uslovi za primjenu ovog pojednostavljenog postupka. Odobrenje mora sadržati podatke o jedinstvenim identifikacionim oznakama plombi i registarski broj odobrenja, koji mora biti isti kao u tranzitnoj deklaraciji. Po izdavanju odobrenja, organizaciona jedinica za tranzit unosi podatke u eAMS.

Carinski organ obavještava Evropsku komisiju o tehničkim karakteristikama i izgledu odobrenih plombi posebne vrste.

Polazna carinska ispostava, kod koje se koristi pojednostavljeni postupak za upotrebu plombi posebne vrste, dužna je jednom godišnje vršiti provjeru da li nosilac odobrenja ispunjava obaveze propisane u odobrenju i rezultate kontrole dostavlja organizacionoj jedinici za tranzit.

3.4 Pojednostavljeni tranzitni postupak upotrebom deklaracije s manjim brojem podataka

Zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu deklaracije sa manjim brojem podataka za stavljanje robe u postupak tranzita se podnosi carinskom organu nadležnom za mjesto gdje se vodi ili je dostupna glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske

svrhe i gdje se treba sprovoditi barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem. Kada je glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske svrhe i gdje se treba sprovoditi barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem dostupna na teritoriji Crne Gore, zahtjev se u pisanoj formi dostavlja arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom sistema. Glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva odnosi se na evidenciju i dokumentaciju koje carinskom organu omogućava izdavanje odobrenja.

Ovo odobrenje se izdaje za:

- 1) transport robe željeznicom;
- 2) vazdušni i pomorski transport robe ako se elektronski transportni dokument ne koristi kao
tranzitna deklaracija.

Podnosilac zahtjeva mora ispunjavati sljedeće uslove:

- podnosilac zahtjeva ima sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnosilac zahtjeva je izjavio da će redovno koristiti postupak tranzita;
- podnosilac zahtjeva u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, nije počinio teže ili više puta kršio carinske i poreske propise, uključujući krivično djelo koje se odnosi na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva, izvršene od strane:
 - lica na koje se odluka odnosi;
 - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
 - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi
- podnosilac zahtjeva posjeduje visok nivo kontrole aktivnosti i protoka robe, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole
- podnosilac zahtjeva dokazuje posjedovanje praktičnih standarda stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi.

Odobrenje za ovo pojednostavljenje se primjenjuje u svim ugovornim stranama zajedničkog tranzita.

Deklaracije koje se podnose u skladu sa ovim odobrenjem popunjavaju se u skladu sa Pravilnikom, Prilog 17.

3.5 Pojednostavljeni tranzitni postupak na osnovu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije

U skladu sa čl. 452 i 453 Uredbe, nosiocu postupka se može odobriti upotreba elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije za vazdušni i pomorski transport. U ovom slučaju nosilac postupka za navedeni tranzitni postupak je dužan da se pridržava propisa koji regulišu tranzitni carinski postupak.

U skladu s odredbom člana 158 stav 5 tačka 5 Carinskog zakona, carinski organ može dati odobrenje za upotrebu elektronskog transportnog dokumenta kao deklaracije za stavljanje robe u postupak tranzita, pod uslovom da on sadrži podatke te deklaracije i da su ti podaci dostupni carinskoj ispostavi na polasku i na odredištu, kako bi se omogućio carinski nadzor robe i okončanje postupka. Odobrenja se izdaju podnosiocima zahtjeva koji ispunjavaju sljedeće uslove:

- podnosilac zahtjeva obavlja značajan broj tranzitnih postupaka u Crnoj Gori
- podnosilac zahtjeva treba da dokaže da će moći da osigura da podaci elektronskog transportnog dokumenta budu na raspolaganju polaznoj carinskoj ispostavi i odredišnoj carinskoj ispostavi i da su ti podaci isti u polaznoj carinskoj ispostavi i odredišnoj carinskoj ispostavi
- podnosilac zahtjeva ima sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnosilac zahtjeva u posljednje tri godine prije podnošenja zahtjeva, nije počinio teže ili više puta kršio carinske i poreske propise, uključujući krivično djelo koje se odnosi na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva, izvršene od strane:
 - lica na koje se odluka odnosi;
 - odgovornog lica u privrednom društvu na koje se odluka odnosi ili koje vrši kontrolu nad njegovim upravljanjem;
 - lica nadležnog za carinska pitanja u privrednom društvu na koje se odluka odnosi
- podnosilac zahtjeva posjeduje visok nivo kontrole aktivnosti i protoka robe, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole

3.5.1 Podnošenje zahtjeva

Zahtjev za pojednostavljeni postupak zasnovan na elektronskom transportnom dokumentu kao tranzitnoj deklaraciji se shodno odredbi člana 61 stav 3 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku podnosi carinskom organu na čijem području se vodi glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva i gdje se treba izvršiti barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem.

Zahtjev za odobrenje primjene pojednostavljenja mora biti datiran i potpisan i u pisanoj formi dostavljen arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom sistema.

U zahtjevu se navode sve činjenice koje će carinskom organu omogućiti provjeru da li su ispunjeni uslovi pod kojima se primjena pojednostavljenja može odobriti kao i nadzor nad ispunjavanjem obaveza koje proizlaze iz tog odobrenja (član 59. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku).

Zahtjev treba obavezno da sadrži sve podatke potrebne za provjeru ispunjenosti uslova za navedeno odobrenje iz čl. 449, 452 i 453 Uredbe i 57. stav 5. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku.

Nakon provjere ispunjenosti navedenih uslova, organizaciona jedinica za tranzit, konsultuje se sa carinskim ispostavama na polazištu i odredištu (u državama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitu) da li podnosilac zahtjeva ispunjava uslove i kriterijume za davanje odobrenja.

Rok za konsultacije je 45 dana (član 111a. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku). Ovaj rok se može produžiti u slučaju kada je konsultovanoj carinskoj ispostavi potrebno više vremena za ispitivanje ili ako podnosilac zahtjeva treba da izvrši prilagođavanja kako bi obezbijedio ispunjenje zahtjevanih uslova ili kriterijuma.

Ukoliko konsultovana ispostava ne odgovori u određenom roku, smatra se da su ispunjeni uslovi u vezi kojih je konsultovan.

Ako konsultovana carinska ispostava utvrdi da podnosilac zahtjeva ne ispunjava jedan ili više uslova i kriterijuma za izdavanje odobrenja, dokumentovani i obrazloženi odgovor dostavlja organizacionoj jedinici za tranzit, uz navođenje razloga za odbijanje zahtjeva. U tom slučaju, organizaciona jedinica za tranzit neće izdati odobrenje. Shodno odredbi člana 62. Stav 2. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku u odluci o odbijanju zahtjeva navode se razlozi odbijanja pa se oni saopštavaju podnosiocu zahtjeva u skladu s rokovima i odredbama koji su na snazi u ugovornoj strani kod koje je zahtjev podnjet.

Postupak konsultacija može se ponoviti i u svrhu ponovne procjene i praćenja odobrenja.

3.5.2 Odobrenje za upotrebu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije

Odobrenje za pojednostavljeni postupak zasnovan na elektronskom transportnom dokumentu treba da sadrži sljedeće podatke:

- Broj i datum odobrenja
- Nosilac odobrenja
- Nazive polaznih i odredišnih ispostava, odnosno carinskih organa koji su uključeni u postupak
- Sredstva putem kojih se razmjenjuju podaci koji su dostupni polaznim i odredišnim carinskim ispostavama i ukoliko se ta sredstva razlikuju u zavisnosti od carinskog organa ili zemlje, u odobrenju se navode sva sredstva
- Obavezu nosioca postupka da obavijesti polazne i odredišne carinske ispostave o otkrivenim nepravilnostima, posebno u pogledu vrste i količine robe stavljene u postupak tranzita i u pogledu promjena koje mogu uticati na odobrenje
- Sredstva komunikacije između polazne i odredišne carinske ispostave ili više njih i nosioca postupka.

3.5.3. Sprovođenje postupka na osnovu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije

Postupak u polaznoj carinskoj ispostavi

Elektronski transportni dokument može da se upotrebljava kao tranzitna deklaracija pod uslovom da sadrži podatke utvrđene u Prilogu A1a uz Dodatak IIIa Konvencije, odnosno Priloga 17 Pravilnika.

U skladu s odredbama člana 111 b) Dodatka I Konvencije, roba se pušta u zajednički tranzitni postupak nakon što su podaci iz elektronske tranzitne isprave stavljeni na raspolaganje polaznoj carinskoj ispostavi u skladu sa sredstvima utvrđenim u odobrenju.

U skladu s odredbama Priloga A1a uz Konvenciju o zajedničkom tranzitnom postupku podaci koji se upisuju za svaki tranzitni postupak navedeni su u relevantnoj tabeli s zahtjevima u pogledu podataka. Pri tome za svaki podatak se primjenjuju posebne odredbe kako je opisano u Naslovu III navedenog Priloga. Shodno tome u elektronski transportni dokument koji se koristi kao tranzitna deklaracija obavezno se upisuju sljedeći podaci:

- naziv nosioca postupka koji prevozi robu i njegov identifikacioni broj
- broj i datum transportnog dokumenta
- naziv polazne i odredišne carinske ispostave
- primalac/zastupnik i njegov identifikacioni broj
- priložene isprave i odobrenja, dodatni referentni podaci
- datum izdavanja i potpis
- broj paketa
- uobičajeni trgovački naziv robe koji sadrži sve pojedinosti za njenu identifikaciju i tarifnu oznaku iz HS na nivou od najmanje 6 cifara
- bruto masa
- broj plombe
- jedinstveni broj koji dodjeljuje avio prevoznik (LRN broj)

Pri stavljanju robe u tranzitni postupak, nosilac postupka u elektronsku tranzitnu ispravu unosi odgovarajuće oznake uz relevantne stavke:

oznake	Zajednički tranzit	Tranzit Unije
T1	Roba stavljena u spoljni T1 tranzitni postupak	Roba stavljena u spoljni T1 tranzitni postupak
T2	Roba stavljena u T2 unutrašnji tranzitni postupak	Roba stavljena u T2 unutrašnji tranzitni postupak
T2F	Roba stavljena u T2 unutrašnji tranzitni postupak	Roba stavljena u T2 unutrašnji tranzitni postupak koja se premješta sa posebnih fiskalnih područja na drugi dio carinskog područja Unije koji nije posebno

		fiskalno područje. Takva roba se navodi u odvojenim manifestima.
C	Roba iz Unije koja nije stavljena u tranzitni postupak (ekvivalent T2L i T2LF)	Roba iz Unije koja nije stavljena u tranzitni postupak (ekvivalent T2L i T2LF)
TD	Roba već stavljena u tranzitni postupak	Roba već stavljena u tranzitni postupak, ili koja se stavlja u postupak oplemenjivanja, carinskog skladištenja ili postupak privremenog uvoza
X	Roba iz Unije koja se izvozi i koja nije stavljena u tranzitni postupak u skladu sa čl. 111 Dodatka I, Konvencije	Roba iz Unije koja se izvozi, a koja se ne stavlja u tranzitni postupak

Nosilac postupka dostavlja elektronski transportni dokument polaznoj carinskoj ispostavi na način i u roku utvrđenom u odobrenju za pojednostavljeni postupak.

Nakon što se izvrši analiza rizika i po potrebi pregled robe, carinska ispostava prihvata elektronski transportni dokument kao tranzitnu deklaraciju. Na svakoj deklaraciji mora da se nalazi jedinstveni broj koji dodjeljuje nosilac postupka (LRN broj).

Postupak u odredišnoj carinskoj ispostavi

Podaci u elektronskom transportnom dokumentu kao tranzitnoj deklaraciji u polaznoj carinskoj ispostavi moraju biti jednaki podacima u odredišnoj carinskoj ispostavi.

Podaci se stavljaju na raspolaganje odredišnoj carinskoj ispostavi najkasnije u trenutku dolaska robe, ali je preporuka da odredišna carinska ispostava ima podatke na raspolaganju u trenutku kada se roba pušta u tranzit u polaznoj carinskoj ispostavi kako bi se izvršila procjena rizika prije dolaska robe.

Tranzitna deklaracija se evidentira prema LRN-u elektronskog transportnog dokumenta koji se upotrebljava kao tranzitna deklaracija.

Smatra se da je carinski tranzitni postupak završen kada nosilac postupka obavijesti odredišnu carinsku ispostavu da se sva roba obuhvaćena elektronskim transportnim dokumentom kao tranzitnom deklaracijom nalazi u privremenom smještaju ili na bilo kojem drugom mjestu na kojem može biti smještena pod carinski nadzor. LRN elektronske transportne isprave koja se upotrebljava kao tranzitna deklaracija mora se navesti u deklaraciji za privremeni smještaj ili bilo kojoj drugoj relevantnoj deklaraciji.

Nadležna carinska ispostava (polazna i odredišna) može tražiti na uvid i transportni dokument u štampanoj formi.

3.5.4 Nadzor tranzitnog postupka na osnovu elektronskog transportnog dokumenta

Nosilac postupka o svim nepravilnostima i prekršajima odmah obavještava polaznu i odredišnu carinsku ispostavu. Smatra se da je tranzitni postupak okončan osim ako je carinski organ dobio obavještenje ili je utvrdio da postupak nije pravilno završen.

Odredišna carinska ispostava mora bez odlaganja obavijestiti polaznu carinsku ispostavu i organizacionu jedinicu za tranzit, o svim nepravilnostima i prekršajima, pri čemu se odredišna carinska ispostava mora posebno pozvati na elektronski transportni dokument za predmetnu robu.

Polazna i odredišna carinska ispostava moraju sarađivati i razmjenjivati relevantne informacije i dokumente o postupcima tranzita kad je to potrebno.

3.6 Ukidanje, izmjena ili suspenzija odobrenja

U skladu s članom 19 Carinskog zakona, carinski organ ukidai ili mijenja odobrenje ako, u slučajevima različitim od navedenih u članu 18 Carinskog zakona:

- jedan ili više uslova za njegovo izdavanje nisu ispunjeni ili se isti ne poštuju; ili
- ukoliko to zahtijeva nosilac odobrenja.

Carinski organ će suspendovati odobrenje umjesto da ga ukine ili izmijeni ako:

- smatra da može postojati dovoljno razloga za poništenje, ukidanje ili izmjenu odobrenja, ali još uvijek nema sve neophodne elemente da odluči o poništenju, ukidanju ili izmjeni
- smatra da uslovi za odobrenje nijesu ispunjeni ili da lice na koje se odobrenje odnosi ne ispunjava obaveze koje proizilaze iz tog odobrenja i da je primjereno licu na koje se odobrenje odnosi ostaviti vrijeme za preduzimanje mjera kojima će se obezbijediti ispunjavanje uslova ili postupanje u skladu sa obavezama
- lice na koje se odobrenje odnosi traži suspenziju jer privremeno nije u mogućnosti da ispuni uslove navedene u odobrenju ili da postupi u skladu sa obavezama koje proizilaze iz tog odobrenja.

Rješenje o ukidanju ili izmeni odobrenja je izvršno od dana obavještavanja nosioca odobrenja ili se smatra da mu je dostavljena. Međutim, kada, u izuzetnim slučajevima, to zahtijevaju legitimni interesi nosioca odobrenja, njemu se može odrediti kasniji datum stupanja na snagu rješenja o ukidanju ili izmjeni odobrenja, a najviše godinu dana. Datum izvršnosti mora biti naveden u rješenju. Protiv rješenja o ukidanju ili izmjeni odluke može se podnijeti žalba, koja ne odlaže izvršenje rješenja.

3.7 PONIŠTENJE ODOBRENJA

U skladu s članom 18 Carinskog zakona, carinski organ poništava odluku koja je povoljna za lice na koje se odnosi ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) odluka je donijeta na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka;
- 2) lice na koje se odluka odnosi je znalo ili je opravdano trebalo da zna da su podaci netačni ili nepotpuni.

Carinski organ je dužan da obavijesti lice na koje se odnosi poništena odluka. Poništenje proizvodi pravno dejstvo od datuma donošenja poništene odluke.

PRIMJENA INSTRUKCIJE

Ovo obavještenje počinje da se primjenjuje od dana početka nacionalne primjene NCTS-a, a u dijelu koji se odnosi na zajednički tranzit od dana pristupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku.

Obradili:

Davor Kujović, samostalna carinski savjetnik I

Boris Janjević, samostalna carinski savjetnik I

Milan Pajić, samostalna carinski savjetnik I

Saglasna:

Ana Marković, šefica Grupe za tranzit

Odobrila:

Tatjana Vujisić, načelnica Odsjeka za carinske poslove

VD DIREKTOR

Vladimir Bulajić

Prilozi:

- 1. Zahtjev za izdavanje odobrenja za elektronsku razmjenu podataka u tranzitnom postupku**
- 2. Odobrenje za elektronsku razmjenu podataka u tranzitnom postupku**
- 3. Spisak glavnih elektronskih poruka koje se koriste u nacionalnom i zajedničkom tranzitnom postupku**

Zahtjev za izdavanje odobrenja za elektronsku razmjenu podataka u tranzitnom postupku

1. Podaci o privrednom subjektu/podnosiocu zahtjeva	
Naziv	
Poreski identifikacioni broj(PIB)	
Adresa sjedišta	
Poštanski broj	
Grad	
Tel/fax	
Email adresa	
2. Podaci o odgovornoj osobi (zakonski zastupnik)	
Ime i prezime	
JMB	
Radno mjesto	
Tel/fax	
Email adresa	
3. Podaci za lokalnog administratora (lice kome će Uprava carina dostaviti administratorski kod sa kojim će u ime privrednog subjekta moći da upravlja (unos i mijenja) podatke za korisnike privrednog subjekta)	
Ime i prezime	
JMB	
Radno mjesto	
Tel/fax	
Email adresa	
Serijski broj kvalifikovanog elektronskog sertifikata	
Ovlašćeno sertifikaciono tijelo	
4. Podnosim zahtjev za odobrenje korišćenja sledećih aplikacija i uloga:	
1. ☐ - NCTS Aplikacija – Podnosilac deklaracije 2. ☐ - NCTS Aplikacija – Menadžer garancija 3. ☐ - AMS Aplikacija – EC registracioni broj	
5. Pri korišćenju NCTS-a, upotrebljavaću:	
1. ☐ - sopstveni sistem, Naziv i verzija sistema 2. ☐ - Sistem Uprave carina _____	

<p>6. Popunjavanjem i potpisivanjem ovog Zahtjeva, pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću, izjavljujem da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je poslovanje podnosioca zahtjeva usklađeno sa carinskim i drugim propisima; - su obezbijeđene mjere za provjeravanje izvora podataka i obezbjeđenje podataka od opasnosti od neovlašćenog pristupa, gubitka, izmjene ili uništenja tih podataka; - su podaci navedeni u Zahtjevu istiniti i tačni; - sam u potpunosti upoznat, prihvatam i postupaću u skladu sa odredbama Obavještenjem o načinu, postupku i uslovima za izdavanje odobrenja za sprovođenje formalnosti u tranzitnom postupku tehnikom elektronske obrade podataka; - ću, najkasnije u roku od 3 (tri) dana pisanim putem obavijestiti Upravu carina o svakoj izmjeni u vezi sa podacima navedenim u ovom zahtjevu i priložima koji su dostavljeni; - sam saglasan da se podaci sadržani u ovom zahtjevu mogu koristiti samo za ostvarivanje prava na registraciju u traženom sistemu; - se slažem da će se administratorska šifra osobe iz polja 3. Podaci za lokalnog administratora dostaviti putem e-pošte. 	
Broj:	
Datum:	Potpis odgovorne osobe

Uputstvo za popunjavanje obrasca zahtjeva

Obrazac treba popuniti čitko i bez mogućnosti brisanja.

Svi pododjeljci odjeljaka 1. Podaci privrednog subjekta i 2. Podaci o odgovornom licu (zakonskom zastupniku) moraju biti popunjeni.

Polja u zahtjevu se popunjavaju na sledeći način:

- Naziv - upisuje se naziv privrednog subjekta (maksimalno 35 alfanumeričkih karaktera)
- Poreski identifikacioni broj (PIB) - upisuje se poreski identifikacioni broj privrednog subjekta (maksimalno 17 numeričkih znakova)
- Adresa sjedišta – upisuje se adresa registrovane kancelarije privrednog subjekta (maksimalno 35 alfanumeričkih karaktera)
- Poštanski broj - upisuje se poštanski broj grada u kome je sjedište privrednog subjekta (najviše 9 numeričkih karaktera)
- Grad – upisuje se grad u kome se nalazi sjedište privrednog subjekta (maksimalno 35 numeričkih karaktera).

Rubrike 4 i 5 popunjavaju se unošenjem znaka X u odgovarajuću rubriku po vašem izboru. Ako se koristi sopstveni sistem, potrebno je unijeti podatke o nazivu i verziji sistema.

Odobrenje za elektronsku razmjenu podataka u tranzitnom postupku

1. Podaci o privrednom subjektu	
Naziv	
PIB	
Adresa sjedišta	
Poštanski broj	
Grad	
Tel/fax	
Email adresa	
2. Podaci o odgovornoj osobi (zakonski zastupnik)	
Ime i prezime	
JMB	
Radno mjesto	
Tel/fax	
Email adresa	
3. Podaci za lokalnog administratora (lice kome će Uprava carina dostaviti administratorski kod sa kojim će u ime privrednog subjekta moći da upravlja (unosi i mijenja) podatke za predstavnike privrednog subjekta)	
Ime i prezime	
JMB	
Radno mjesto	
Tel/fax	
Email adresa	
Serijski broj kvalifikovanog elektronskog sertifikata	
Ovlašćeno sertifikaciono tijelo	
4. Odobrava se korišćenje sledećih aplikacija i uloga:	
1.	☐ - NCTS Aplikacija – Podnosilac deklaracije
2.	☐ - NCTS Aplikacija – Menadžer garancija
3.	☐ - AMS Aplikacija – EC registracioni broj
5. Upotrebljavaće su:	
1.	☐ - sopstveni sistem, Naziv i verzija sistema
2.	☐ - Sistem Uprave carina
Obrazloženje	

--

Pravna pouka

Protiv ovog odobrenja može se izjaviti žalba Ministarstvu finansija, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, preko ovog organa, taksirana sa 4,00 eura administrativne takse, shodno tarifnom broju 2 Tarife za administrativne takse (Službeni list Crne Gore broj 18/19 od 22.03.2019).

Broj odobrenja		Direktor
U Podgorici, dana		_____

Spisak glavnih elektronskih poruka koje se koriste u nacionalnom i zajedničkom tranzitnom postupku

Elektronske poruke definisane u DDNTA označene su prefiksom "IE – razmjena informacija" i skraćenicom npr. (C_AAR_SND). Za bolje razumijevanje poruka koje se šalju putem zajedničkog domena (koje upućuje carinski organ drugom carinskom organu), koristi se prefiks "CD – zajednički domen", a za nacionalni/eksterni domen (koje upućuje carinski organ privrednom subjektu i obrnuto), prefiks "CD – zajednički domen" i "ND – nacionalni domen".

DDNTA definiše strukturu poruke iopseg svih elektronskih poruka za NCTS.

Poruke definisane za radnje koje će obavljati NCTS ili između aplikacije privrednog subjekta i NCTS-a mogu se podijeliti u dvije grupe:

- Poruke za zajednički domen koriste se uz prefiks "CD"

NCTS-P5		
IE Ver.	Naziv razmjene informacija	NTA ME
CD001C	OBAVJEŠTENJE O OČEKIVANOM DOLASKU	CD001C
CD002C	ZAHTJEV ZA OBAVJEŠTENJE O OČEKIVANOM DOLASKU	CD002C
CD003C	ODGOVOR O OČEKIVANOM DOLASKU	CD003C
CD006C	OBAVJEŠTENJE O DOLASKU	CD006C
CD010C	OBAVJEŠTENJE O PONIŠTENJU DEKLARACIJE	CD010C
CD018C	REZULTATI KONTROLE NA ODREDIŠTU	CD018C
CD024C	PROSLIJEĐENO OBAVJEŠTENJE O DOLASKU	CD024C
CD027C	UPIT O KRETANJU ROBE	CD027C
CD038C	ODGOVOR NA UPIT O KRETANJU ROBE	CD038C
CD049C	OBAVJEŠTENJE O RJEŠAVANJU NESLAGANJA	CD049C
CD050C	OBAVJEŠTENJE O OČEKIVANOM TRANZITU	CD050C
CD059C	OTKAZATI OBAVJEŠTENJE O PROVJERI ZAVRŠETKA TRANZITNOG POSTUPKA	CD059C
CD063C	OBAVJEŠTENJE O POKRETANJU NAPLATE	CD063C
CD070C	OBAVJEŠTENJE O NEDOSTUPNOSTI SISTEMA U ZAJEDNIČKOM DOMENU	CD070C

NCTS-P5		
IE Ver.	Naziv razmjene informacija	NTA ME
CD071C	OBAVJEŠTENJE O NEDOSTUPNOSTI SISTEMA U NACIONALNOM DOMENU	CD071C
CD094C	ZAHTJEV O PROVJERI STATUSA	CD094C
CD095C	ODGOVOR O STATUSU	CD095C
CD114C	ZAHTJEV ZA OČEKIVANI TRANZIT	CD114C
CD115C	ODGOVOR O OČEKIVANOM TRANZITU	CD115C
CD118C	OBAVJEŠTENJE O PRELASKU GRANICE	CD118C
CD142C	ZAHTJEV ZA PROVJERU ZAVRŠETKA TRANZITNOG POSTUPKA	CD142C
CD143C	ODGOVOR NA PROVJERU O ZAVRŠETKA TRANZITNOG POSTUPKA	CD143C
CD144C	INFORMACIJA U VEZI SA PROVJEROM ZAVRŠETKA TRANZITNOG POSTUPKA	CD144C
CD145C	ZAHTJEV ZA INFORMACIJU U VEZI SA PROVJEROM ZAVRŠETKA TRANZITNOG POSTUPKA	CD145C
CD150C	ZAHTJEV ZA NAPLATU	CD150C
CD151C	OBAVJEŠTENJE O PRIHVATANJU NAPLATE	CD151C
CD152C	OBAVJEŠTENJE O ZAVRŠENOJ NAPLATI	CD152C
CD160C	OBAVJEŠTENJE O OČEKIVANOM IZLAZU ZA TRANZIT	CD160C
CD164C	ZAHTJEV ZA OBAVJEŠTENJE O OČEKIVANOM IZLAZU ZA TRANZIT	CD164C
CD165C	ODGOVOR O OČEKIVANOM IZLAZU ZA TRANZIT	CD165C
CD168C	OBAVJEŠTENJE O NAPUŠTANJU BEZBJEDONOSNE ZONE	CD168C
CD180C	OBAVJEŠTENJE O INCIDENTU	CD180C
CD181C	PROSLIJEĐENO OBAVJEŠTENJE O INCIDENTU U ZAJEDNIČKOM DOMENU	CD181C
CC182C	PROSLIJEĐENO OBAVJEŠTENJE O INCIDENTU U NACIONALNOM DOMENU	CD182C
CD411D	SLANJE STATISTIČKIH PODATAKA	CD411D
CD906C	FUNCTIONAL NACK – ODBIJANJE PORUKE	CD906C
CD912C	MATRIKS DOSTUPNOSTI (AVAILABILITY MATRIX)	CD912C
CD917C	XML NACK – ODBIJANJE PORUKE	CD917C
CD971C	POTPUNI RASPORED ZA NEDOSTUPNOST	CD971C

Poruke eksternog domena

Poruke za eksterni domen sa prefiksom "ME"

NCTS-P5		
IE Ver.	NAZIV RAZMJENE INFORMACIJA	NTA ME
CC004C	PRIHVATANJE IZMJENE	ME004C
CC007C	OBAVJEŠTENJE O DOLASKU ROBE	ME007C
CC009C	ODLUKA O PONIŠTENJU DEKLARACIJE	ME009C
CC010C	ZAHTJEV ZA DODATNE INFORMACIJE	ME010C
CC013C	IZMJENA DEKLARACIJE	ME013C
CC014C	ZAHTJEV ZA PONIŠTENJE DEKLARACIJE	ME014C
CC015C	PODACI IZ DEKLARACIJE	ME015C
CC017C	REZULTAT KONTROLE PRI POLASKU - lokalna poruka	Korisi se kao input za podatke
CC019C	OBAVJEŠTENJE O NESLAGANJIMA	ME019C
CC022C	OBAVJEŠTENJE ZA IZMJENU DEKLARACIJE	Ne koristi se – vidjeti RN008
CC023C	OBAVJEŠTENJE O GARANTU	Ne koristi se – vidjeti GN004
CC025C	OBAVJEŠTENJE O PUŠTANJU ROBE U NAREDNI POSTUPAK	ME025C
CC028C	MRN DODIJELJEN	ME028C
CC029C	PUŠTANJE ROBE U TRANZIT	ME029C
CC035C	OBAVJEŠTENJE O NAPLATI	ME035C
CC043C	DOZVOLA ZA ISTOVAR	ME043C
CC044C	NAPOMENE UZ ISTOVAR	ME044C
CC045C	OBAVJEŠTENJE O OKONČANJU TRANZITNOG POSTUPKA	ME045C
CC048C	KOMUNIKACIJA U VEZI SA NAPLATOM	Ne koristi se – vidjeti RN008
CC051C	NIJE PUŠTENO U TRANZIT	ME051C
CC054C	ZAHTJEV ZA PUŠTANJE ROBE	ME054C
CC055C	GARANCIJA NIJE VALIDNA	ME055C
CC056C	ODBIJANJE IZ POLAZNE CARINSKE ISPOSTAVE	ME056C
CC057C	ODBIJANJE IZ ODREDIŠNE CARINSKE ISPOSTAVE	ME057C
CC060C	OBAVJEŠTENJE O ODLUCI O KONTROLI	ME060C

NCTS-P5		
IE Ver.	NAZIV RAZMJENE INFORMACIJA	NTA ME
CC140C	ZAHTJEV O KRETANJU KOJE NIJE PRISTIGLO	ME140C
CC141C	INFORMACIJE O KRETANJU KOJE NIJE PRISTIGLO	ME141C
CC170C	OBAVJEŠTENJE O PODNOŠENJU ROBE ZA PRETHODNO PODNIJETU DEKLARACIJU	ME170C
CC182	PROSLIJEĐENO OBAVJEŠTENJE O INCIDENTU U SPOLJNOM DOMENU	ME182C
CC190C	OBAVJEŠTENJE O PODNOŠENJU ROBE U TRANZITNOM POSTUPKU	Ne koristi se – vidjeti RN008
CC191C	ODGOVOR NA OBAVJEŠTENJE O PODNOŠENJU ROBE U TRANZITNOM POSTUPKU	Ne koristi se – vidjeti RN008
CC412D	STATISTIKA POSLATA NACIONALNOM DOMENU	ME412C
CC917C	XML NACK (XML GREŠKA)	ME917C
CC928C	POZITIVNO PRIHVATANJE – TCD REGISTRACIJA	ME928C

Poruke nacionalnog domena

Poruke za eksterni zajednički domen koje se koriste sa prefiksom “ME” - upotreba za drugi nacionalni sistem (CIS/izvoz, privremeno skladištenje, RMS)

NCTS-P5		
	NAZIV RAZMJENE INFORMACIJA	NTA ME
	OBAVJEŠTENJE O PONIŠTAVANJU TRANZITA ZA CIS	ND040
	REZULTATI KONTROLE NA ODREDIŠTU (TIP A ILI B) ZA CIS	ND042
	OBAVJEŠTENJE O PUŠTANJU ROBE U NAREDNI POSTUPAK	ND025
	PODACI ZA ANALIZU RIZIKA	ND100
	RA HIT/NEMA RIZIKA	ND101
	RA REZULTAT + PREPORUKA ZA KONTROLU	ND102
	REZULTATI KONTROLE	ND103

Tehnička poruka za CCN/CSI

NCTS-P5		
IE Ver.	NAZIV RAZMJENE INFORMACIJA	NTA ME
IE903	PORUKA UPOZORENJA	
IE908 - CoA	CCN/CSI POZITIVNO PRIHVATANJE OBAVJEŠTENJA O ISPORUCI	
IE909 - CoD	CCN/CSI POZITIVNO PRIHVATANJE OBAVJEŠTENJA O DOLASKU	
IE910	CCN/CSI OBAVJEŠTENJE O ISTEKU	
IE911	CCN/CSI OBAVJEŠTENJE O IZUZETKU	
IE974	NCA ZAHTJEV ZA DOSTUPNOST	
IE975	NCA ODGOVOR O DOSTUPNOSTI	

SADRŽAJ:

1. Uvod i opšte odredbe	02
1.1 Opšte odredbe.....	02
1.2 Predmet obavještenja.....	03
1.3 Pravni osnov.....	04
1.4 Osnovne poruke koje se koriste u NCTS-u.....	07
1.5 Obim tranzitnog postupka.....	08
1.5.1 Spoljni nacionalni postupak tranzita.....	08
1.5.2 Unutrašnji nacionalni tranzitni postupak.....	10
1.5.3 Zajednički tranzitni postupak.....	10
1.6 Obaveze nosioca tranzitnog postupka, prevoznika i primaoca.....	11
1.7 Carinski status domaće robe – dokument T2L-ME.....	12
2. Postupak primjene tranzitnog postupka korišćenjem NCTS-a	12
2.1 Postupak u polaznoj carinskoj ispostavi prije puštanja robe u tranzitni postupak.....	12
2.1.1 Utovar robe.....	12
2.1.2 Podnošenje tranzitne deklaracije.....	13
2.1.3 Prihvatanje tranzitne deklaracije u polaznoj carinskoj ispostavi.....	15
2.1.4 Kontrola robe i rezultati kontrole.....	16
2.1.5 Kontrola garancije za carinski dug i druga plaćanja.....	18
2.1.6 Puštanje robe u tranzitni postupak.....	20
2.1.7 Detalji isporuke robe od strane ovlašćenog pošiljaoca.....	24
2.1.8 Izmjene i dopune deklaracije.....	25
2.1.9 Poništavanje deklaracije.....	27
2.2 Postupak u polaznoj carinskoj ispostavi nakon puštanja robe u tranzitni postupak.....	27
2.2.1 Poništavanje nakon puštanja robe.....	27
2.2.2 Registracija obavještenja o napuštanju sigurnosne zone.....	28
2.2.3 Registracija obavještenja o prelasku granice.....	28
2.2.4 Postupak u vezi s ATR (obavještenje o očekivanom tranzitu) zahtjevom od strane tranzitne carinske ispostave.....	29
2.2.5 Postupak u vezi s AAR (obavještenje o očekivanom dolasku) zahtjevom od strane odredišne carinske ispostave.....	29
2.2.6 Čuvanje i prosljeđivanje obavještenja o dolasku.....	30
2.2.7 Postupak u vezi s rezultatima kontrole na odredištu.....	31
2.2.8 Rješavanje nedosljednosti otkrivenih u odredišnoj carinskoj ispostavi.....	32
2.2.9 Ručno okončanje postupka na osnovu alternativnih dokaza.....	33
2.3 Incidenti za vrijeme kretanja robe u postupku tranzita.....	33
2.4 Postupak u tranzitnoj carinskoj ispostavi.....	35
2.5 Postupak u izlaznoj carinskoj ispostavi za tranzit (važi nakon pristupanja Crne gore EU).....	37
2.6 Postupak u odredišnoj carinskoj ispostavi.....	39
2.6.1 Podnošenje robe deklarisanog odredišnoj carinskoj ispostavi.....	39

2.6.2	Izmjena odredišne carinske ispostave – preusmjeravanje.....	42
2.6.3	Kontrola u odredišnoj carinskoj ispostavi.....	44
2.6.4	Izdavanje potvrde o dolasku i alternativnog dokaza.....	47
2.6.5	Okončanje postupka od strane ovlaštenog primaoca.....	48
3.	POJEDNOSTAVLJENI TRANZITNI POSTUPAK.....	50
3.1	Ovlašćeni pošiljalac.....	51
3.1.1	Uslovi za davanje ovlašćenja.....	51
3.1.2	Sadržaj i pojedinosti zahtjeva.....	52
3.1.3	Prilozi uz zahtjev.....	53
3.1.4	Sadržaj i pojedinosti odobrenja.....	53
3.1.5	Stavljanje robe u postupak tranzita od strane ovlaštenog pošiljaoca.....	53
3.2	Ovlašćeni primalac.....	54
3.2.1	Uslovi za davanje ovlašćenja.....	54
3.2.2	Sadržaj i pojedinosti zahtjeva.....	54
3.2.3	Prilozi uz zahtjev.....	55
3.2.4	Sadržaj i pojedinosti odobrenja.....	55
3.2.5	Formalnosti za robu stavljen u postupak tranzita koju prima ovlašćeni primalac	56
3.3	Pojednostavljeni postupak za upotrebu plombi posebne vrste.....	56
3.4	Pojednostavljeni tranzitni postupak upotrebom deklaracije s manjim brojem podataka.....	57
3.5	Pojednostavljeni tranzitni postupak na osnovu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije.....	58
3.5.1	Podnošenje zahtjeva.....	59
3.5.2	Odobrenje za upotrebu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije.....	60
3.5.3	Sprovođenje postupka na osnovu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije.....	61
3.5.4	Nadzor tranzitnog postupka na osnovu elektronskog transportnog dokumenta.....	63
3.6	Ukidanje, izmjena ili suspenzija odobrenja.....	63
3.7	Poništenje odobrenja.....	64